

การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ของ
นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ภาวิณี สุทธิพิเชฐภักดิ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2545
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของ
นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
ภาวิณี สุทธิพิเชษฐภักดิ์

30 เม.ย 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2545

ภาวิณี สุทธิพิเชษฐภักดิ์. (2545). การปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง ประธาน อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการ

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิฐานะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว และตัวแปรด้านวิทยาลัยพยาบาล ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 355 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว แบบสอบถามบุคลิกภาพ แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ และแบบสอบถามการปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way Analysis Of Variance)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวดี พอใช้ และไม่ดี ตามลำดับ
2. นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 2 มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 4 , 3 และ 1 ตามลำดับ กลุ่มชั้นปีที่ 1 และ 3 มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับพอใช้ กลุ่มชั้นปีที่ 2 และ 4 มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับดี

3. นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิลำเนาต่างจังหวัดมีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

4. นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

5. นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ตามลำดับ

6. นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ไม่พบนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมีการปรับตัวดีกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง

7. นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง

8. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวพอใช้

9. นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวดี รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี ตามลำดับ

10. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ดี มีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์พอใช้

11. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี ตามลำดับ

THE ADJUSTMENT TO NURSING PRACTICE FOR STANDARD HOSPITAL
QUALITY SYSTEMS OF NURSING STUDENTS OF KAU KARUN NURSING
COLLEGE IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PAVINEE SUTEEPICHETPUN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

March 2002

Pavinee Suteepichetpun. (2002). *The Adjustment to Nursing Practice for Standard Hospital Quality Systems of Nursing Students of Kaukarun Nursing College in Bangkok*. Master thesis, M. Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Kamolrat Greethong, Mrs. Wilailuck Pongsopar.

The objective of this study were to study and compare the adjustment to nursing practice for standard hospital quality systems of nursing students of Kaukarun Nursing College in General Hospital Medical Service Department Bangkok Metropolitan Administration. The variables were following : Personal variables such as education level, domicile, personality, motivative achievement, future orientation . Family variables such as family income, nursing students – member in family relationship. College variables such as perception in standard hospital quality systems, nursing students -- teachers relationship, nursing students -- register nurses relationship. The 355 nursing students sample were selected by random sampling. Questionnaires were used as instruments for collected data on personal data, personality, motivative achievement, future orientation, nursing students -- member in family relationship, perception in standard hospital quality systems, nursing students -- teachers relationship, nursing students -- register nurses relationship and the adjustment to nursing practice for standard hospital quality systems. The statistical methods used in data analysis included t-test and One Way Analysis Of Variance.

The results of this study were as follows:

1. The level of the adjustment to nursing practice for standard hospital quality systems were high , moderate and low respectively.
2. There were significantly different of nursing students ' adjustment in regard to education level at .05 level . The adjustment mean scores ranking from the most to the least were the nursing students in 2 education level , the nursing students in 4 education level group , the nursing students in 3 education level group and the nursing students in 1 education level group respectively.
3. There were significantly different of nursing students ' adjustment in regard to domicile at .05 level . The nursing students in upcountry group had higher adjustment mean scores than the nursing students in bangkok and perimeter group.

4. There were no significantly different of nursing students' adjustment in regard to personality .

5. There were significantly different of nursing students' adjustment in regard to motivative achievement in every sides of the adjustment to nursing practice for standard hospital quality systems of nursing students at .05 level . The adjustment mean scores of nursing students ranking from the most to the least were the high motivative achievement group , the moderate motivative achievement group and the low motivative achievement group respectively.

6. There were significantly different of nursing students' adjustment in regard to future orientation in every sides of the adjustment to nursing practice for standard hospital quality systems of nursing students at .05 level . The adjustment mean scores of nursing students in high future orientation group had higher adjustment mean scores than nursing students in moderate future orientation group. There were no the low future orientation group in nursing students.

7. There were significantly different of nursing students' adjustment in regard to family income at .05 level . The adjustment mean scores of nursing students ranking from the most to the least were in the range of 5,000 baht below of family income group , the range of 5,000 – 10,000 baht of family income group and the range of 10,000 baht up of family income group respectively.

8. There were significantly different of nursing students' adjustment in regard to nursing students -- member in family relationship at .05 level . The adjustment mean scores of nursing students ranking from the most to the least were the high nursing students -- member in family relationship group , the low nursing students -- member in family relationship group and the moderate nursing students -- member in family relationship group respectively.

9. There were significantly different of nursing students' adjustment in regard to perception in standard hospital quality systems at .05 level . The adjustment mean scores of nursing students ranking from the most to the least were the high perception in standard hospital quality systems group , the moderate perception in standard hospital quality systems group and the low perception in standard hospital quality systems group respectively.

10. There were significantly different of nursing students' adjustment in regard to nursing students -- teachers relationship in every sides of nursing students' .

adjustment at .05 level . The nursing students in high nursing students -- teachers relationship group had higher adjustment mean scores than nursing students in the moderate nursing students -- teachers relationship group. There were no the low nursing students -- teachers relationship group in nursing students.

11. There were significantly different of nursing students ' adjustment in regard to nursing students -- register nurses relationship in every sides of the adjustment to nursing practice for standard hospital quality systems of nursing students at .05 level . The adjustment mean scores of nursing students ranking from the most to the least were the high nursing students -- register nurses relationship group ,the moderate nursing students -- register nurses relationship group and the low nursing students -- register nurses relationship group respectively.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของ
นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร

ของ

นางสาวภาวิณี สุทธิพิเชฐภักดิ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2545

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กรีทอง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี คฤหเดช และดร. พาสณา จุลรัตน์ ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขและได้ให้คำแนะนำเป็นอย่างดีในการสร้างเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณท่านผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ อาจารย์ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ทุกท่าน ซึ่งได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ ทุกคนที่เป็นกำลังใจตลอดมาจนสามารถดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ได้สำเร็จ

คุณประโยชน์ที่พึงมีจากการทำปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณที่ได้อบรมสั่งสอนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ภาวิณี สุทธิพิเชฐภักดิ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	5
	ความสำคัญของการศึกษา.....	5
	ขอบเขตของการศึกษา.....	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	9
	สมมุติฐานในการศึกษา.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน.....	11
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	51
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์.....	71
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	75
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	75
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	78
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	93
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
	การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	97
	ผลการศึกษาค้นคว้า.....	97
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	135
	สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	135
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	135
	อภิปรายผล.....	139
	ข้อเสนอแนะ.....	145
	บรรณานุกรม.....	147

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	157
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	208

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ความสัมพันธ์ของมาตรฐานแต่ละบทกับทีมต่าง ๆ และเนื้อหาหลักที่เกี่ยวข้อง.....	22
2	อักษรย่อของมาตรฐานระบบคุณภาพต่าง ๆ ทั่วโลกที่เทียบเท่า ISO 9000.....	25
3	รายละเอียดข้อกำหนดมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9001, ISO 9002 และ ISO 9003.....	32
4	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นปี.....	75
5	แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี ภูมิสำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว.....	98
6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการปรับตัว.....	100
7	แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปรภูมิสำเนา.....	101
8	แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปรบุคลิกภาพ.....	102
9	แสดงการเปรียบเทียบ การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามลักษณะมุ่งอนาคต.....	102
10	แสดงการเปรียบเทียบ การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์.....	103
11	แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามระดับชั้นปี.....	104

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
12	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการ ปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปี ที่แตกต่าง.....	106
13	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับ ตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพ ในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มระดับชั้นปี.....	107
14	แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับ ตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพ ในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	109
15	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติ งานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน.....	110
16	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อ การปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล เป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	112
17	แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อ การปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพ ในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามฐานะเศรษฐกิจ ของครอบครัว.....	114
18	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อ การปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของ ครอบครัวแตกต่างกัน.....	115
19	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัว ต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว.....	117

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
20	แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว.....	119
21	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวครัวว์แตกต่างกัน.....	121
22	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว.....	122
23	แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	124
24	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน.....	126
25	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	127
26	แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ.....	129

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
27	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน งานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการแตกต่างกัน.....	130
28	แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อ การปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา พยาบาลกับพยาบาลประจำการ.....	132
29	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	179
30	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	180
31	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต.....	181
32	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว.....	182
33	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับ มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	183
34	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์.....	184
35	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ.....	185
36	แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการปรับตัวต่อการ ปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	186
37	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	187
38	แสดงระดับบุคลิกภาพ.....	188
39	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	189
40	แสดงระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	190
41	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต.....	191
42	แสดงระดับลักษณะมุ่งอนาคต.....	192
43	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว.....	193

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
44	แสดงระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก ในครอบครัว.....	194
45	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถาม การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	195
46	แสดงระดับการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	197
47	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์.....	198
48	แสดงระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์.....	199
49	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถาม สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ.....	200
50	แสดงระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการ.....	201
51	แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถาม การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบ คุณภาพในโรงพยาบาล.....	202
52	แสดงระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่ มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	205

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 วิวัฒนาการของระบบคุณภาพ.....	12
2 กระบวนการตรวจสอบ.....	13
3 กระบวนการควบคุมคุณภาพ.....	14
4 กระบวนการประกันคุณภาพ.....	15
5 กรอบมาตรฐานซึ่งเน้นกระบวนการและยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง.....	18
6 ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 กับกระบวนการทางธุรกิจ.....	27
7 การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามรูปแบบ ISO 9002 และ HA.....	35
8 กระบวนการปรับตัว.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันธุรกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต การศึกษา หรือการบริการด้านพาณิชยกรรมต่างประสบกับภาวะการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น การบริการทางด้านสุขภาพอนามัยต้องประสบกับภาวะการแข่งขันเช่นเดียวกัน สถานบริการแต่ละแห่งจึงพยายามปรับปรุงการทำงานหรือการบริการให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้ใช้บริการมากขึ้น ดังเช่นคำขวัญของโรงพยาบาลกลางที่กล่าวว่า เลิศด้วยการรักษาและบริการตามมาตรฐานสากล ชาวโรงพยาบาลกลางทุกคนมุ่งให้ประชาชนมีสุขภาพดี การกำหนดมาตรฐานการบริการ มาตรฐานการพยาบาล จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการเข้าสู่มาตรฐานระบบประกันคุณภาพสากล คือ มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO9000 (International Standardization Organization) โดยมีประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเป็นสมาชิก สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ได้นำมาประกาศใช้ในประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2534 ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2534 (การรับรองคุณภาพตามอนุกรมมาตรฐาน มอก 9000. 2536 : 31) และมาตรฐานระบบคุณภาพ HA (Hospital Accreditation) เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการบริการในโรงพยาบาล โดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขนำมาเผยแพร่ (อนุวัฒน์ ศุภนุติกุล. 2541) แต่ยังไม่ได้จัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกใบรับรอง HA อย่างเป็นทางการ จากการประชุมคณะกรรมการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขเรียกว่า (คกกสวรส) มีมติเห็นชอบให้จัดตั้งสถาบันพัฒนาและรับรองมาตรฐานโรงพยาบาลขึ้นอยู่ภายใต้สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขเรียกว่า (สวรส) ซึ่งจะปูพื้นฐานสู่การจัดตั้งองค์กรมหาชนอิสระภายในปี 2544 (เดชา สุขารมณี. 2542 : 7) โดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรม 5 ส. ประกอบด้วย สสาง สะอาด สะดวก สุขลักษณะ สร้างเสริมลักษณะนิสัย TQM/CQI (Total Quality Management/Continuous Quality Improvement) เป็นต้น เป็นพื้นฐานพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในส่วนโรงพยาบาลภูมิภาค สังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินงานสู่มาตรฐานระบบ ISO 9000 จำนวน 28 แห่ง และมาตรฐานระบบ HA จำนวน 46 แห่ง ซึ่งสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเรียกว่า (สมอ.) ได้จัดโครงการนำร่องฝึกอบรมและให้คำปรึกษา แนะนำ การจัดระบบบริหารงานคุณภาพบริการตามมาตรฐานระบบ ISO 9000 ประจำปี 2542 มีโรงพยาบาลและวิทยาลัยพยาบาลสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวน 50 แห่ง (วีระ อิงคภาสกร. 2542 : 7)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเรื่องอนาคตของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับพยาบาลวิชาชีพของวิทยาลัยพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข (ละเอียด แจ่มจันทร์. 2540 : 113) สรุปผลเกี่ยวกับระบบบริการสาธารณสุขของประเทศไทยในช่วง 10 ปีข้างหน้าจะมีการพัฒนาคุณภาพด้านสาธารณสุขประชาชนผู้รับบริการจะได้รับข้อมูลข่าวสารทางสุขภาพจากสื่อ

หลายประเภท และจะสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น ความรู้และกำลังซื้อที่สูงขึ้นจะทำให้ผู้รับบริการมีบทบาทในการตัดสินใจเลือกบริการและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สถานบริการ ดังนั้นหน่วยบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนจะให้ความสำคัญกับคุณภาพบริการยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ระบบประกันคุณภาพ (Quality Assurance) ของสถานบริการ การรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital Accreditation) จะพัฒนาขึ้น มาตรฐานระบบคุณภาพนี้จะระบุถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่จำเป็นต้องมีและใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ รวมทั้งระบุถึงหน้าที่วิธีปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นเป็นไปตามที่ผู้บริโภคต้องการ แต่จากประสบการณ์การนำมาตรฐานระบบคุณภาพมาดำเนินงานนั้น พบว่าบุคคลบางส่วนมีพฤติกรรมไม่ยอมรับจึงเป็นอุปสรรคต่อการจัดทำมาตรฐานระบบคุณภาพ (ศิริพร พัมรินทร์. 2536 : 7) โรงพยาบาลเป็นหนึ่งในทีมสุขภาพที่มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการมากที่สุดและจากการที่ผู้รับบริการด้านการพยาบาลมีการตื่นตัวในสิทธิมนุษยชนมีการเรียกร้องสิทธิที่ควรจะได้รับจากบริการด้านสุขภาพอนามัย ประกอบกับค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับบริการด้านสุขภาพอนามัย มีอัตราเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อย่างไม่มีที่สิ้นสุด จึงทำให้ผู้รับบริการมีความคาดหวังที่จะได้บริการด้านการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพสูง ดังนั้นองค์กรที่ทำหน้าที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลจึงนับว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้พยาบาลมีคุณภาพมาตรฐานได้เป็นอย่างดี การศึกษาวิชาการพยาบาลต้องศึกษาทั้งภาพทฤษฎีและปฏิบัติจริงกับผู้ป่วยตามโรงพยาบาล ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลจึงต้องฝึกปฏิบัติงานควบคู่กับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลมีอายุระหว่าง 17-25 ปี เป็นวัยรุ่นต่อเนื่องกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้นต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับวัยที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับลักษณะวิชาชีพพยาบาลที่ตนกำลังศึกษาอยู่ (จวีวรรณ สัตยธรรม. 2533 : 224) ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายขององค์กรและสังคมในเรื่องมาตรฐานระบบคุณภาพ การที่สถาบันการศึกษาจะสามารถผลิตนักศึกษาพยาบาลที่มีประสิทธิภาพต้องมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม ในอนาคตนักศึกษาพยาบาลเมื่อสำเร็จการศึกษาจะเป็นส่วนที่สำคัญของทีมสุขภาพ ในการช่วยให้การปฏิบัติงานของทีมสุขภาพไปสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลได้เร็วขึ้น

วิทยาลัยพยาบาลถือการุณย์ก็เป็นสถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลเป็นกำลังสำคัญในการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลให้ได้คุณภาพตามนโยบายของสำนักงานการแพทย์และตอบสนองความต้องการบุคลากรทางการพยาบาลของโรงพยาบาลต่าง ๆ ในสังกัดกรุงเทพมหานครเพื่อรองรับการบริการของโรงพยาบาลและหน่วยงานทางสุขภาพที่กระจายอยู่ตามเขตต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร คือ วชิรพยาบาล (เขตดุสิต) โรงพยาบาลกลาง (เขตป้อมปราบ) โรงพยาบาลตากสิน (เขตคลองสาน) โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ (เขตบางคอแหลม) โรงพยาบาลหลวงพ่อบุญรักษ์ (เขตหนองแขม) โรงพยาบาลหนองจอก (เขตหนองจอก) โรงพยาบาลลาดกระบัง (เขตลาดกระบัง) โรงพยาบาลสิรินธร (เขตประเวศ) และโรง

พยาบาลราชพิพัฒน์ (เขตตลิ่งชัน) (สำนักการแพทย์. 2540 : 6-7) จากปัญหาทางด้านสาธารณสุข และการแข่งขันทางธุรกิจในปัจจุบัน สำนักการแพทย์ได้มีนโยบายในการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการบริการในโรงพยาบาลที่สังกัดสำนักการแพทย์ โดยได้มอบหมายให้ทุกโรงพยาบาล ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการเข้าสู่ มาตรฐานระบบประกันคุณภาพ จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้นักศึกษาและอาจารย์ต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานอยู่ภายในองค์กรได้ การปรับตัวจึงเป็นสิ่งจำเป็นดังที่ลาซารัสและฟอล์คแมน (Lazarus and Folkman. 1984 : 19-21) กล่าวว่า มนุษย์มีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองและสังคม การปรับตัวเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลและสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ในการทำงาน จากความสำคัญของการปรับตัวทำให้นักวิชาการจำนวนหนึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยจนเกิดเป็นทฤษฎีการปรับตัวในการทำงาน (Theory of Work Adjustment : TWA) เสนอโดย เดวิสและ ลอฟควิส (Davis & Lofquist. 1984) และทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการทำงาน (Theory of Work role transitions) ที่เสนอโดยนิโคลสัน (Nicholson. 1984) ทฤษฎี TWA เป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับองค์การ สำหรับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการทำงานนั้นให้ความสำคัญกับกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล เมื่อต้องมีการ เปลี่ยนแปลงการทำงาน

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นในการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 110 คน โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

นักศึกษามีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ผลการสำรวจพบว่า ร้อยละ 76.36 มีความรู้สึกเห็นว่ามาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นสิ่งที่ ดี ร้อยละ 14.50 มีความรู้สึกว่ามาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ลำบาก ร้อยละ 9 อื่น ๆ คือ ตอบไม่ตรงคำถามและมีความรู้สึกไม่แน่ใจ

อุปสรรคที่นักศึกษาคิดว่ามีผลต่อการเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลในสังกัดสำนักการแพทย์ โดยแยกเป็น

ด้านความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ พบว่า ร้อยละ 68.18 อุปสรรคด้านการปรับตัว ร้อยละ 18.18 อุปสรรคด้านงบประมาณ ร้อยละ 32.72 อุปสรรคด้านสื่อ ร้อยละ 10.90 อุปสรรคด้านอื่น ๆ

ด้านทรัพยากรและการจัดการทรัพยากร พบว่า ร้อยละ 54.54 อุปสรรคด้านการปรับตัว ร้อยละ 18.18 อุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 40 อุปสรรคด้านงบประมาณ ร้อยละ 32.72 อุปสรรคด้านอุปกรณ์ ร้อยละ 25.45 อุปสรรคด้านสื่อ ร้อยละ 16.36 อุปสรรคด้านอื่น ๆ

ด้านกระบวนการพยาบาล พบว่า ร้อยละ 58.18 อุปสรรคด้านการปรับตัว ร้อยละ 18.18 อุปสรรคด้านงบประมาณ ร้อยละ 25.45 อุปสรรคด้านสื่อ ร้อยละ 29 อุปสรรคด้านอื่นๆ

ด้านการรักษามาตรฐานจริยธรรมวิชาชีพ พบว่า ร้อยละ 72.72 อุปสรรคด้านการปรับตัว ร้อยละ 18.18 อุปสรรคด้านข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 38.18 อุปสรรคด้านอื่น ๆ

ด้านสิทธิผู้ป่วยและจริยธรรมองค์กร พบว่า ร้อยละ 80 อุปสรรคด้านการปรับตัว ร้อยละ 47.27 อุปสรรคด้านสื่อ ร้อยละ 10 อุปสรรคด้านอื่น ๆ

ด้านการดูแลรักษาผู้ป่วยพบว่า ร้อยละ 80 อุปสรรคด้านการปรับตัว ร้อยละ 6.36 อุปสรรคด้านสิ่งแวดล้อม ร้อยละ 10.9 อุปสรรคด้านงบประมาณ ร้อยละ 35.45 อุปสรรคด้านอุปกรณ์ ร้อยละ 18.18 อุปสรรคด้านสื่อ ร้อยละ 34.54 อุปสรรคด้านอื่น ๆ

จากผลการสำรวจเบื้องต้นพบว่า ปัญหาสูงสุดคือบุคลากรซึ่งเป็นปัญหาด้านการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ดังที่ นิภา นิธยาน (2530 : 72-79) กล่าวว่าในสภาพการณ์ของชีวิตพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของแรงผลักดันทำให้เกิดความต้องการพื้นฐาน มนุษย์จึงต้องพยายามปรับตัวเพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุขโดยแรงผลักดัน 2 ประเภท คือ 1) แรงผลักดันภายใน หมายถึง ความต้องการอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกาย และประสบการณ์สังคมที่เรียนรู้ผ่านมาในอดีต 2) แรงผลักดันภายนอก หมายถึง ความต้องการอันเกิดจากสภาพแวดล้อมในสังคม ทั้งนี้เพราะมนุษย์ต้องอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่ต้องอยู่ร่วมกันและต้องผูกพันกับผู้อื่น ฉะนั้นมนุษย์จึงต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในสังคมและสอดคล้องกับรอยและแอนดรูว์ (Roy and Andrews. 1986 : 37-38) ที่กล่าวว่า เมื่อมีสิ่งเร้าไม่ว่าจะมาจากภายในหรือภายนอกร่างกายจะมีกระบวนการปรับตัวเกิดขึ้น โดยใช้กลไกการควบคุมและกลไกการเรียนรู้เพื่อตอบสนองความต้องการแสดงออกมาทางด้านสรีระ ด้านมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพาระหว่างกันเป็นการแสดงออกเพื่อลดความตึงเครียดของตนเอง การปรับตัวอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ ถ้าบุคคลสามารถปรับตัวให้ดีขึ้นจะช่วยบุคคลมีการพัฒนาและประสบ ความสำเร็จ ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตัวได้ก่อให้เกิดความเครียด การปรับตัวเป็นขบวนการสำคัญที่บุคคลจะต้องเรียนรู้ ถ้ามนุษย์ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมแล้วย่อมก่อให้เกิดความกังวล ความขัดแย้งในจิตใจ จนสามารถทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมได้ กล่าวคือ บุคคลมีการเรียนรู้ถึงภาวะของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นแล้วย่อมต้องมีการตระหนัก และเตรียมพร้อมที่จะหาทางออกให้กับตนเองเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา และความกดดันที่จะเกิดในอนาคต (พนิดา สุจริตกุลธร. 2538 : 4) ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลจึงต้องปรับตัวเพื่อสนองตอบต่อแรงผลักดันที่เกิดจากวัยที่เปลี่ยนแปลงไปอีกทั้งยังต้องปรับตัวเพื่อสนองตอบต่อแรงผลักดันภายนอก โดยเฉพาะในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

จากแนวคิดและปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีการปรับตัวอย่างมากในทุกด้าน การปรับตัวจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จและถ้าบุคคลประสบผลสำเร็จย่อมส่งผลให้ทีมงานและองค์กรประสบผลสำเร็จตามนโยบายหรือวิสัยทัศน์ขององค์กรและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคม ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านวิทยาลัยพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

ความสำคัญของการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวให้เข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลได้และให้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามความต้องการของสังคม อีกทั้งเป็นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาพยาบาลให้เป็นบุคลากรในทีมสุขภาพที่มีคุณภาพและสามารถช่วยให้องค์กรพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสากลได้สมบูรณ์และรวดเร็วยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 712 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ปีที่ 1, 2, 3 และ 4 จำนวน 355 คน มีความเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane. 1967 : 886-887) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรโดยใช้ชั้นปีเป็นชั้น (Strata)
3. ตัวแปรที่ศึกษา
  - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
    - 3.1.1 ด้านส่วนตัว
      - 1) ระดับชั้นปี

- 2) ภูมิสำเนา
- 3) บุคลิกภาพ
- 4) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 5) ลักษณะมุ่งอนาคต

3.1.2 ด้านครอบครัว

- 1) ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
- 2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว

3.1.3 ด้านวิทยาลัยพยาบาล

- 1) การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
- 2) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์
- 3) สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล หมายถึง กลไกการพัฒนากระบวนการในโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร โดยทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้ มีการประเมินผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยใช้แนวทางที่กำหนดไว้ในมาตรฐานโรงพยาบาล

2. การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อการเผชิญปัญหา และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อสนองความต้องการในการเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ได้แก่ การค้นคว้าเอกสารในห้องสมุด ชักถามรุ่นพี่และอาจารย์ ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพ

2.2 ด้านการปรับปรุงการทำงาน ได้แก่ การจัดเก็บเอกสารให้เป็นระบบ การเขียนบันทึกการพยาบาลอย่างชัดเจนและเป็นระบบ การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ทางการพยาบาลอย่างมีมาตรฐาน การรักษามาตรฐานวิชาชีพและองค์กร การให้ข้อมูลการรักษาพยาบาลกับผู้ป่วยอย่างถูกต้องและชัดเจน

2.3 ด้านการยอมรับการประเมิน ได้แก่ การรับฟังผลการประเมิน การแก้ไขส่วนบกพร่องที่ได้จากการประเมิน ชักถามผลการประเมินเมื่อเกิดข้อสงสัย หาวิธีเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้ตรงตามการประเมิน

3. ระดับชั้นปี ระดับชั้นที่นักศึกษาพยาบาลกำลังศึกษาอยู่ คือ ชั้นปี 1 2 3 และ 4

4. ภูมิสำเนา หมายถึง จังหวัดบ้านเกิดของนักศึกษาพยาบาล โดยแยกออกเป็น

4.1 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

4.2 ต่างจังหวัด ได้แก่ จังหวัดที่อยู่ตามภาคต่างๆ นอกเหนือจากที่ระบุในข้อ 3.1

5. บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักศึกษาพยาบาลที่ใช้เป็นแนวทางในการปรับตัวและแสดงพฤติกรรม อันแสดงให้เห็นถึงความต้องการของแต่ละบุคคลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการศึกษาวัยนี้ แบ่งตามแนวคิดทฤษฎีของจุง (Jung) ซึ่งแบ่งบุคลิกภาพเป็น 2 แบบ คือ

5.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาพยาบาลที่ตัดสินใจโดยยึดตัวเองเป็นสำคัญ ทำอะไรตามมาตรฐานและหลักการ ไม่ยืดหยุ่น ขี้อาย ปรับตัวยาก เอาใจใส่ตัวเองมาก โดยมากมีปฏิกริยาหลบหนี และเพ้อฝัน ไม่ชอบแสดงออก

5.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) หมายถึง ลักษณะของนักศึกษาพยาบาลซึ่งสนใจในคนอื่น และโลกภายนอก ไม่ค่อยห่วงตนเอง ชอบความสนุกสนาน รื่นเริง และสมาคม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ง่าย เป็นคนกล้าหาญ ร่าเริง ทำอะไรมีจุดมุ่งหมาย

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่นักศึกษาพยาบาลจะได้รับผลสำเร็จในงานที่ย่างยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีต่าง ๆ ในการแก้ปัญหา มีความทะเยอทะยานสูงเพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จ มีความต้องการเป็นอิสระในการทำงานและการแสดงออก มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และวิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จ

7. ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาพยาบาลในการคาดการณ์ไกล เน้นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนความสามารถควบคุมตนเองให้กระทำหรือเว้นการกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเองเพราะเล็งเห็นผลเสียที่จะเกิดตามมาทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นในภายหลัง

8. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาารวมกันต่อเดือน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ . 2542)

8.1 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ได้แก่ ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 10,001 ขึ้นไป

8.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง ได้แก่ ครอบครัวมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000

8.3 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ได้แก่ ครอบครัวมีรายต่ำกว่า 5,000

9. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษา และพฤติกรรมที่นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติต่อผู้ปกครองเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

9.1 พฤติกรรมที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ การเอาใจใส่ การให้คำปรึกษา การให้กำลังใจ การให้การส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้บุตรประสบผลสำเร็จในชีวิต

9.2 พฤติกรรมที่นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติต่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ได้แก่ การขอคำแนะนำและซักถาม เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยต่าง ๆ การแสดงความรักและเคารพ การเชื่อฟัง ไม่ทำให้อับอาย บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องเสียใจ

10. การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล หมายถึง ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความรู้ ด้านการปฏิบัติงานพยาบาล และด้านการประเมินของมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลจากแหล่งต่าง ๆ

11. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ หมายถึง พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษาพยาบาล และพฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

11.1 พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษาทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความรัก ความสนใจ เอาใจใส่ เป็นกันเอง ให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นักศึกษาทั้งด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

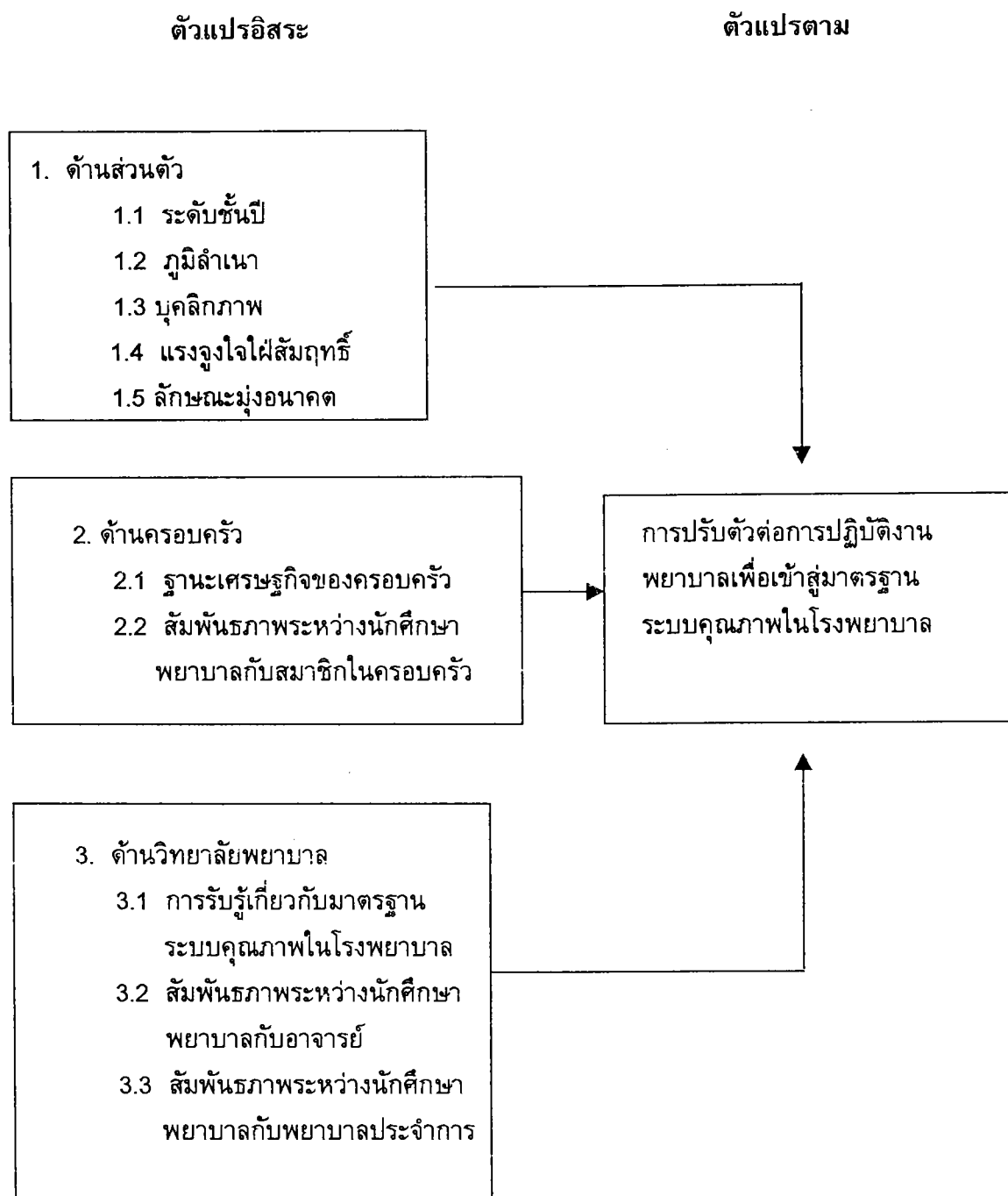
11.2 พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ เคารพ เชื่อฟัง ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์อบรมสั่งสอน ซักถามและปรึกษาอาจารย์ทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

12. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติต่อพยาบาลประจำการและพฤติกรรมที่พยาบาลประจำการปฏิบัติต่อนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

12.1 พฤติกรรมที่นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติต่อพยาบาลประจำการ ได้แก่ ให้ความเคารพ เชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำแนะนำในสิ่งที่พยาบาลประจำการแนะนำ

12.2 พฤติกรรมที่พยาบาลประจำการปฏิบัติต่อนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ ให้ความสนใจ เอาใจใส่ เป็นกันเอง ให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาในขณะที่ปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย

กรอบแนวคิดในการศึกษา

สมมุติฐานในการศึกษา

1. นักศึกษาพยาบาลที่มีระดับชั้นปีต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
2. นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
3. นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกัน มีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
4. นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน มีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
5. นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
6. นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
7. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
8. นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
9. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ต่างกัน มีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
10. นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับพยาบาลประจำการต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพ

- 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพ
- 1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
- 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
  - 2.1 ระดับปีการศึกษา
  - 2.2 ภูมิสำเนา
  - 2.3 บุคลิกภาพ
  - 2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
  - 2.5 ลักษณะมุ่งอนาคต
  - 2.6 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว
  - 2.7 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว
  - 2.8 การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
  - 2.9 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์
  - 2.10 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

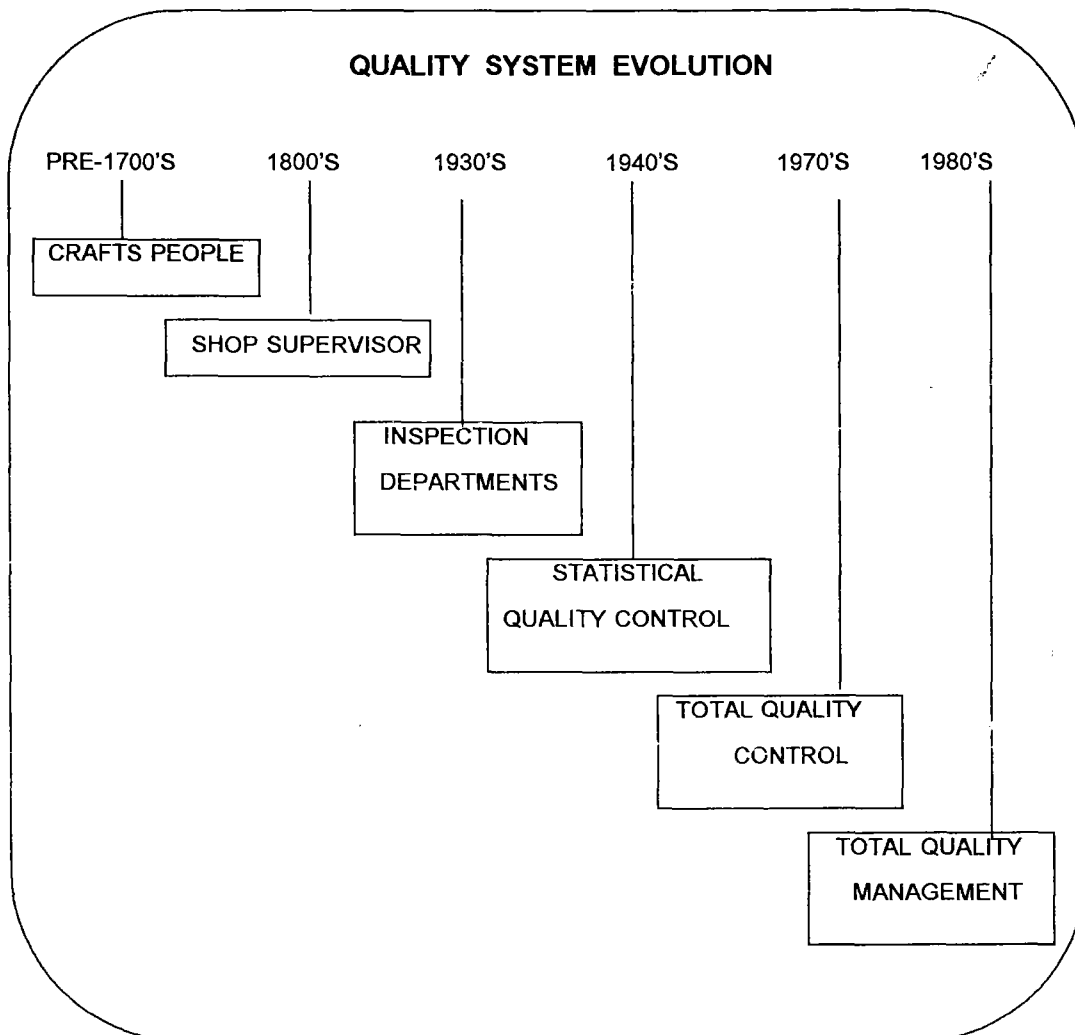
1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพ

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพ

1.1.1 แนวความคิดเกี่ยวกับคุณภาพ

ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคและสมัยให้เหมาะสมกับแนวความคิดเชิงบริหารที่มีการพัฒนาโดยไม่สิ้นสุด ได้มีผู้ให้นิยามคำว่า “คุณภาพ” ไว้ในหนังสือตำราต่าง ๆ มากมาย แต่เริ่มเป็นที่ยอมรับแพร่หลายในปัจจุบันว่า คุณภาพหมายถึง ความเหมาะสมและความต้องการในการใช้งาน (Fitness for Use) ฉะนั้นความต้องการในการใช้งาน ซึ่งเกิดจากลูกค้าหรือผู้ใช้บริการจึงเป็นปัจจัยหลักต้นพื้นฐานในการดำเนินธุรกิจหรือปฏิบัติงาน

ในยุคก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรม คุณภาพจะอยู่ในความรับผิดชอบของช่างฝีมือประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ (Crafts People) หรือสินค้าตามที่เขาคิดขึ้นมาหรือตามที่ลูกค้าสั่ง ภายหลังจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมซึ่งทำให้เกิดการผลิตสินค้าซ้ำ ๆ กันในลักษณะของการผลิตจำนวนมาก (Mass Production) ด้วยคนงานจำนวนมาก คุณภาพจึงตกมาอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหัวหน้าคนงาน (Shop Supervisor) ผู้ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากคนงานที่มีความชำนาญงานและ ประสบการณ์

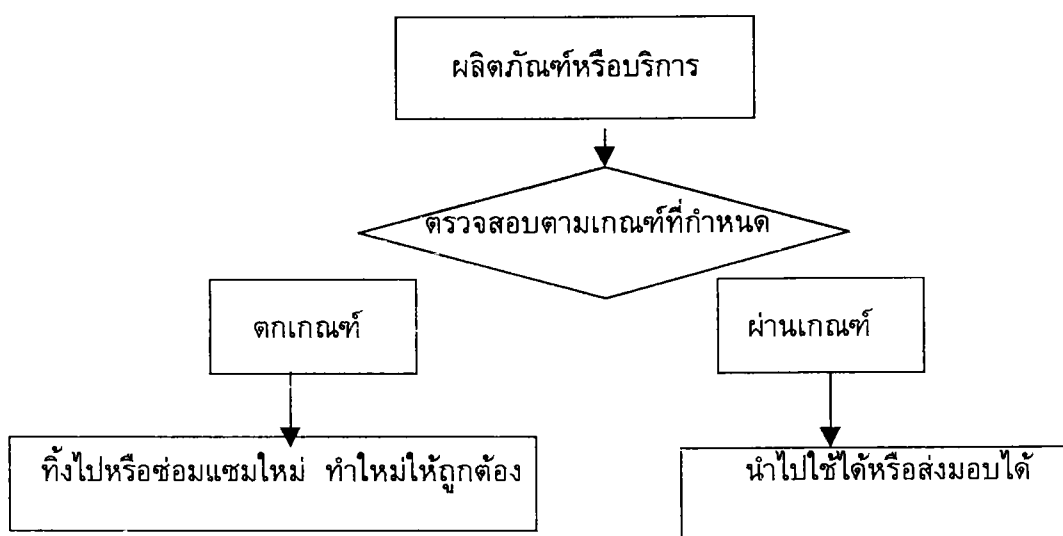

ภาพประกอบ 1 วิวัฒนาการของระบบควบคุมคุณภาพ

ที่มา : พิทยา วาระดี. (2531) การปรับตัวของบุคลากรเมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ :12

ยุคของการตรวจสอบ

ยุคแรก ๆ ของการพัฒนาคุณภาพ เริ่มต้นประมาณสงครามโลกครั้งที่สองมีการพยายามหาวิธีการตรวจสอบดูว่ากระสุนปืนที่ผลิตได้มีคุณภาพหรือไม่ ต่อมาได้มีการพัฒนาจนกระทั่งเกิดเป็นมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบที่เรียกว่า Military Standard จำนวนมากมายหลายฉบับ เป็นที่นิยมใช้กันจนกระทั่งปัจจุบัน

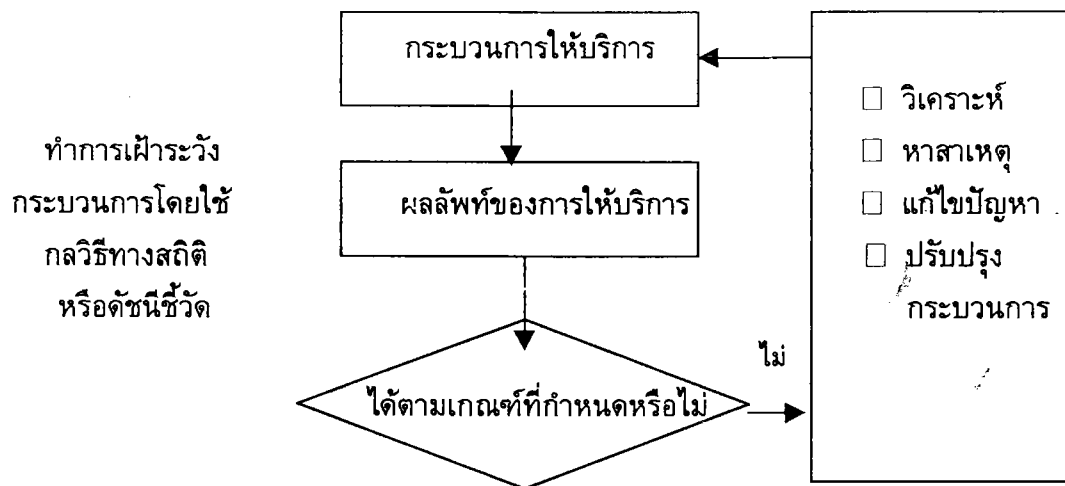
ภาพประกอบ 2 กระบวนการตรวจสอบ

ที่มา : สิทธิศักดิ์ พฤษภักดิ์กุล. (2544) ISO 9002 สำหรับโรงพยาบาล : 4

ยุคของการควบคุมคุณภาพ

การควบคุมคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมคุณภาพเชิงเทคนิคที่ใช้เพื่อระงับกระบวนการและมุ่งขจัดสาเหตุของสิ่งที่ไม่พึงประสงค์เพื่อป้องกันข้อบกพร่อง

นั่นหมายความว่า จะต้องมีการเฝ้าระวังกระบวนการให้บริการ และเมื่อพบข้อบกพร่องใด ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการก็พยายามหาสาเหตุ แก้ไขปัญหาและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

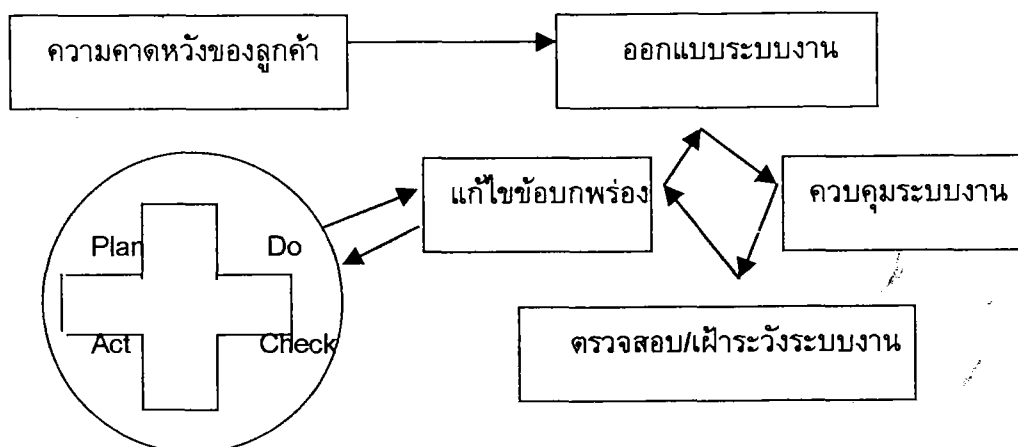

ภาพประกอบ 3 กระบวนการควบคุมคุณภาพ

ที่มา : สิทธิศักดิ์ พงษ์ปิติกุล. (2544) ISO 9002 สำหรับโรงพยาบาล : 5

ยุคของการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพเป็นปฏิบัติการทั้งหมดที่ได้รับการวางแผนและจัดทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการสามารถตอบสนองความต้องการด้านคุณภาพที่กำหนดหมายความว่า แทนที่จะรอให้มีปัญหาเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงค่อยมีกิจกรรมควบคุมคุณภาพ ระบบประกันคุณภาพจะมุ่งเน้นการวางแผนล่วงหน้าเพื่อป้องกันปัญหาเป็นสำคัญ โดยจะคำนึงถึงปัจจัยทุกอย่างที่เกี่ยวข้องตั้งแต่วัตถุดิบ เครื่องมือ อุปกรณ์ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน กระบวนการให้บริการ ความเสี่ยงหรือโอกาสผิดพลาดทั้งหมดที่อาจมี รวมทั้งหาทางควบคุมกระบวนการเพื่อป้องกันความเสี่ยงและข้อผิดพลาดทั้งหมดไม่ให้เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 4 กระบวนการประกันคุณภาพ

ที่มา : สิทธิศักดิ์ พฤษณีปิติกุล. (2544) ISO 9002 สำหรับโรงพยาบาล : 6

ยุคของการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร

การจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Management : TQM)

เป็นแนวทางการบริการแบบหนึ่งซึ่งพยายามทำให้องค์กรเกิดศักยภาพในการแข่งขันสูงสุด โดยผ่านกระบวนการพัฒนาคุณภาพของทั้งผลิตภัณฑ์ บริการ คน กระบวนการ และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

หัวใจหลักของการจัดการคุณภาพทั่วทั้งองค์กรประกอบด้วย

1. ใช้หลักการบริหารเชิงยุทธศาสตร์
2. ลูกค้าหรือผู้รับบริการเป็นจุดศูนย์กลาง
3. ความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ
4. คิดเรื่องคุณภาพตลอดเวลา
5. มีการทำงานเป็นทีม
6. ใช้หลักคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์
7. ปรับปรุงระบบงานและกระบวนการอย่างต่อเนื่อง
8. การศึกษาและการฝึกอบรม
9. การมีส่วนร่วมของพนักงานและการเสริมพลัง
10. การมีอิสระภาพภายใต้การควบคุม
11. การมีเป้าหมายร่วมกัน

1.1.2 มาตรฐานระบบคุณภาพ HA (Hospital Accreditation)

Hospital Accreditation เป็นกลไกกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการภายในโรงพยาบาลอย่างเป็นระบบทั่วทั้งองค์กร ทำให้องค์กรเกิดการเรียนรู้มีการประเมินและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวทางที่กำหนดไว้ในมาตรฐานโรงพยาบาล

1.1.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับ Hospital Accreditation

กระบวนการ accreditation ในแคนาดาเริ่มมาในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกับสหรัฐอเมริกา โดยช่วงแรกเป็นการทำร่วมกัน เมื่อปี ค.ศ. 1919 วิทยาลัยศัลยแพทย์ของอเมริกากำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับโรงพยาบาลที่จะใช้เป็นที่พักอบรมศัลยแพทย์ไว้ 5 ข้อ คือ (1) การจัดตั้งองค์กรแพทย์ หรือ The Medical Staff (2) แพทย์จะต้องได้รับปริญญาและใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ (3) คณะแพทย์จะต้องประชุมกันอย่างน้อยเดือนละครั้ง เพื่อทบทวนบันทึกและการให้บริการ (4) แพทย์จะต้องบันทึกข้อมูลของผู้ป่วยทุกรายอย่างถูกต้องสมบูรณ์ (5) มีสถานที่และเครื่องมือเพียงพอรวมทั้งบริการพยาธิวิทยา รังสีวิทยา และชันสูตร ซึ่งโรงพยาบาลในแคนาดาได้เข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่ช่วงต้น

ค.ศ. 1951 มีการจัดตั้ง Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations (JCAHO) โดยการรวมตัวระหว่างวิทยาลัยศัลยแพทย์ วิทยาลัยอายุรแพทย์ สมาคมโรงพยาบาล แพทยสมาคมของอเมริกา และแพทยสมาคมของแคนาดา เพื่อทำหน้าที่ตรวจรับรองโรงพยาบาล

ค.ศ.1954 แคนาดาได้แยกตัวออกมาจัดตั้ง Canadian Commission on Hospital Accreditation (CCHA) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนไม่คำกำไร ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพโรงพยาบาลในแคนาดา โดยในระยะแรกยังคงใช้มาตรฐานเดียวกับอเมริกา จนกระทั่ง ค.ศ. 1958 จึงได้จัดทำมาตรฐานโรงพยาบาลของตนเอง และปีต่อมาก็กำหนดภารกิจขององค์กรไว้อย่างชัดเจนว่า “เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดบริการสุขภาพที่มีคุณภาพเหมาะสมในทุกแง่มุม โดยการที่โรงพยาบาลและสถานพยาบาลทุกแห่งบรรลุมาตรฐาน accreditation ด้วยวิธีการสมัครใจ

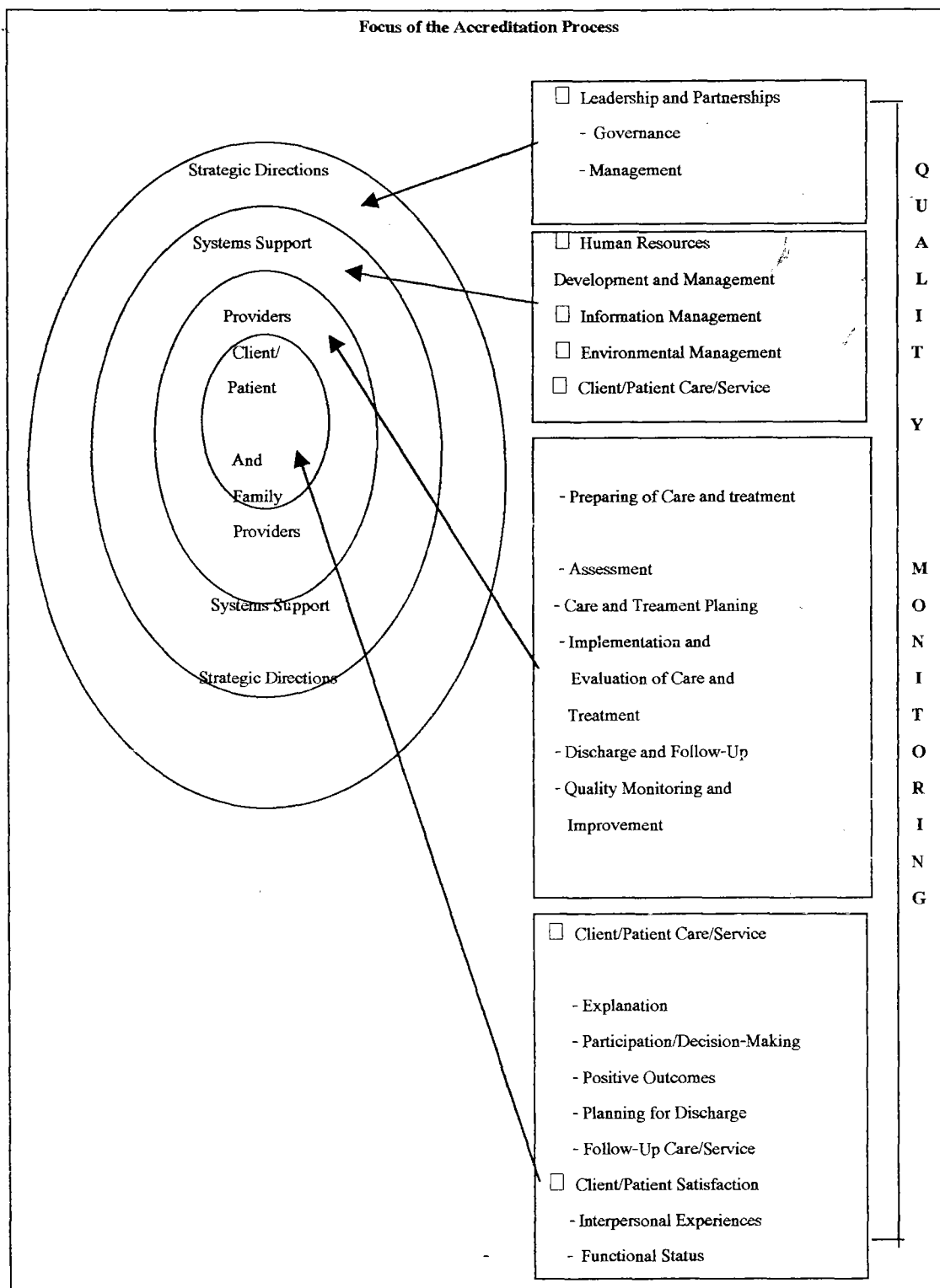
ค.ศ. 1988 มีการเปลี่ยนชื่อจาก CCHA มาเป็น Canadian Council on Health Facilities Accreditation (CCHFA) เนื่องจากมีการประเมินสถานพยาบาลประเภทต่าง ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น

ค.ศ. 1992 มีการยอมรับปรัชญาของ Continuous Quality Improvement (CQI) เป็นพื้นฐานในการประเมินคุณภาพอย่างเป็นทางการนำไปสู่การเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางของการดูแล และการประเมินคุณภาพ ทำให้เกิดมาตรฐานใหม่ฉบับปี ค.ศ. 1995 ใช้หลักเกณฑ์และกระบวนการประเมินใหม่

ค.ศ. 1995 มีการปฏิรูปเกิดขึ้นหลายประการในแคนาดา เช่น การรวมกลุ่มของโรงพยาบาล การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อบริหารโรงพยาบาลในพื้นที่ การให้

- ความสำคัญกับการดูแลต่อเนื่องในชุมชนมากขึ้น กระบวนการ accreditation จึงก้าวพ้นจากการดูแลในสถานพยาบาล (institutional-based care) ไปสู่การดูแลในชุมชนด้วย (community-based care) จึงได้เปลี่ยนชื่อจาก CCHFA มาเป็น Canadian Council on Health Services Accreditation (CCHSA)

เหตุผลเบื้องต้นที่ทำให้เกิดกระบวนการ accreditation ขึ้นก็คือ ประชาชนมีความต้องการบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรมีจำกัด ขณะเดียวกัน โรงพยาบาลเริ่มตระหนักในหน้าที่ของตนเองว่าจะต้องสร้างหลักประกันด้านคุณภาพให้แก่ชุมชน

ภาพประกอบ 5 กรอบมาตรฐานซึ่งเน้นกระบวนการและยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
ที่มา : อนุวัฒน์ ศุภชิตกุล.(2541) *Hospital Accreditation* บทเรียนจากแคนาดา : 17

1.1.2.2 วัตถุประสงค์ของมาตรฐานระบบคุณภาพ

1. โรงพยาบาลมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ
2. โรงพยาบาลมีทรัพยากรที่เพียงพอและการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ
3. โรงพยาบาลมีการบริหารความเสี่ยง การประกันคุณภาพ และการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
4. โรงพยาบาลมีการดูแลมาตรฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพที่น่าไว้วางใจ
5. โรงพยาบาลมีระบบคุ้มครองสิทธิผู้ป่วย และดูแลจริยธรรมองค์กรที่น่าเชื่อถือ
6. โรงพยาบาลมีกระบวนการดูแลผู้ป่วยที่มีคุณภาพ

1.1.2.3 โครงสร้างและข้อกำหนดของมาตรฐานระบบคุณภาพ

HA

มาตรฐานโรงพยาบาลฉบับปีกัญจนภิเษกมีเนื้อหาทั้งหมด 31 เรื่องตามลักษณะงานบริการหรือการบริหารจัดการ ซึ่งแบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ

1. การนำขององค์กร
2. มาตรฐานร่วมที่ทุกหน่วยงานต้องใช้
3. การบริหารระดับองค์กร
4. บริการทางคลินิก
5. บริการสนับสนุนอื่น ๆ

แต่เมื่อมองลึกลงไปในเนื้อหา และพิจารณาในเชิงการนำไปปฏิบัติพบว่า จริง ๆ แล้วสามารถแบ่งได้เป็น สองระดับเท่านั้น คือ ระดับองค์กร (Cooperation / Corporate) และระดับหน่วยงาน (Functional Unit)

มาตรฐานระดับองค์กร ได้แก่

1. สิทธิผู้ป่วย (ETHIC)
2. องค์กรบริหารสูงสุด (GOVERNMENT)
3. การนำและการบริหาร (LEADER)
4. โครงสร้างทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม ความปลอดภัย

(ENVIRONMENT)

5. การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล (HUMAN

MANAGEMENT)

6. การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

(INFECTION CARE)

TECHNOLOGY)

7. ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล (INFORMATION

8. บริการทางการแพทย์/องค์กรแพทย์ (MEDICATION)

9. บริการพยาบาล/องค์กรพยาบาล (NURSING)

มาตรฐานระดับหน่วยงาน ก็คือ มาตรฐานที่ใช้ร่วมกันทั้ง
หลายนั่นเอง อันได้แก่ มาตรฐานทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบ 9 หัวข้อด้วยกัน

1. พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ (GENERAL.1)
2. การจัดองค์กรและการบริหาร (GENERAL.2)
3. การจัดการทรัพยากรบุคคล (GENERAL.3)
4. การพัฒนาทรัพยากรบุคคล (GENERAL.4)
5. นโยบายและวิธีปฏิบัติ (GENERAL.5)
6. สิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ (GENERAL.6)
7. เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก (GENERAL.7)
8. ระบบงาน/กระบวนการให้บริการ (GENERAL.8)
9. กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพ (GENERAL.9)

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2543 สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลได้จัดทำมาตรฐาน HA ฉบับบูรณาการขึ้นโดยนำข้อกำหนดทั้งหมดมาสรุปรวมเป็น 6 หมวด 20 บท แต่ละบทจะแสดงความเชื่อมโยงจากระดับองค์กรไปสู่ระดับหน่วยงาน ทำให้สามารถวิเคราะห์ภาพรวมขององค์กรได้ง่ายขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

หมวดที่ 1 ความมุ่งมั่นในการพัฒนาคุณภาพ

- บทที่ 1 การนำองค์กร
- บทที่ 2 ทิศทางนโยบาย

หมวดที่ 2 ทรัพยากรและการจัดการทรัพยากร

- บทที่ 3 การบริหารทรัพยากรและประสานบริการ
- บทที่ 4 การบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- บทที่ 5 การบริหารสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- บทที่ 6 เครื่องมือและการจัดการเกี่ยวกับเครื่องมือ
- บทที่ 7 ระบบสารสนเทศโรงพยาบาล

หมวดที่ 3 กระบวนการคุณภาพ

- บทที่ 8 กระบวนการคุณภาพทั่วไป
- บทที่ 9 กระบวนการคุณภาพด้านคลินิกบริการ
- บทที่ 10 การป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

หมวดที่ 4 การรักษามาตรฐานและจริยธรรมวิชาชีพ

บทที่ 11 องค์กรแพทย์

บทที่ 12 การบริหารการพยาบาล

หมวดที่ 5 สิทธิผู้ป่วยและจริยธรรมองค์กร

บทที่ 13 สิทธิผู้ป่วย

บทที่ 14 จริยธรรมองค์กร

หมวดที่ 6 การดูแลรักษาผู้ป่วย

บทที่ 15 การทำงานเป็นทีมในการดูแลผู้ป่วย

บทที่ 16 การเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ป่วยและครอบครัว

บทที่ 17 การประเมินและวางแผนดูแลรักษา

บทที่ 18 กระบวนการให้บริการ/ดูแลผู้ป่วย

บทที่ 19 การบันทึกข้อมูลผู้ป่วย

บทที่ 20 การเตรียมจำหน่ายและการดูแลต่อเนื่อง

โดยหลักการแล้วทุกทีมงานและทุกหน่วยงานจะต้องพิจารณามาตรฐานทั้ง 20 บทนี้ว่ามีข้อกำหนดใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับงานของตน เพื่อนำมาประเมิน พัฒนา และประเมินซ้ำอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงความสัมพันธ์ของมาตรฐานแต่ละบทกับทีมต่าง ๆ และเนื้อหาหลักที่เกี่ยวข้อง

หมวดที่	บทที่	ทีมนำ ระดับ รพ.	ทีมนำ เฉพาะ ด้าน	ทีมนำ คลินิก	ทีมสนับสนุน การพัฒนา คุณภาพ	หน่วย งาน ต่าง ๆ
1	1. การนำองค์กร	GOV.1 LED.1 LED.4			LED.1 LED.4	GEN.2
	2. ทิศทางนโยบาย	GOV.2 GOV.3	GOV.2 GOV.3	GOV.2 GOV.3	GOV.2 GOV.3	GEN.1
	3. การบริหารทรัพยากรและ ประสานบริการ	LED.3 LED.5	LED.3	LED.3	LED.3	LED.3
	4. การบริหารและพัฒนา ทรัพยากรบุคคล		HUM			HUM GEN.3 GEN.4
	5. การบริหารสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย		ENV			ENV GEN.6
2	6. เครื่องมือและการจัดการ เกี่ยวกับเครื่องมือ		GEN.7			GEN.7
	7. ระบบสารสนเทศ โรงพยาบาล		IM.1 IM.2	IM.2		IM.2 IM.3
3	8. กระบวนการคุณภาพทั่วไป	GEN.9	GEN.9	GEN.9	GEN.9	GEN.9
	9. กิจกรรมคุณภาพด้านคลินิก บริการ			GEN.9.3		GEN.9.3
	10. การป้องกันและควบคุมการ ติดเชื้อในโรงพยาบาล		IC	IC		IC
4	11. องค์กรแพทย์		MED			
	12. การบริหารการพยาบาล		NUR			
5	13. สิทธิผู้ป่วย			ETH.1 ETH.2		ETH.1 ETH.2
	14. จริยธรรมองค์กร	ETH.3				ETH.3

ตาราง 1 (ต่อ)

หมวดที่	บทที่	ทีมนำ ระดับ รพ.	ทีมนำ เฉพาะ ด้าน	ทีมนำ คลินิก	ทีม สนับสนุน การ พัฒนา คุณภาพ	หน่วย งานต่างๆ
6	15. การทำงานเป็นทีมในการ ดูแลผู้ป่วย			GEN.8.1		GEN.8.1
	16. การเตรียมความพร้อม สำหรับผู้ป่วยและครอบครัว			GEN.8.2 GEN.8.3		GEN.8.2 GEN.8.3
	17. การประเมินและวางแผน ดูแลรักษา			GEN.8.4		GEN.8.4
	18. กระบวนการให้บริการ/ดูแล ผู้ป่วย			GEN.8.5		GEN.8.5
	19. การบันทึกข้อมูลผู้ป่วย			GEN.8.6 IM.4		GEN.8.6 IM.4
	20. การเตรียมจำหน่ายและการ ดูแลต่อเนื่อง			GEN.8.7		GEN.8.7

ทีมนำระดับโรงพยาบาล คือ ทีมผู้บริหารระดับสูงซึ่งมีอำนาจตัดสินใจ เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพ เช่น คณะกรรมการบริหารโรงพยาบาล คณะกรรมการอำนวยการพัฒนาคุณภาพ สภาคุณภาพโรงพยาบาล Hospital Lead Team, Top Team

ทีมนำเฉพาะด้าน คือ ทีมที่ประกอบด้วยตัวแทนของหน่วยงานหรือวิชาชีพ ที่เกี่ยวข้อง ทำหน้าที่ดูแลทิศทางการพัฒนาในเรื่องต่าง ๆ เช่น การพัฒนาทรัพยากรบุคคล โครงสร้างกายภาพและความปลอดภัย ระบบสารสนเทศ การป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อในโรงพยาบาล ระบบบริการผู้ป่วยนอก ระบบบริการผู้ป่วยใน รวมทั้งองค์กรแพทย์และการบริหารการพยาบาล

ทีมนำทางคลินิก คือ ทีมที่ประกอบด้วยตัวแทนของหน่วยงานและวิชาชีพที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งร่วมกัน เช่น ทีมอายุรกรรม ทีมศัลยกรรม ทีมจักษุวิทยา มีหน้าที่หลักคือ หาโอกาสพัฒนา กำหนดทีมผู้รับผิดชอบและติดตามผล

1.1.3 มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 (International Standard Organization)

มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 หมายถึง มาตรฐานเกี่ยวกับระบบการบริหารคุณภาพของโรงงานหรือผู้ให้บริการ (Quality Management System-QMS) ซึ่งองค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ (ISO) ได้กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารคุณภาพขององค์กรโดยระบุถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่จำเป็นต้องมีและใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ รวมทั้งจะระบุถึงหน้าที่วิธีปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นเป็นไปตามที่ลูกค้าต้องการ โดยกำหนดแบบไว้รวม 3 แบบ คือ ISO 9001, ISO 9002 และ ISO 9003 สำหรับกรณีของโรงพยาบาลศึกษาเฉพาะระบบมาตรฐาน ISO 9002

1.1.3.1 แนวความคิดและประวัติของมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000

สำหรับความหมายของ ISO 9000 มาจากคำ 2 คำ คือ ISO และตัวเลข 9000 โดย ISO ย่อมาจากคำว่า International Organization for Standard หรือ International Standard Organization ซึ่งเป็นองค์กรสากลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดหรือปรับมาตรฐานนานาชาติเกือบทุกประเภท เพื่อให้ประเทศต่าง ๆ ในโลกสามารถใช้มาตรฐานเดียวกันได้ เนื่องจากแต่ละประเทศมีมาตรฐานคุณภาพของตนเอง ดังนั้นเพื่อให้มีมาตรฐานคุณภาพสากล หน่วยงาน ISO จึงจัดตั้งคณะกรรมการทางด้านเทคนิคเกี่ยวกับการประกันคุณภาพสากล (Technical Committee ISO/TC176 on Quality Assurance) ขึ้นมา เพื่อทำการกำหนดมาตรฐานการประกันคุณภาพสากล ซึ่งก็คือ ISO 9000 นั่นเอง โดยฉบับแรก คือ ฉบับปี ค.ศ. 1987 แล้วพยายามปรับปรุงทุก 5 ปี

ISO มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ สำนักงานมาตรฐานของแต่ละประเทศส่วนใหญ่ในโลกเป็นสมาชิกของ ISO สำนักงานมาตรฐานอุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรมของไทยก็เป็นสมาชิกของ ISO ด้วย โดยใช้อักษรย่อต่างกัน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงอักษรย่อของมาตรฐานระบบคุณภาพต่าง ๆ ทั่วโลกที่เทียบเท่า ISO 9000

Australia	AS 3900
Belgium	NBNX 50
Canada	CSAZ 299
Denmark	DS/EN 29000
Hungary	MI 18990
France	NFX 50
Germany	DIN ISO 9000
Netherlands	NEN ISO 9000
Sweden	SS ISO 9000
Spain	UNE 66900
Norway	NS 5801
New Zealand	NZS 5600
India	IS 10201
Ireland	IS 300
UK	BS 5750
Thailand	มอก. 9000

สำหรับ 9000 เป็นเลขรหัสของมาตรฐานคุณภาพชุดนี้ ซึ่งในมาตรฐานชุดนี้มีทั้งหมด 5 ฉบับด้วยกัน คือ 9000 9001 9002 9003 และ 9004 ดังนั้นมาตรฐาน ISO 9000 ก็คือ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสากลหนึ่งชุด (5 ฉบับ) ใช้เพื่อการบริหารหรือจัดการคุณภาพและการประกันคุณภาพ โดยเป็นการสร้างระบบคุณภาพภายในองค์กร ซึ่งจะเป็นองค์กรประเภทใดก็ได้ไม่จำกัดชนิดของสินค้าหรือบริการ ไม่ระบุชนิดหรือขนาดของอุตสาหกรรมใดโดยเฉพาะ จะระบุถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพที่จำเป็นต้องมีและใช้เป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติ รวมทั้งระบุถึงหน้าที่วิธีปฏิบัติและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรหรือโรงงาน เพื่อให้มั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นเป็นไปตามที่ลูกค้าต้องการ ในปี พ.ศ. 2537 มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 ได้รับการยอมรับจากประเทศสมาชิกของ ISO 91 ประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่ง สมอ. ของไทยได้นำมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 มาเป็นมาตรฐานระดับชาติ และได้แปลออกมาเป็น มอก. 9000 ในปี พ.ศ. 2534 โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 108 ตอนที่ 99 เมื่อวันที่ 4 มิถุนายน พ.ศ. 2534 และในปี พ.ศ. 2537 สมอ. ได้นำ

ระบบมาตรฐาน ISO 9000 ฉบับปรับปรุงใหม่ของ ISO (ฉบับปี ค.ศ. 1994) มาใช้แทนฉบับเก่า โดยใช้ฉบับภาษาอังกฤษไม่มีการแปลเป็นภาษาไทย

มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 5 ฉบับ ประกอบด้วยมาตรฐานต่อไปนี้ คือ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข พ.ศ. 2537)

1. ISO 9000 คือ มาตรฐานการบริหารงานคุณภาพและการประกันคุณภาพ

มาตรฐานฉบับนี้จะบอกแนวทาง และกรอบการเลือกและการใช้มาตรฐาน ISO 9001 ISO 9002 และ ISO 9003 นอกจากนี้ยังกล่าวถึงแนวความคิดหลักการเกี่ยวข้องกันของระบบคุณภาพที่เหมาะสม และการทำผลิตภัณฑ์ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ISO 9000 มี 4 ระดับย่อย ดังนี้

ISO 9000-1 การบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพ : ส่วนที่ 1
แนวทางเลือกและการใช้

ISO 9000-2 การบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพ : ส่วนที่ 2
แนวทางทั่วไปสำหรับการเลือกใช้ ISO 9001 ISO 9002 และ ISO 9003

ISO 9000-3 การบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพ : ส่วนที่ 3
แนวทางเลือกใช้ ISO 9001 เพื่อการพัฒนา การจัดการ และการบำรุงรักษาซอฟต์แวร์

ISO 9000-4 การบริหารคุณภาพและการประกันคุณภาพ : ส่วนที่ 4
แนวทางระบบการบริหารเพื่อความเชื่อถือ

2. ISO 9001 คือ ระบบคุณภาพและแบบการประกันคุณภาพในการ
ออกแบบ หรือพัฒนาการผลิต การติดตั้งและการบริการ

มาตรฐานนี้เหมาะสำหรับผู้ส่งมอบ (Supplier) ที่มีการกำหนดในข้อตกลงให้มีการออกแบบและกำหนดคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ในรูปสมรรถนะ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ออกแบบจนถึงบริการ โดยการขอการรับรองมาตรฐานจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน ISO 9004 อย่างเข้มงวดทุกรายการ

3. ISO 9002 คือ ระบบคุณภาพและแบบการประกันคุณภาพในการ
ผลิต และการติดตั้ง

มาตรฐานนี้เหมาะสำหรับผู้ผลิตที่ทำหน้าที่ผลิตให้ได้ตามแบบ หรือข้อกำหนดที่ได้ออกแบบไว้แล้วเท่านั้น โดยต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน ISO 9004 ทั้งหมดแต่มีความเข้มงวดน้อยกว่า ISO 9001

4. ISO 9003 คือ ระบบคุณภาพและแบบการประกันคุณภาพในการ
ตรวจ และการทดสอบขั้นสุดท้าย

มาตรฐานนี้เหมาะสำหรับผู้ผลิตที่ต้องการแสดงให้เห็นว่าตนมีความสามารถในการตรวจและทดสอบผลิตภัณฑ์ที่จะส่งมอบ ดังนั้นจึงปฏิบัติตามข้อกำหนดครั้งเดียวใน ISO 9004 และมีความเข้มงวดน้อยกว่า ISO 9002

5. ISO 9004 คือ มาตรฐานการบริหารงานคุณภาพและหัวข้อต่าง ๆ ในระดับคุณภาพ

มาตรฐานนี้แจกแจงรายละเอียดของหัวข้อต่าง ๆ ในระบบคุณภาพให้เห็นชัดเจนว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ผู้ผลิตสามารถเลือกองค์ประกอบต่าง ๆ ของขั้นตอนการดำเนินการที่เหมาะสม ISO 9004 มี 5 ฉบับย่อย ดังต่อไปนี้

ISO 9004-1 การบริหารคุณภาพและหัวข้อต่าง ๆ ในระบบคุณภาพ : ส่วนที่ 1 แนวทางการใช้

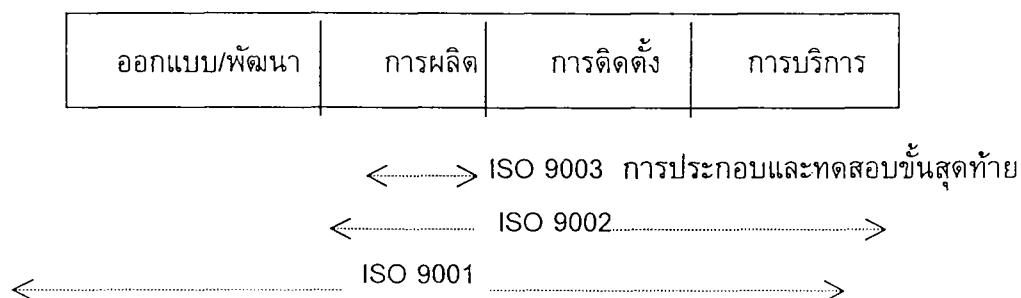
ISO 9004-2 การบริหารคุณภาพและหัวข้อต่าง ๆ ในระบบคุณภาพ : ส่วนที่ 2 แนวทางการใช้สำหรับธุรกิจการให้บริการ

ISO 9004-3 การบริหารคุณภาพและหัวข้อต่าง ๆ ในระบบคุณภาพ : ส่วนที่ 3 แนวทางการใช้สำหรับการแปรรูปวัตถุดิบ

ISO 9004-4 การบริหารคุณภาพและหัวข้อต่าง ๆ ในระบบคุณภาพ : ส่วนที่ 4 แนวทางการใช้เมื่อการปรับปรุงคุณภาพ

ISO 9004-5/DIS (Draft International Standard) การบริหารคุณภาพและหัวข้อต่าง ๆ ในระบบคุณภาพ : ส่วนที่ 5 แนวทางการจัดทำแผนคุณภาพ

มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 จะมีเพียง 3 ฉบับเท่านั้น คือ ISO 9001 9002 และ 9003 ที่สามารถทำสัญญา (Contractual) ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายได้ นอกนั้น ไม่สามารถทำสัญญาได้ (Non-contractual) นอกจากนี้มาตรฐานแต่ละฉบับจะครอบคลุมขั้นตอนของกระบวนการทางธุรกิจไม่เท่ากัน คือ ISO 9001 จะครอบคลุมทุกขั้นตอนตั้งแต่การออกแบบการผลิต การติดตั้งและการบริการ ส่วน ISO 9002 จะครอบคลุมการผลิตและการติดตั้ง ส่วน ISO 9003 จะครอบคลุมเพียงการประกอบและการทดสอบขั้นสุดท้ายเท่านั้น

ภาพประกอบ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 กับกระบวนการธุรกิจ

มาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9000 มีข้อกำหนด (Clauses หรือ Elements) อยู่ 20 ข้อ เพื่อใช้สร้างระบบคุณภาพภายในองค์กร โดยประกอบด้วยหัวข้อและรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบด้านการบริหาร ผู้ผลิตต้องกำหนดนโยบาย และจุดมุ่งหมายด้านคุณภาพขององค์กร เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกันในองค์กร โดยการมอบหมายให้ผู้บริหารคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ประสานงานและคอยติดตามระดับคุณภาพให้สอดคล้องและดำเนินงานได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ ตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ใน ISO 9000 ควรจัดให้มีการทบทวนคุณภาพและประเมินผลตามความเหมาะสม เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องและตรวจสอบประสิทธิภาพของการบริหาร ตลอดจนวิธีการที่ใช้ให้บรรลุผลตามที่ต้องการ

2. ระบบคุณภาพ การจัดตั้งระบบคุณภาพขึ้นกับลักษณะโครงสร้าง ทรัพยากร ความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ วิธีการกระบวนการขององค์กร ซึ่งมีผลทางด้านคุณภาพต่อการตัดสินใจของระดับบริหาร ควรจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรเข้าใจและรักษาระดับคุณภาพนั้นไว้ แต่ละหน่วยงานในองค์กรจะต้องมีการวางแผนและจัดทำระบบคุณภาพ

3. การทบทวนข้อตกลง การจัดทำการทบทวนข้อตกลง หรือสัญญา ก่อนเริ่มงานให้ผู้ผลิตเกิดความมั่นใจว่า ข้อตกลงนั้นสมบูรณ์ ชัดเจน เป็นไปตามความประสงค์ของลูกค้าและหน่วยงานของบริษัท มีทรัพยากรเพียงพอในการดำเนินการตามข้อตกลงนั้นได้ โดยการทบทวนข้อตกลงนี้อาจประสานงานร่วมกับองค์กรของลูกค้าได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. การควบคุมการออกแบบ เพื่อให้ผู้ผลิตมีความมั่นใจว่า ผลิตภัณฑ์นั้นจะมีคุณสมบัติตามที่ต้องการ ต้องจัดทำและควบคุมงานที่เกี่ยวกับการวางแผน เพื่อการออกแบบพัฒนาการมอบหมายงานให้กับบุคลากรที่มีความเหมาะสม พร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อย่างเพียงพอ การควบคุมการทำงานที่ต้องทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ข้อกำหนดข้อมูลต่าง ๆ ที่จะใช้ในการออกแบบ แบบที่ระบุออกมาในรูปของข้อกำหนดต่าง ๆ และผลการคำนวณ บริษัทอาจต้องมอบหมายให้บุคลากรที่มีความสามารถทบทวนดูว่า แบบที่ได้มานั้นสอดคล้องกับข้อกำหนดหรือข้อมูลในการออกแบบ และจัดทำเอกสารวิธีปฏิบัติเพื่อใช้ในการควบคุมการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับเปลี่ยนแบบ ซึ่งการควบคุมแผนในแต่ละขั้นตอนตามที่กำหนดไว้ ต้องสามารถปฏิบัติได้ในทางธุรกิจและต้องให้ความมั่นใจว่าขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ออกแบบจนกระทั่งผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ดำเนินไปด้วยความราบรื่น และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปดำเนินไปด้วยความราบรื่น และผลิตภัณฑ์นั้นได้รับการออกแบบให้มีความปลอดภัยในการใช้งาน

5. การควบคุมเอกสาร การรับรองและการแจกจ่ายเอกสารต้องให้บุคลากรที่มีอำนาจพิจารณาทบทวน และรับรองความถูกต้องของเอกสารก่อนแจกจ่าย และต้องมั่นใจว่าเอกสารที่แจกจ่ายไปต้องมีอยู่ ณ จุดปฏิบัติงานทุกจุดที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับระบบคุณภาพ ส่วนการเปลี่ยนแปลงเอกสารใด ๆ ต้องได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่ออกเอกสารนั้น

6. การควบคุมการจัดซื้อ เพื่อให้ผู้ผลิตมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ซื้อเป็นไปตามข้อตกลง หรือตามที่ต้องการ ควรจัดทำเอกสารเพื่อใช้ในการควบคุมดูแลการจัดซื้อสินค้า หรือบริการข้อมูลการจัดซื้อการตรวจ และการตรวจรับสินค้า ตลอดจนระบบคุณภาพของผู้ผลิตตามความเหมาะสม

7. ผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบโดยผู้ซื้อ ในบางกรณีที่ลูกค้านำวัตถุดิบมามอบเพื่อให้ใช้ในการผลิตตามข้อตกลง หรือตามสัญญาที่ตกลงไว้ ผู้ผลิตต้องแน่ใจว่าวัตถุดิบนั้นมีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการผลิต หากไม่เหมาะสมต้องบันทึก และแจ้งให้ลูกค้าทราบ รวมทั้งการเก็บและรักษาวัตถุดิบที่ได้รับมาไม่ให้เกิดความเสียหายในระหว่างที่ผู้ผลิตรับผิดชอบวัตถุดิบนั้น

8. การชี้บ่งและการสอบกลับได้ของผลิตภัณฑ์ การชี้บ่งผลิตภัณฑ์หรือการแสดงที่มาของตัวผลิตภัณฑ์ หรือรุ่นของผลิตภัณฑ์ จะเป็นมาตรการสำคัญในการป้องกันผลิตภัณฑ์บกพร่อง ในกรณีที่ผลิตภัณฑ์ชิ้นนั้นแตกต่างจากชิ้นอื่น โดยที่ความแตกต่างนั้นมองเห็นได้ไม่ชัดเจน ในกรณีการตรวจสอบกลับได้กำหนดไว้เพื่อความปลอดภัย เพื่อแสดงถึงสถานะหรือเหตุผลอื่นใด วิธีการชี้บ่งผลิตภัณฑ์ต้องทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถเรียกคืนผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นอันตราย แม้ว่าได้จัดส่งไปให้ลูกค้าแล้วก็ตาม

9. การควบคุมกระบวนการ การควบคุมการปฏิบัติงานในโรงงานมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ถ้าขั้นตอนผลิตใดหรือกระบวนการใดที่ดำเนินการผิดแผกไปจากที่กำหนดไว้ อาจเป็นผลทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานหรือข้อกำหนดได้ นอกจากนี้คู่มือวิธีปฏิบัติงานที่ดีต้องอ่านเข้าใจง่าย มีรายละเอียดเพียงพอที่จะนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง มีหลักเกณฑ์สำหรับการทำงานและคุณภาพที่ต้องการ โดยวิธีปฏิบัติงาน และคู่มือการปฏิบัติงานจะต้องครอบคลุมขั้นตอนการผลิต การประกอบและการติดตั้งทุกขั้นตอน ระบบมาตรฐาน ISO 9000 ระบุว่า มีคู่มือการปฏิบัติงานใดที่ต้องรวบรวมไว้ และการควบคุมของกระบวนการพิเศษใดที่ต้องให้ความสำคัญ

10. การตรวจสอบและการทดสอบ การตรวจและทดสอบวัตถุดิบผลิตภัณฑ์ ในกระบวนการผลิตหรือผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายมีวัตถุประสงค์เพื่อยืนยันว่า ได้มีการตรวจและทดสอบวัตถุดิบตั้งแต่รับเข้ามาในระหว่างการผลิต โดยผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้ายและผลที่ได้ยังคงเป็นไปตามที่กำหนดหรือที่ต้องการ วิธีตรวจสอบวัตถุดิบที่ได้รับเข้ามาจำเป็นต้องมีหลักฐานเป็นเอกสารว่า วัตถุดิบมีคุณสมบัติเป็นไปตามที่ต้องการ วิธีปฏิบัติมีการพิจารณารวมถึง กลวิธี บุคลากร ความแม่นยำ และความเหมาะสมของเครื่องมือตรวจสอบที่ใช้ ตลอดจนการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ต้องถูกต้องและครบถ้วน

11. การควบคุมเครื่องตรวจ เครื่องวัด และเครื่องทดสอบ ผู้ผลิตต้องจัดหาเครื่องมือในการควบคุม และสอบเทียบเครื่องตรวจ เครื่องวัด และเครื่องทดสอบ ถ้าต้องการแสดงว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นไปตามข้อกำหนดของผู้ซื้อหรือลูกค้า การสอบเทียบเครื่องมือต่าง ๆ ต้องสอบเทียบเครื่องมือต่าง ๆ ต้องสอบกลับได้หรือมีค่าความสัมพันธ์กับมาตรฐานที่เป็น

ที่ยอมรับระดับชาติและเครื่องมือนั้นต้องอยู่ในวิสัยของความแม่นยำ และความเที่ยงตรงที่ต้องการ วิจารณ์ปฏิบัติและบันทึกจำต้องระบุการควบคุมดูแลเครื่องมือต่าง ๆ ไว้ด้วย

12. สถานะการตรวจและการทดสอบ ผู้ผลิตต้องจัดทำระบบที่แสดงถึง สถานะการตรวจผลิตภัณฑ์ระหว่างขั้นตอนการผลิต โดยการใช้เครื่องหมายตราประทับป้ายหรือ ฉลาก ก่อนส่งวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามข้อกำหนดนั้นให้กับขั้นตอนต่อไป วิธีการควบคุมต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรและสามารถนำมาใช้ได้ทันทั่วทั้งที่ตลอดเวลา ไม่ว่าผลิตภัณฑ์ นั้นผ่านการตรวจที่ที่ลงนามโดยผู้มีอำนาจหรือไม่หรือว่าผลการตรวจเป็นอย่างไร

13. การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด ผู้ผลิตต้องมี เครื่องหมายแสดงให้ชัดเจน สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนดหรือผลิตภัณฑ์บกพร่อง เพื่อป้องกันการนำไปใช้ นำส่งหรือปะปนกับผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามข้อกำหนด เอกสารการ บันทึกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดังกล่าวต้องระบุรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ที่บกพร่อง เช่น จำนวน ลักษณะ และสภาพข้อบกพร่อง ผู้มีอำนาจในการพิจารณาผลิตภัณฑ์บกพร่อง ตลอดจนการตัดสินใจและการดำเนินการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่บกพร่องนั้น โดยต้องแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติการแก้ไขได้ทราบด้วย

14. การปฏิบัติการแก้ไขในระบบคุณภาพสิ่งจำเป็นก็คือ การแก้ไขผลิตภัณฑ์ที่บกพร่องได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ยังต้องจัดหาและชี้สาเหตุ ของการที่ผลิตภัณฑ์นั้นไม่เป็นไปตามข้อกำหนด และเมื่อพบข้อบกพร่องเกิดขึ้นก็ควรแก้ไขแผน ข้อกำหนดหรือวิธีทำงานที่มีข้อบกพร่องเหล่านั้นเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ

15. การเคลื่อนย้าย การเก็บ การบรรจุ และการส่งมอบ คือ การ ป้องกันและรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในระบบคุณภาพ โดยผู้ผลิตควรจัดทำ คู่มือปฏิบัติการและวิธีการปฏิบัติขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ควรครอบคลุมถึงการเคลื่อนย้ายและ การป้องกันทั้งในขั้นตอนของกระบวนการ และการเคลื่อนย้ายในโรงงาน และต้องให้ความมั่นใจ ว่าผลิตภัณฑ์พิเศษต้องไม่ปะปนกับผลิตภัณฑ์ที่คล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันที่ยังไม่รู้ว่าคุณภาพ เป็นอย่างไร หรือที่มีคุณภาพไม่เหมือนกัน ไม่มีการปนเปื้อน มีการป้องกันรักษาชั้นส่วนที่เปราะบาง แดกหักได้ง่าย ผลิตภัณฑ์นั้นต้องผ่านการตรวจทุกขั้นตอน นอกจากนั้นต้องแสดงสถานะ ของผลิตภัณฑ์โดยเฉพาะ เพื่อการตรวจสอบกลับได้ว่ามีที่มาอย่างไร ซึ่งจำเป็นมากในการป้องกันและรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์

16. การบันทึก การบันทึกเป็นการแสดงหลักฐานให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์ หรือการให้บริการเป็นไปตามข้อกำหนดของลูกค้า บันทึกควรรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เช่น การตรวจติดตาม และการรายงานระบบการประกันคุณภาพ ผลของการตรวจและทดสอบ การ สอบเทียบเครื่องตรวจ เครื่องวัด และเครื่องทดสอบ การปฏิบัติการแก้ไขการนำข้อมูลเหล่านี้มา ใช้ได้ง่ายเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้นผู้ผลิตต้องมีระบบการจัดเก็บ และการเรียกเก็บมาใช้กันอย่างมีประสิทธิภาพ

17. การตรวจติดตามคุณภาพภายใน ผู้ผลิตต้องดำเนินการให้เป็นระบบ ในการตรวจติดตามคุณภาพภายในตามที่ได้วางแผน และจัดทำเป็นเอกสาร เพื่อตรวจสอบว่ากิจกรรมคุณภาพเป็นไปตามแผนที่วางไว้ เพื่อหาประสิทธิผลของระบบคุณภาพ โดยระยะเวลาในการตรวจติดตามขึ้นอยู่กับสถานะ และความสำคัญของกิจกรรมการตรวจติดตามนี้จะทำให้เห็นจุดบกพร่อง ซึ่งสามารถจัดการสูญเสียได้ และตรวจสอบว่าการปฏิบัติการแก้ไขโดยบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกิจกรรมนั้นดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่

18. การฝึกอบรม ผู้ผลิตควรจัดให้มีการฝึกอบรมบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ โดยจะต้องระบุกิจกรรมที่ต้องการความชำนาญ และจัดการให้มีการฝึกอบรมถ้าจำเป็น การวัดความสามารถของบุคลากรอาจทำได้โดยการสอบ ทดสอบ หรือการรับรองทั้งที่เป็นการภายใน หรือจากหน่วยงานภายนอกที่เป็นที่ยอมรับ และการบันทึกเหล่านี้ควรเก็บไว้เป็นหลักฐาน

19. การบริการ หากมีการระบุการบริการไว้ในข้อตกลง ผู้ผลิตต้องจัดทำวิธีการปฏิบัติสำหรับการควบคุม และตรวจสอบว่าการบริการนั้นเป็นไปตามข้อกำหนด

20. กลวิธีทางสถิติ วิธีการทางสถิติควรรวมถึงลักษณะความสามารถของกระบวนการการขึ้นและการจำแนกคุณสมบัติวิธีการเลือกตัวอย่าง กฎเกณฑ์ในการยอมรับการไม่ยอมรับหรือการปรับความเข้มงวดของการตรวจ และคัดแยกรุ่นที่ไม่ยอมรับ ระบบมาตรฐาน ISO 9000 ได้ระบุกลวิธีและระดับความเสี่ยงของการนำไปใช้ไว้แล้วตามความเหมาะสม

จากข้อกำหนดข้างต้น มาตรฐาน ISO 9001 9002 และ 9003 ฉบับปี ค.ศ. 1994 มีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติไม่เท่ากัน คือ

ISO 9001 มีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติจำนวน 20 ข้อ

ISO 9002 มีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติจำนวน 19 ข้อ

ISO 9003 มีข้อกำหนดที่ต้องปฏิบัติจำนวน 16 ข้อ

ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงรายละเอียดข้อกำหนดของมาตรฐานระบบคุณภาพ ISO 9001, ISO 9002, ISO 9003

ชื่อหัวข้อ	มาตรฐานฉบับปี ค.ศ. 1994		
	ISO 9001	ISO 9002	ISO 9003
ความรับผิดชอบด้านการบริหาร	+	+	+
ระบบคุณภาพ	+	+	+
การทบทวนข้อตกลง	+	+	+
การควบคุมการออกแบบ	+	-	-
การควบคุมเอกสาร	+	+	+
การควบคุมจัดซื้อ	+	+	-
ผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบโดยผู้ซื้อ	+	+	+
การชี้บ่งและการสอบกลับได้ของผลิตภัณฑ์	+	+	+
การควบคุมกระบวนการ	+	+	-
การตรวจและการทดสอบ	+	+	+
การควบคุมเครื่องตรวจ เครื่องวัด และเครื่องทดสอบ	+	+	+
สถานะการตรวจและการทดสอบ	+	+	+
การควบคุมผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามข้อกำหนด	+	+	+
การปฏิบัติการแก้ไข	+	+	+
การเคลื่อนย้าย การเก็บ การบรรจุและการส่งมอบ	+	+	+
การบันทึกคุณภาพ	+	+	+
การตรวจติดตามระบบคุณภาพภายใน	+	+	+
การฝึกอบรม	+	+	+
การบริการหลังการส่งมอบ	+	+	-
กลวิธีทางสถิติ	+	+	+

ที่มา : สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2542) : 9

การนำระบบบริหารงานคุณภาพตามมาตรฐาน ISO 9000 ไปใช้นี้ ยังมีความเข้าใจผิดกันอยู่มากว่าสามารถนำไปใช้ได้เฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตเท่านั้น แต่ความจริงแล้วธุรกิจทุกประเภท ทุกขนาด สามารถจัดทำระบบคุณภาพได้เช่นเดียวกัน ดังได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น เช่น ในธุรกิจการบริการก็ได้มีการนำ ISO 9000 ไปใช้แล้วในหลาย ๆ กลุ่ม อาทิ

1. กลุ่ม HOSPITALITY SERVICES ได้แก่ ภัตตาคารโรงแรม และ การท่องเที่ยว

2. กลุ่ม COMMUNICATIONS ได้แก่ สยามบิน และการสื่อสาร

3. กลุ่ม HEALTH SERVICES ได้แก่ โรงพยาบาล และคลินิก

4. กลุ่ม MAINTENANCE ได้แก่ การซ่อมบำรุงเครื่องจักร

5. กลุ่ม UTILITIES ได้แก่ สาธารณูปโภคต่าง

6. กลุ่ม TRADING ได้แก่ การจัดจำหน่าย

7. กลุ่ม PROFESSIONALS ได้แก่ การสำรวจ การออกแบบ การฝึกอบรม และที่ปรึกษา

8. กลุ่ม ADMINISTRATION ได้แก่ บุคลากร และบริการในสำนักงาน

9. กลุ่ม SCIENTIFIC ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา

นอกจากนี้ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจที่ต้องการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพก็สามารถนำระบบคุณภาพไปใช้ได้เช่นเดียวกัน

การจัดทำระบบคุณภาพนั้น มีขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

1. การทบทวนสถานภาพกิจการปัจจุบัน : ก่อนอื่นจะต้องมีการศึกษาอนุกรมมาตรฐาน ISO 9000 ก่อนแล้วพิจารณาว่ากิจการมีความเหมาะสมที่จะนำ ISO 9001, 9002 หรือ 9003 มาใช้ จากนั้นผู้บริหารระดับสูงจึงกำหนดนโยบายคุณภาพและจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเปรียบเทียบสถานภาพปัจจุบันกับข้อกำหนดว่ามีสิ่งใดหรือข้อกำหนดที่ไม่สอดคล้องกัน ซึ่งจะต้องเพิ่มเติมหรือไม่ประการใด

2. การจัดทำแผนการดำเนินงานและระบบเอกสาร : คณะทำงานต้องจัดทำแผนการดำเนินงานจัดทำระบบเอกสาร ซึ่งประกอบด้วยคู่มือในการทำงานในขั้นตอนต่าง ๆ รวมทั้งคู่มือคุณภาพ จุดสำคัญของการจัดทำเอกสาร คือ เขียนตามที่ทำและทำตามที่ทำ เขียนแล้วฝึกอบรมทำความเข้าใจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจตรงกัน อาจต้องทบทวนปรับปรุงแก้ไขเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้กะทัดรัดชัดเจนและเข้าใจได้ง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้

3. การนำเอกสารระบบบริหารงานคุณภาพไปปฏิบัติ : คือ การนำเอกสารตามขั้นตอนที่ 2 ไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นการทดสอบว่าเอกสารที่เราจัดทำขึ้นใช้ได้หรือไม่เพียงไร ในกรณีที่เอกสารยังไม่สมบูรณ์หรือนำไปปฏิบัติไม่ได้ก็ต้องปรับปรุงแก้ไข และหากพิจารณาแล้วเห็นว่าการปฏิบัติยังไม่ดีพอก็ต้องทำความเข้าใจกับพนักงานซึ่งอาจต้องฝึกอบรมและปรับปรุงให้ดีขึ้น

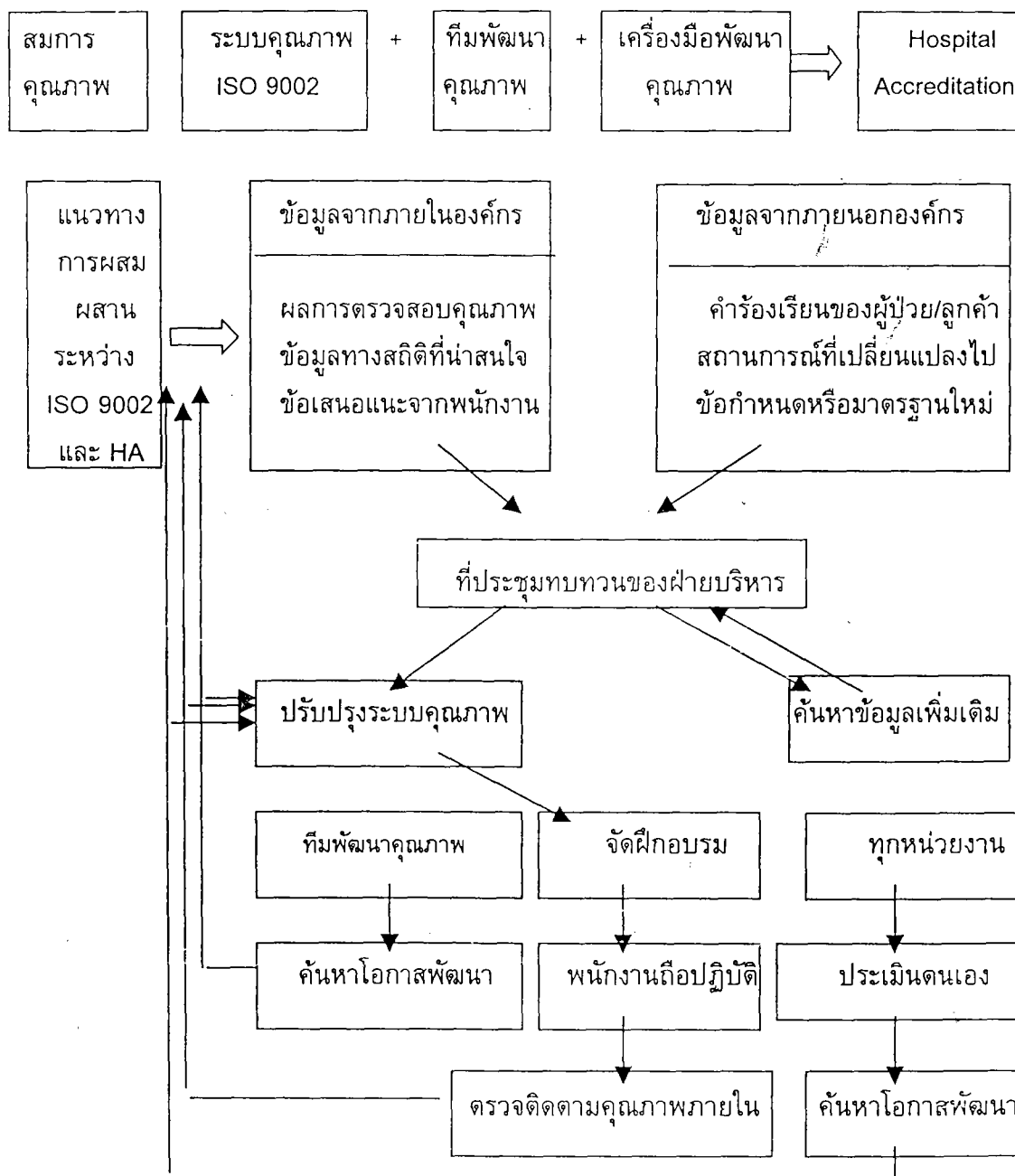
4. การตรวจสอบระบบบริหารงานคุณภาพ : เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการจัดทำระบบคุณภาพ เป็นขั้นตอนการตรวจสอบระบบทั้งหมดว่าระบบที่จัดทำขึ้นเหมาะสมหรือ

ไม่ อย่างไร หากพบว่ามีข้อบกพร่องต้องปรับปรุงแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าระบบขององค์กรถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

1.1.4 แนวทางการผสมผสานความเหมือนและความต่างระหว่าง ISO 9000 และ HA

ISO 9000 เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพระบบหนึ่งที่มีการสร้างพื้นฐานระบบคุณภาพ และรักษาความสม่ำเสมอของคุณภาพใช้ได้กับกิจการทุกประเภท เรียกการรับรองว่า “รับรองระบบคุณภาพ”

HA เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพระบบหนึ่งที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติมจากการรักษาความสม่ำเสมอของคุณภาพใช้เฉพาะเจาะจงกับโรงพยาบาล เรียกการรับรองว่า “รับรองกระบวนการคุณภาพโรงพยาบาล”

ภาพประกอบ 7 การพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามรูปแบบ ISO 9002 และ HA

1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน

1.2.1 ความหมายของการปรับตัว

ได้มีผู้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้โดยบุคคลจากศาสตร์สาขาต่างๆ มากมาย ทั้งนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ดังนี้

ลาซาลัส (Lazarus. 1969 : 16) ให้ความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัว เป็นการตอบสนองต่อการเผชิญสภาวะแวดล้อมและข้อเรียกร้องทางสังคมหรือแรงผลักดันภายนอกและแรงผลักดันภายใน โดยใช้กระบวนการและวิธีการทางจิต

กิลเมอร์ (Gilmer. 1971 : 73) ให้ความหมายของการปรับตัวว่า เป็นความพยายามที่จะทำให้เกิดความสมดุลของความต้องการ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกระบวนการที่มนุษย์มีปฏิกิริยาแลกเปลี่ยนการตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นให้เป็นไปตามความต้องการของตน

วอร์เชลและโกทอลล์ (Worchel and Goethols. 1985 : 2) กล่าวถึงการปรับตัวตามพจนานุกรมทางพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกันระหว่างความต้องการของตนเองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจกับสภาพแวดล้อม

โดแนลด์และคณะ (Donald and others. 1989 : 6-7) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการปรับตัวที่บุคคลพยายามปรับสิ่งต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาสุขภาพด้านร่างกายและจิตใจของแต่ละบุคคล และการปรับนั้นต้องสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 :180) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านความต้องการ ปัญหาด้านการปรับบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมเพื่อให้สามารถทนอยู่ได้ในสังคมหรือสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 84) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายหลายทางในสิ่งแวดล้อมของตน มนุษย์ทุกคนจะต้องมีการปรับตัวด้วยกันทั้งสิ้น การปรับตัวเป็นการตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ (2532 : 7) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง

โยธิน คันสนยุท และสุภาพรรณ โคตรจรัส (2533 : 274) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามเพื่อไปสู่เป้าหมาย ตลอดจนมีปฏิกิริยาโต้ตอบ ต่ออุปสรรคต่าง ๆ ที่ขัดขวางไม่ให้ไปถึงเป้าหมายนั้น ๆ

ละอ อุดางกูร (2535 : 88) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการตอบสนองของระบบชีวิตต่อสิ่งเร้าที่ก่อความจำเป็นให้ระบบต้องปรับกระบวนการเพื่อรักษาคุณภาพของชีวิต สิ่งเร้าที่เรียกร้องการปรับตัว ได้แก่ สิ่งเร้าที่รบกวน หรือคุกคามคุณภาพหรือก่อความเครียดแก่ระบบ

กุลธิดา พานิชกุล (2536 : 16) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการ ที่บุคคลมีการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่อยู่ภายในและภายนอกร่างกาย โดยปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรม หรือความรู้สึกริเริ่มคิด เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

ณัฐพล แนวจำปา (2540 : 11) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการ ปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อม และความต้องการของตนเองเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่ตนเป็น สมาชิกอยู่อย่างมีความสุข

จากคำจำกัดความของการปรับตัวที่กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง ผลลัพธ์ของการตอบสนองตามการรับรู้ของบุคคลต่อการเผชิญปัญหา สถานการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในชีวิต ทำให้บุคคลเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อคงไว้ซึ่ง ความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม

1.2.2 สาเหตุการปรับตัว

การที่มนุษย์ต้องปรับตัวก็เพื่อตอบสนองความต้องการทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของตนเองนั่นเอง นั่นคือ เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ตนต้องการมนุษย์จะต้องกระทำการอย่างใด อย่างหนึ่งเพื่อปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมดุลกัน

ลาซารัส (Lazarus, 1969 : 17-18) ได้อธิบายว่า การปรับตัวมีจุดกำเนิดมาจากการเปลี่ยนแปลงทางชีววิทยา ซึ่งเป็นความคิดพื้นฐานของทฤษฎีวิวัฒนาการของดาร์วิน ผู้ริเริ่มใช้คำว่า การปรับตัว (Adaptation) ที่เชื่อว่า สิ่งมีชีวิตในโลกที่แข็งแรงเท่านั้นจึงจะสามารถปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้ ซึ่งในทางจิตวิทยาการศึกษาการที่จะเข้าใจพฤติกรรม การปรับตัวของมนุษย์และสัตว์นั้นจำเป็นต้องศึกษาทั้งด้านชีววิทยาและจิตวิทยา ในด้าน จิตวิทยาการปรับตัว หมายถึง การเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามความต้องการของจิตใจ ซึ่งมีสาเหตุจากแรงผลักดัน 2 ประการ คือ

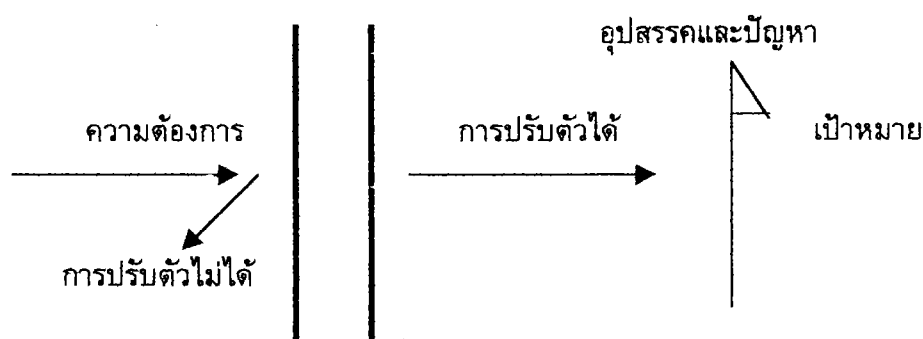
1. แรงผลักดันภายนอกหรือข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อมทางสังคม
2. แรงผลักดันภายในหรือแรงกระตุ้นอันเกิดจากสภาพทางสรีระภายในร่างกายและจากประสบการณ์ทางสังคมที่ได้เรียนรู้ในอดีตที่ผ่านมา

พะยอม วงศ์สารศรี (2526 : 12-14) ได้กล่าวถึง เหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว คือ ความต้องการ (Needs) ของมนุษย์ทุกคน มนุษย์มีความต้องการหลายประการในชีวิต เช่น ความต้องการทางกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศ และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ เพื่อการดำรงชีวิต นอกจากความต้องการทางกายแล้ว สิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ทางสังคมยังผลักดันให้เกิดความต้องการอีกหลายอย่าง ได้แก่ ความต้องการความอบอุ่นปลอดภัย ความรัก การได้

รับการยกย่องนับถือ ความสำเร็จ ฯลฯ เมื่อความต้องการของบุคคลไม่ได้รับการสนองตอบ โดยมีอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ มาขัดขวาง บุคคลก็จะเกิดความเครียด วิตกกังวล สับสน ว้าวุ่นใจ และความคับข้องใจ ทำให้ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องพยายามหาหนทางหรือวิธีการต่าง ๆ เพื่อจัดอุปสรรคที่มาขัดขวางความต้องการ หรือเพื่อทำให้ปัญหาต่าง ๆ เบาบางลงไป อันจะนำมาซึ่งความสุข ความสบายใจในการดำเนินชีวิตต่อไป (นิภา นิธยาน. 2530 : 9-10)

1.2.3 กระบวนการปรับตัว

นิภา นิธยาน (2530 : 71-75) กล่าวถึง กระบวนการปรับตัวว่า หมายถึง พฤติกรรมต่าง ๆ ที่คนเรากระทำเพื่อตอบสนองความต้องการทางสรีระแรงขับและแรงจูงใจต่าง ๆ ที่รวมเรียกว่า ข้อเรียกร้องภายในและข้อเรียกร้องภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับของสิริชัย ประทีปฉาย (2533 :192) ซึ่งได้กล่าวถึง กระบวนการปรับตัวไว้ตามภาพประกอบ 8 ดังนี้

ภาพประกอบ 8 กระบวนการปรับตัว

ที่มา : สิริชัย ประทีปฉาย. (2533) การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว : 192

จากภาพประกอบ 8 เมื่อบุคคลพบกับอุปสรรค โดยทั่วไปแล้วบุคคลก็จะแสดงความพยายามต่าง ๆ เพื่อจะไปให้ถึงเป้าหมาย บางคนมีความพยายามในระยะเวลานั้น บางคนมีความพยายามอยู่นาน และบางคนก็หาวิธีได้เหมาะสม ทำให้ไปยังเป้าหมายได้ เรียกว่า ปรับตัวได้ บางคนหาทางไปสู่เป้าหมายไม่ได้ก็จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการปรับตัวต่าง ๆ กัน เช่น หนีสถานการณ์นั้น ตั้งเป้าหมายใหม่หาทางปฏิเสธไม่ยอมรับว่าตนไม่สามารถเอาชนะอุปสรรคได้ หรืออาจสร้างโลกของตนเองขึ้นมาเพื่อสร้างความสบายใจ เป็นต้น

1.2.4 ทฤษฎีการปรับตัว

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2524 : 10-12) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการปรับตัวของ อีริกสัน (Erikson) ว่า สิ่งที่มีความสำคัญที่สุดในการปรับตัว คือ ความสัมพันธ์ของครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องในการวางพื้นฐานทางจิตใจให้แก่บุคคลตั้งแต่วัยทารกเป็นต้นมา ความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวของบุคคลเนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ทางความรู้ความสามารถ และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การที่บุคคลจะปรับตัวได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ของบุคคลนั้นที่มีต่อผู้แวดล้อมรอบตนเอง อีกทั้งความสามารถในการปรับตัวได้ดีในขั้นก่อนจะมีอิทธิพลต่อการปรับตัวในขั้นต่อไปด้วย นอกจากนี้ทฤษฎีของอีริกสันยังกล่าวว่า เด็กต้องปรับตัวเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีระและสังคม ประกอบกับการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวและพื้นฐานทางจิตใจแต่เดิมของเด็กซึ่งจะส่งผลร่วมกันต่อความสามารถในการปรับตัวของบุคคลในแต่ละช่วงอายุ

วิลเลียมสัน (Williamson. 1950 : unpagged) ผู้นำทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบนำทางมีความเชื่อว่า มนุษย์มีสติปัญญาและเหตุผล ตลอดจนมีแนวโน้มที่จะพัฒนาตนเองได้ แต่การที่จะพัฒนาอย่างเต็มที่นั้นต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะจากสังคมที่แวดล้อมเขาอยู่ การที่บุคคลมีการปะทะสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมทำให้เขามองเห็นและรู้จักตัวเองในด้านต่างๆ เช่น ความรู้ความสามารถ ความสนใจ ค่านิยมและทัศนคติความต้องการและเป้าหมายที่เขาเลือก ขณะเดียวกันก็ได้เรียนรู้จากผู้อื่นได้รับข้อมูลและประสบการณ์ทางสังคมด้านต่าง ๆ เช่น ค่านิยมในสังคม มาตรฐานและข้อจำกัดทางสังคม ปัญหาต่างๆ ในสังคม ตลอดจนวิธีการที่จะจัดการแก้ไขทั้งทางตรงและทางอ้อม จากความเชื่อดังกล่าว วิลเลียมสันสรุปว่า บุคคลจะสามารถปรับตัวได้ถ้าเขามีความรู้ความเข้าใจในตัวเอง รู้จักและเข้าใจสังคม เพราะเขาจะสามารถตัดสินใจเลือกวิธีการดำเนินชีวิต หรือแก้ปัญหาได้อย่างมีทิศทางและมีเหตุผล โดยการใช้ข้อมูลที่เขาได้รับจากประสบการณ์ในสังคมมาประกอบการพิจารณา จนสามารถสร้างความสอดคล้องหรือยืดหยุ่นระหว่างความต้องการและเป้าหมายที่พึงประสงค์ของคนกับสภาพแวดล้อมทางสังคม

วิลเลียมสัน ได้พิจารณาแยกแยะปัญหาการปรับตัวของบุคคลในแง่ของการปรับตัวต่อสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ไว้ 5 ประการ คือ

1. ปัญหาทางบุคลิกภาพ ซึ่งรวมถึงปัญหาความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ปัญหาครอบครัว ตลอดจนปัญหาการปรับตัวทางสังคม
2. ปัญหาทางการศึกษา รวมถึงปัญหาการเลือกวิชาเรียน นิสัยทางการเรียน ปัญหาการอ่าน ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแรงจูงใจในการเรียนต่ำ
3. ปัญหาทางอาชีพ รวมถึงความลังเลใจในการเลือกอาชีพ เลือกอาชีพได้ไม่เหมาะสมกับตัวเอง มีความขัดแย้งระหว่างความสนใจกับความสามารถในอาชีพนั้น

4. ปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมถึงการขาดแคลนทุนทรัพย์ ต้องหาทุนเรียนเอง

5. ปัญหาทางสุขภาพ เช่น ปัญหาการปรับตัวต่อสุขภาพ และความบกพร่องทางร่างกายต่าง ๆ

ฮาวิกเฮริสท์ (Havighurst. 1953 : unpagged) พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการเรียนรู้ตามขั้นพัฒนาของชีวิต เขามีความเห็นว่าการพัฒนาของชีวิตในแต่ละวัยนั้นบุคคลจะมีงานประจำวัยหรืองานประจำขั้นที่ต้องเรียนรู้ควบคู่ไปด้วย ถ้าบุคคลสามารถพัฒนางานประจำวัยได้สำเร็จก็จะเป็นบุคคลที่มีความสุขและสามารถพัฒนางานประจำวัยในขั้นต่อไปได้สำเร็จด้วย ในทางตรงกันข้ามงานในช่วงวัยใดไม่ประสบผลสำเร็จจะทำให้บุคคลนั้นไม่มีความสุขและพัฒนางานประจำวัยในช่วงต่อไปด้วยความยากลำบาก ดังนั้นบุคคลที่การปรับตัวได้ในทัศนะของฮาวิกเฮริสท์จึงหมายถึงบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้และพัฒนางานประจำวัยให้ผ่านพ้นได้ด้วยดี งานพัฒนาตามขั้นที่จำเป็นสำหรับวัยรุ่นและผู้ใหญ่ตอนต้นประกอบด้วย

1. สามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และเหมาะสมกับเพื่อนรุ่นเดียวกัน ทั้งที่เป็นเพศเดียวกันและต่างเพศ

2. สามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับบทบาททางเพศของตน

3. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกายของตน

สามารถปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลง

4. สามารถควบคุมอารมณ์ของตนได้ เป็นตัวของตัวเองไม่ต้องพึ่งพิงทางอารมณ์จากผู้อื่น เช่น ผู้ใหญ่

5. มั่นใจในเรื่องเศรษฐกิจการเงิน สามารถรับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินได้

6. การเลือกและการเตรียมตัวเพื่ออาชีพ

7. เตรียมตัวในเรื่องคู่ครองและชีวิตครอบครัว

8. พัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่องค่านิยม และจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

รอเจอร์ส (Rogers. 1967 : 108) ผู้นำด้านทฤษฎีว่าด้วยตน และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง เขาได้พิจารณาการปรับตัวในแง่ของการปรับตัวภายในตนเอง โดยเขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นศูนย์กลางของประสบการณ์ต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ที่บุคคลได้รับรู้และการมีการปะทะสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมทั้งการประเมินผลจากการมีการปะทะสัมพันธ์นั้นจะก่อให้เกิดเป็นตัวเรา (Self) หรือ “โครงสร้างของตน” ขึ้นมาเป็นการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกลักษณะ ความสามารถของตน บทบาทต่าง ๆ ของตนในการเกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ทัศนคติและค่านิยมต่าง ๆ ของตัวเรา ประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดบุคลิกภาพ

ของบุคคลให้แตกต่างกัน โดยที่แต่ละคนจะเข้าใจและรู้จักโลกส่วนตัวของเขาได้ดีที่สุด บุคคลที่ปรับตัวได้ คือ บุคคลที่เป็นตัวของตัวเอง เข้าใจและยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง นำประสบการณ์นั้นมาจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนได้อย่างไม่ขัดแย้ง หรือบิดเบือนและจะมีการรับรู้และความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางบวก ส่วนบุคคลที่ปรับตัวไม่ได้นั้นจะมีความขัดแย้งระหว่างความคิดเกี่ยวกับตนกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาใหม่อย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด วิตกกังวล สับสน ไม่แน่ใจ สูญเสียความเป็นตัวของตัวเองและความคิดเห็นเกี่ยวกับตนจะเป็นไปในทางลบ

รอย (Roy, 1976 : 135-138) กล่าวว่า พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ประกอบด้วยร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งทำงานผสมผสานเป็นหน่วยเดียวกัน เพื่อคงภาวะปกติสุขหรือภาวะสุขภาพดี ความเจ็บป่วยหรือสิ่งกระตุ้นอื่น ๆ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกหรือภายในบุคคลที่เข้าสู่ระบบชีวิต จะก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้นบุคคลยังต้องมีการปรับตัว เพื่อรักษาสสมดุลของร่างกาย จิตใจ และสังคมของบุคคล บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะมีความมั่นคงในชีวิต ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็น คือ มีสุขภาพดียอมรับความเป็นจริง มีความพึงพอใจในชีวิต เป็นต้น ส่วนผู้ที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัว ก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ไม่ยอมรับความจริง มีความซึมเศร้า เป็นต้น

การปรับตัวเพื่อคงภาวะความสมดุลในบุคคลนั้น รอยได้รวบรวมพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของมนุษย์ไว้เป็น 4 ประการ คือ

1. พฤติกรรมการปรับตัวตามความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เพื่อรักษาภาวะของการมีสุขภาพดี
2. พฤติกรรมการปรับตัวตามอัตมโนทัศน์ของตนเอง (Self Concept) มีพื้นฐานมาจากความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง หากบุคคลมีความมั่นคงทางจิตใจ มีความเชื่อมั่นและมองเห็นคุณค่าของตนเอง ยอมรับความเป็นจริง ย่อมปรับตัวได้ดีกว่าบุคคลที่มองตนเองไร้ค่า และไม่ยอมรับความเป็นจริง
3. พฤติกรรมการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ (Role Function) เป็นการตอบสนองความต้องการเพื่อคงไว้ ซึ่งความมั่นคงทางสังคมในสถานการณ์ใดก็ตามที่บุคคลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้ บุคคลต้องมีการปรับตัว เพื่อแสดงบทบาทของตนให้เป็นไปตามปกติ แต่จะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของบุคคลนั้น
4. พฤติกรรมการปรับตัวตามความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น (Interdependence Relations) เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลเพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม ดังนั้นความพอเหมาะระหว่างการพึ่งตนเอง การพึ่งผู้อื่นและการให้ผู้อื่นพึ่งพาตนเอง มีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงทั้งด้านจิตใจ และสังคม

1.2.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว

นิภา นิธยาน (2530 : 106-146) กล่าวว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว ได้แก่

1. อิทธิพลของสภาวะพื้นฐานทางกายในเชิงชีววิทยา อันได้แก่ ลักษณะพื้นฐานในการตอบโต้ และศักยภาพทางพันธุกรรมของบุคคล เช่น การทำงานของระบบประสาท กระบวนการและอัตราการเจริญเติบโต อิทธิพลของพันธุกรรม ความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยกำเนิดในด้านต่าง ๆ อาทิ แรงขับ ศักยภาพ หรือพลังความสามารถในการเรียนรู้ อารมณ์ ความเคล่วคล่องว่องไว เป็นต้น

2. อิทธิพลของสภาวะแวดล้อม ได้แก่ สภาวะแวดล้อมทุกอย่างที่แวดล้อมบุคคลไม่ว่าจะเป็นสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือทางกาย สภาวะแวดล้อมทางวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางสังคม

3. อิทธิพลของสภาวะความเป็น "ตน" ได้แก่ การรับรู้ และความเข้าใจ ที่บุคคลได้รับจากประสบการณ์ทุกอย่างในชีวิตของตน ซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยย่อยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวอื่น ๆ อีก ได้แก่

1. อิทธิพลของสภาวะทางกาย ได้แก่ อิทธิพลของสภาวะเคมีภายในร่างกายหรือการทำงานของระบบต่อมไร้ท่อ อิทธิพลของรูปทรง และอิทธิพลของสุขภาพร่างกายของบุคคล

2. อิทธิพลของสังคม ได้แก่ อิทธิพลของระเบียบประเพณี และวัฒนธรรม อิทธิพลของลักษณะครอบครัว อิทธิพลของเพื่อนฝูง อิทธิพลของโรงเรียน อิทธิพลของอุดมคติ

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 197) ได้เสนอแนะว่า ปัจจัยที่ช่วยทำให้บุคคลปรับตัวได้ดีต้องประกอบด้วยปัจจัยต่อไปนี้

1. รับรู้และเข้าใจสถานการณ์หรือปัญหาอย่างถูกต้องตรงความเป็นจริง เพื่อจะได้แก้ไขถูกต้อง

2. มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากครอบครัว ญาติมิตร และบุคคลทั่วไปในสังคม

3. ได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเติบโตขึ้นด้วยความเข้มแข็ง อดทน หนักแน่น กล้าเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

4. มีประสบการณ์ในการแก้สถานการณ์หรือปัญหามากพอ รู้ว่าสถานการณ์ใดควรแก้ไขปัญหาด้วยการถอยหนี หรือนิ่งเฉย หรือต่อสู้เผชิญหน้า

5. มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดพอควร

6. สถานการณ์หรือปัญหายุ่ยากซับซ้อน ต้องใช้เวลาในการปรับตัวแก้ไข ฉะนั้นจำเป็นต้องมีเวลามากพอสำหรับการปรับตัว

1.2.6 กลไกการป้องกันตัวและการปรับตัว

กลไกการปรับตัว (Adjustment mechanisms) หรือกลไกการป้องกันตัว (Defense mechanisms) เป็นวิธีการที่บุคคลจะใช้เมื่อเกิดความคับข้องใจแต่ละบุคคลจะปฏิบัติภายใต้ตอบสนองความคับข้องใจในลักษณะต่าง ๆ

กลไกการป้องกันตัวและการปรับตัว สามารถจำแนกตามชนิดของกลไกในการป้องกันตัว ได้ดังต่อไปนี้

1. การเก็บกด (Repression) เป็นการสกัดกั้นความต้องการมิให้แสดงออกมา เพราะกลัวว่าสังคมไม่ยอมรับความต้องการที่ตนเองมีอยู่นั้นน่าอับอายไม่ควรแสดงให้คนอื่นทราบ การแสดงจึงเป็นไปในลักษณะว่าตนไม่มีความต้องการนั้นอยู่เลย

2. การบิดเบือนความจริง (Deception) เป็นการปิดบังความต้องการที่แท้จริงของตน โดยการแสดงออกที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง บางครั้งตนเองก็รู้ว่าได้แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา การบิดเบือนความจริงสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 การหาเหตุผลมาปล้ำ (Rationalization) การที่บุคคลด้อยความสามารถในการกระทำบางสิ่งบางอย่างแล้วพยายามหาเหตุผลมาหักล้างว่าตนเองมีได้ด้อยความสามารถอย่างที่คุณอื่นเข้าใจสิ่งที่กระทำไปนั้นจะทำให้สบายใจขึ้นแต่อาจทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดได้

2.2 การขัดแย้ง (Projection) เป็นการปรับตัวของบุคคลที่ไม่ยอมรับความบกพร่องของตนเอง แต่ไปกล่าวโทษสิ่งอื่น เข้าทำนองว่า “เราไม่ดีโทษพี่โทษกลอง”

2.3 การแบ่งแยก (Segregation) เป็นการปรับตัวโดยการแสดงออกตรงกันข้ามกับความรู้สึกผิดที่แท้จริงของตน แต่ทำต่างเวลาสถานที่ทำให้ยากแก่การเข้าใจว่าเป็นบุคคลประเภทใด เข้าทำนองว่า “มือถือสาก ปากถือศีล”

2.4 พฤติกรรมองุ่นเปรี้ยว (Sour grape) การที่บุคคลทำอะไรมิได้ แต่ไม่ยอมรับว่าตนด้อยความสามารถ เป็นการบิดเบือนความต้องการของตนเอง โดยลดคุณค่าของสิ่งที่ต้องการลง

2.5 การย้ายอารมณ์ (Displacement) คือ การที่คนเปลี่ยนพฤติกรรมจากการกดดันเวลาหนึ่งไปแสดงออกอีกเวลาหนึ่งคนละสถานที่ ผู้ที่ได้รับผลจากพฤติกรรมนั้นอาจจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสาเหตุทางอารมณ์นั้นเลย เป็นไปในทำนอง “แพะรับบาป”

3. การยอมจำนนต่ออุปสรรค (Surrender) เป็นการยอมรับความพ่ายแพ้ต่ออุปสรรค หรืออ่อนแอเกินกว่าที่จะต้องสู้กับอุปสรรคจึงยอมจำนนต่ออุปสรรค มีลักษณะดังนี้ คือ

3.1 การถดถอย (Regression) เป็นพฤติกรรมแบบย้อนหลังเกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจ เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ตนเคยได้รับความสมหวังในอดีต

3.2 การเพ้อฝัน (Fantasy) เป็นการแยกตัวออกจากสังคม แทนที่จะต่อสู้เอาชนะ บุคคลเมื่อรู้สึกว่าเขาไม่สามารถประสบความสำเร็จหรือความยกย่องจากสังคม ก็จะแยกตัวสร้างโลกความคิดขึ้นมาไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

3.3 การเจ็บป่วย (Conversion) เป็นการปรับตัวในรูปแบบ สร้างความพิการทางร่างกายขึ้นมา โดยหาสาเหตุทางร่างกายไม่ได้ เป็นการเรียกร้องความสนใจ ความสงสารโดยไม่ตั้งใจ พฤติกรรมเปลี่ยนจากความไม่สมหวังทางจิตใจมาเป็นความพิการทางร่างกาย (Psychosomatic)

4. การก้าวร้าว (Aggression) เป็นการปรับตัวประเภทต่อสู้แบบไม่คำนึงถึงอุปสรรค หรือไม่คำนึงถึงว่าสังคมจะยอมรับหรือไม่ บางทีก็เป็นการประชดสังคม

4.1 การก้าวร้าวทางร่างกาย (Physical aggression) มีลักษณะทำร้ายทะเลาะวิวาท ลักขโมย เป็นอันธพาล

4.2 การก้าวร้าวทางวาจา (Verbal aggression) มีลักษณะการใช้วาจาวิพากวิจารณ์อย่างรุนแรง การใช้วาจาไม่สุภาพ การนินทา

5. การประนีประนอม (Compromise) เป็นวิธีการปรับตัวที่ไม่มีภัยต่อสังคมและไม่มีโทษทางจิตใจ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดถึงแม้จะลดความเครียดลงไม่หมดแต่ก็บรรเทาลงได้มาก

5.1 การทดแทน (Compensation) เป็นการแสดงออกในด้านที่ตนเองถนัดทำได้ดี เพื่อทดแทนลักษณะความรู้สึกที่ตนเองบกพร่อง เช่น เด็กที่ร่างกายอ่อนแอ ไม่สามารถเป็นนักกีฬาได้ก็จะหันมาดีทางด้านการเรียน

5.2 การทดแทน (Sublimation) เป็นการดัดแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพื่อให้มีลักษณะเป็นประโยชน์

5.3 การลอกเลียนแบบนิยม (Identification) เป็นพฤติกรรมที่พยายามกระทำแบบอย่างบุคคลที่ชื่นชอบหรือบางครั้งอาจมีการอวดอ้างว่ามีของบุคคลอื่นเพื่อให้เห็นอิทธิพลของตน เป็นการโอ้อวดตน เช่น คุณว่ารู้จักคนใหญ่คนโต คนนั้นคนนี้ เป็นต้น

1.2.7 ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้

ลาซารัส (Lazarus, 1969) ได้จัดองค์ประกอบที่แสดงว่าบุคคลปรับตัวได้ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. มีความคิดเชิงวิเคราะห์ (Analytical Thinking) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความสุขในการแก้ปัญหา โดยที่จะวางแผนอย่างระมัดระวังและทำงานละเอียดและจริงจัง

2. มีทักษะทางสังคม (Socialifbility) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับคนอื่นได้อย่างง่ายดาย เป็นบุคคลที่สามารถที่มีชีวิตชีวาเพลิดเพลินในการเข้าสังคม

3. มีความมั่นคงทางอารมณ์ (Emotional Stability) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่ไม่ปล่อยอารมณ์ไปกับความกลัวหรือความวิตกกังวลจนเกินไป สามารถผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงความตึงเครียด มองชีวิตในสภาพความเป็นจริงมากกว่าความเพ้อฝัน

4. มีความเชื่อมั่น (Confidence) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่เห็นคุณค่าในการตัดสินใจของตนเอง ปรับตัวได้อย่างง่ายดายในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์ที่ยากลำบาก พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัจจุบันและอนาคตด้วยดี ไม่มีความรู้สึกต่ำต้อยและพึงพอใจต่อรูปร่างทางของตนเอง

5. ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (Personal Relations) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความมอดทน ไม่โกรธบ่อย และไม่โกรธอย่างง่ายดาย มองโลกในแง่ดี ไม่วิพากษ์วิจารณ์คนอื่นมากเกินไป

6. ความพึงพอใจในบ้าน (Home Satisfaction) กล่าวคือ เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดี พึงพอใจในสภาพของทางบ้าน ได้รับการยกย่องและเข้าใจจากทางบ้าน

วอลล์เชล และโกทอลล์ (Worchel and Goethols. 1985 : 35) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นกระบวนการที่ ซับซ้อน การที่บุคคลจะปรับตัวได้ดีนั้นต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการเหล่านี้

1. มีการรู้จักและเข้าใจตัวเอง สังคม สภาพแวดล้อมและยอมรับตนเอง

2. มีการควบคุมชีวิตของตน

3. มีการกำหนดเป้าหมายส่วนตัว ซึ่งเป้าหมายนั้นควรเป็นเป้าหมายที่เป็นจริงและสร้างความพึงพอใจด้วย

4. มีการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น แต่ก็ไม่สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2518 : 30-32) กล่าวถึงเกี่ยวกับวุฒิภาวะทางจิตใจ เป็นการพัฒนาการที่สำคัญและจำเป็นต้องมีขึ้น เพราะเป็นเครื่องหมายของวัยผู้ใหญ่ (Adulthood) ความสมบูรณ์เติบโตใหญ่เต็มทีทางร่างกายแต่เพียงอย่างเดียว มิได้แสดงถึงความเป็นผู้ใหญ่ จำเป็นต้องมีลักษณะดังนี้

1. มีพฤติกรรมได้ตอบสนองเหตุการณ์ และผู้คนที่ไม่เหมือนกันได้อย่างเหมาะสม

2. มีความสมดุลระหว่างการต้องพึ่งพาผู้อื่นและตนเองในทุกะบบของสัมพันธภาพอย่างเพื่อน อย่างสามีภรรยา หรืออย่างบิดามารดา

3. พวกที่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น ไม่สามารถทำงานด้วยตัวคนเดียวได้ หวาดระแวงสงสัย ขาดเหตุผล ไม่สามารถตัดสินใจได้ รู้สึกว่าตนเองขาดความสามารถและมีปมด้อย พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากการขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์

4. พวกแสดงอาการก้าวร้าวผู้อื่น ดำเนินคดียื่น พูดยาขวานผ่าซาก พวกนี้คิดว่าตนเองมีความสามารถเหนือกว่าผู้อื่น

5. พวกที่พูดจาไม่สุภาพ ชอบขัดกฎระเบียบวินัย ชอบรังแกและทารุณสัตว์ พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากการต่อต้านสังคม

6. พวกที่เจ็บป่วยโดยขาดสาเหตุ กินจุแต่หิวบ่อย บางครั้งอาเจียนและอุจจาระไม่เป็นเวลา พวกนี้มีสาเหตุจากจิตใจได้รับความกระทบกระเทือน

นิภา นิธยาน (2520 : 237) กล่าวถึงลักษณะอาการความยุ่งยากในการปรับตัวว่า มักปรากฏอาการในลักษณะต่อไปนี้

1. อาการเคร่งเครียด
2. อาการเจ็บป่วยทางกาย
3. พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนจากมาตรฐานของสังคม
4. ความหย่อนสมรรถภาพในการดำเนินชีวิต

ประสาธ อิศรปริดา (2523 : 206) กล่าวถึงการปรับตัวไม่ดีว่า จะแสดงพฤติกรรมสัญญาณอันตรายที่สังเกตเห็นได้ดังนี้

1. ขาดความรับผิดชอบ และพึ่งผู้อื่นมากเกินไป
2. มีความรู้สึกไม่เพียงพอ และรู้สึกว่าตนมีปมด้อยอย่างรุนแรง
3. แสดงออกในลักษณะก้าวร้าว และหยาบคาย
4. ใช้กลไกการป้องกันตัวมากเกินไป เช่น ใช้เหตุผลเข้าข้างตนเอง ชัดโทษผู้อื่น หรือผ่นกลางวันมากเกินไป เป็นต้น
5. มีความกังวลใจ (Worry) วิตกกังวล (Anxiety) และรู้สึกว่าไม่อบอุ่น มันคงอย่างมาก
6. มีลักษณะต่อต้านอำนาจ หรือเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมมากเกินไป

สรุปได้ว่า บุคคลที่ปรับตัวไม่ได้จะมีลักษณะที่พึ่งพาตนเองได้ไม่เหมาะสม รู้สึกขาดความมั่นใจในตนเอง มีความวิตกกังวล พฤติกรรมการดำรงชีวิตหย่อนสมรรถภาพ เกิดอาการเจ็บป่วยได้ง่าย และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

1.2.9 แนวคิดเกี่ยวกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน

การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน เป็นการปรับตัวอีกด้านหนึ่งซึ่งมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอยู่ของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะการทำงานเป็นกิจกรรมหลัก ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องเกี่ยวข้องกับผูกพันการทำงานเป็นที่มาของรายได้ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถดำรงชีวิตได้ในสังคม

ปัจจุบัน 80% ของการดำรงชีวิต มนุษย์ส่วนใหญ่จะต้องถูกใช้ไปในการทำงาน ผู้ที่สามารถปรับตัวได้ดีในการทำงานย่อมสามารถปรับตัวได้ดีในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ในชีวิตครอบครัว ในการเข้าสังคมกับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะสภาพจิตที่ดีย่อมจะช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญปัญหาและแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดี ส่วนผู้ที่ประสบปัญหาในการปรับตัวด้านการปฏิบัติงาน เช่น ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับระบบการทำงาน กฎระเบียบหรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในการทำงาน หรือแม้แต่สังคมในที่ทำงาน ย่อมจะเกิดความตึงเครียด ความวิตกกังวล ความคับข้องใจ ซึ่งมีผลเสียต่อสุขภาพจิต และสุขภาพกายของบุคคลนั้นต่อไป

อุบลรัตน์ เฟิงสถิติ (2524 : 3290) กล่าวว่า การปรับตัวในการทำงานหรือปรับตัวด้านการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การปรับตัวในด้านการทำงานของตน การปรับตัวให้เข้ากับชั่วโมงการทำงาน การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานและนายจ้าง รวมทั้งจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมทั่วไป การปรับตัวของผู้ที่ทำงานใหม่จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝน หรือคำแนะนำเกี่ยวกับงานต่าง ๆ อย่างมากมาย นอกจากนี้ถ้าบุคคลใดไม่ได้รับการเตรียมตัว หรือศึกษางานในอาชีพนั้นมาก่อนก็จะทำให้เกิดความยากลำบากในการฝึกทักษะหรือฝึกฝนงานให้มีความเข้าใจในงานได้ด้วยความสามารถมากยิ่งขึ้นอีกด้วย แต่ถ้าบุคคลใดก็ตามได้มีโอกาสเตรียมตัวและ ฝึกฝนมาแล้วก็จะมีส่วนช่วยให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จด้านอาชีพได้ง่ายยิ่งขึ้น

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้กำหนดการปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาล หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองต่อการเผชิญปัญหา การเปลี่ยนแปลงในทางปฏิบัติงานเพื่อสนองความต้องการในการเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน

1.3.1 งานวิจัยในประเทศ

ธารี เกษะสุด (สุวิริยา สุวรรณโคตร. 2538 : 41; อ้างอิงจาก ธารี เกษะสุด. 2511. ปัญหาการเรียนพยาบาลของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลสภากาชาดไทย) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาด พบว่า พยาบาลประจำการให้นักศึกษาพยาบาลทำงานหนัก ดุ และตำหนิ นักศึกษาพยาบาลเสมอ ทำให้นักศึกษาพยาบาลรู้สึกอึดอัดใจไม่อยากขึ้นปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย นักศึกษาพยาบาลพอใจในวิชาชีพแม้จะต้องอดทนและเสียสละสำหรับสิ่งที่เป็นปัญหาในการฝึกงาน ได้แก่ การไม่ได้รับคำแนะนำ และช่วยเหลือจากครู

วิภาวรรณ ศิริรัตนสิทธิ (สุวิริยา สุวรรณโคตร. 2538 : 41; อ้างอิงจาก วิภาวรรณ ศิริรัตนสิทธิ. 2516. การศึกษาเปรียบเทียบการเรียนภาคปฏิบัติของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลมิชชั่น) ได้ศึกษาปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลโรงเรียนพยาบาลมิชชั่น พบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาในการเรียนภาคปฏิบัติ คือ งานหนัก งานที่ทำบางครั้งทำได้โดยไม่มีความมั่นใจ คุชขาดความยุติธรรม และควบคุมใกล้ชิดมากเกินไป ทำให้นักศึกษารู้สึกประหม่า

พยาบาลประจำการและผู้ช่วยพยาบาลเกี่ยงงานนักศึกษา แพทย์ตามตัวลำบาก เขียนแผนการรักษาไม่ชัดเจน และไม่ไว้วางใจการปฏิบัติงานของนักศึกษา ผู้ป่วยไม่พยายามช่วยเหลือตนเอง ญาติผู้ป่วยเยี่ยมไม่เป็นเวลาและมักจะก้าวก่ายขณะที่นักศึกษาทำการรักษาพยาบาลผู้ป่วย เครื่องใช้ต่าง ๆ ขาดมือเสมอ ประการสุดท้ายไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้แสดงความคิดเห็น

สุทธิรัตน์ พิมพ์พงศ์ (2518 : 66) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับอนุปริญญา ชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ของคณะพยาบาลศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาล คือ ความสนใจและความสามารถในการปรับตัว

อรพินธุ์ จิราภรณ์ (2538 : 129) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลเฉพาะอนุปริญญาพยาบาลจาก 3 วิทยาลัย คือ วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ วิทยาลัยพยาบาลวชิระ และวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 329 คน ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเองในเรื่องการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน การปรับตัวทางสังคมความคิดเห็นเกี่ยวกับอาชีพ ความคิดเห็นด้านการเรียนการตัดสินใจความรับผิดชอบเกี่ยวกับตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 3 สถาบันไม่มีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน ส่วนด้านที่มีปัญหา ได้แก่ การปรับตัวในการอยู่ร่วมกันในหอพัก นักศึกษาปีที่ 1 มีปัญหาและมีความกังวลต่ากว่านักศึกษาปีที่ 2 และนักศึกษาปีที่ 2 มีความกังวลสูงกว่านักศึกษาปีที่ 3

อรพรรณ ลีอนุชวรัชชัย (2532 : 110) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยการศึกษาแบบกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2531 ของวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองนักศึกษามีคะแนนการปรับตัวในการเรียนวิชาชีพพยาบาลเปลี่ยนแปลงไปในทางดีขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้สึกต่อวิชาชีพ ด้านการปรับตัวเกี่ยวกับกฎระเบียบการอยู่หอพัก การปรับตัวในการเรียนภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี การปรับตัวในกิจกรรมนักศึกษา

เสาวลักษณ์ เจนวนิยะกุล (สุวิริยา สุวรรณโคตร : 2538 ; อ้างอิงจากเสาวลักษณ์ เจนวนิยะกุล. 2536. การศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น) ได้ศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทั้ง 4 ชั้นปี จำนวน 362 คน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์มีความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย และในการขึ้นฝึกปฏิบัติ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมากและความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัยและในการขึ้นฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์แต่ละชั้นปีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านักศึกษาปีที่ 4 มีความสามารถในการปรับตัวมากที่สุด

สุธี สมุทประภูต (2540 : 103) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานผลิตชิ้นส่วนตัวถังรถยนต์ บริษัท สยามกลการและนิสสัน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ลักษณะทั่วไปของพนักงานด้านรายได้ที่มีความแตกต่างกันพบว่า มีการยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงานกับบริษัทไม่พบว่ามี การยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยัง พบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 ที่ระดับ .01

พิทยา วาระดี (2539 : 63) ศึกษาการปรับตัวของบุคลากรเมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ : กรณีศึกษาบริษัท ไมโครโพลิส คอร์เปอร์เรชั่น (ประเทศ) จำกัด ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเกิดการปรับตัว คือ การยอมรับในระบบ ISO 9000 โดยมีกระบวนการผ่านการฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการทำงานแบบเก่าที่เน้นปริมาณการผลิตและลดต้นทุนมาเป็นการเห็นคุณค่าของคุณภาพและผลประโยชน์ที่จะได้รับ ส่วนปัญหาในการปรับตัวของบุคลากร คือ ความรู้ ความเข้าใจ ในข้อกำหนดมาตรฐาน ISO 9000 และการจัดทำเอกสารคุณภาพ ซึ่งมีแนวทางแก้ไขโดยการให้การฝึกอบรมกับบุคลากร

1.3.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เพลลิตอร์ (Pelletir D. 1995 : 6-14) ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเตรียมพยาบาลระดับปริญญาตรีในการใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ทันสมัยในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ จำนวน 245 คน ในช่วง 7-12 เดือนของการทำงาน พบว่า ความถี่ในการใช้ในข้อรายการที่เกี่ยวกับอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ กับผู้ใช้ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ก็พบว่าอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ยังเป็นสิ่งที่พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ต้องการช่วยให้สะดวกสบาย รวดเร็ว

โอเบอร์แมน และสเวฟท์ (Brown Oberman and Swift. 1974 : 53-59) ได้ศึกษาภาพพจน์ของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรีที่มีต่องานพยาบาลในมหาวิทยาลัยโอเรกอนและมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย พบว่า นักศึกษาพยาบาลทั้ง 2 มหาวิทยาลัยเห็นว่า งานพยาบาลเป็นงานหนัก จำเจ เงินเดือนต่ำ น่าเบื่อ เป็นงานที่ต้องเอาใจใส่ดูแลอย่างมาก และเป็นงานที่คอยบริการสังคม

มิเชล (Salyer Linda Mitchell. 1993 : 53-A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับอารมณ์ ความเชื่อในสมรรถภาพสิ่งแวดล้อมกับความสามารถในการฝึกปฏิบัติในวิชาชีพ พบว่า มีนัยสำคัญในความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสมรรถภาพความถี่ของการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม อารมณ์ กับความสามารถในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

2.1 ระดับชั้นปีการศึกษา

2.1.1 งานวิจัยในประเทศ

ปัญญากรณ์ ชูตั้งกร และศุภลักษณ์ จารุรัตน์งามร (2519 : 53) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2518-2519 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนโดยเรียนไม่เข้าใจมากที่สุด ร้อยละ 54.30 มีปัญหาเนื่องจากพื้นฐานการเรียนเดิมไม่ดี ร้อยละ 20.53 ไม่มีสมาธิ ร้อยละ 36.42 ไม่รู้จักวิธีเรียน ร้อยละ 52.39 ในด้านสุขภาพจิตนักศึกษาทราบว่าสภาพอารมณ์และจิตใจของนักศึกษาในขณะนั้นมีลักษณะคิดมากสูงถึง ร้อยละ 46.80 ท้อแท้ใจ ร้อยละ 23.40 วิตกกังวล ร้อยละ 21.19 ว้าวุ่นเดียวดาย ร้อยละ 19.80 ส่วนผู้ที่นักศึกษาจะไปปรึกษาด้วยเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นนั้น นักศึกษาจะไปปรึกษาเพื่อน ร้อยละ 71.52

พิมพา สมพงษ์ (2523 : 3) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติกลุ่มประชากร คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2523 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีมีปัญหาการปรับตัวทางการเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีมากกว่าปีอื่น ๆ และพบว่าปัญหาความสัมพันธ์ทางสังคมมีผลต่อการเรียนของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 และปัญหาการปรับตัวทางการเรียนกับปัญหาทางบ้านและครอบครัวมีผลต่อการเรียนของนักศึกษาปีที่ 3 สำหรับนักศึกษาปีที่ 4 ปัญหาที่มีผลต่อการเรียน คือ ปัญหาด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและปัญหาการปรับตัวทางการเรียน

รัตนา ศิริพานิช (2530 : 60) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2530 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีปัญหาในการปรับตัวด้านการเรียนการสอนมากที่สุด คือ มีความรู้สึกว่ามีภาระแข่งขันในทางการเรียน วิตกกังวลมากเกี่ยวกับการเรียน แบ่งเวลาเรียนไม่ถูก และรู้สึกว่าตัวเองไม่อบอุ่นมั่นคง รองลงมาคือ ปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อนคือ รู้สึกว่าตัวเองว้าวุ่นเมื่อขาดเพื่อน รู้สึกเกรงใจเพื่อนเมื่อไปขอความช่วยเหลือ รู้สึกว่าเพื่อนไม่จริงใจต่อกัน ส่วนปัญหาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์มีน้อยที่สุด ข้อที่นักศึกษารู้สึกว่ามีปัญหาการปรับตัวมากคือ รู้สึกว่าตนเองขาดความเป็นกันเองกับอาจารย์ รู้สึกว่ามีความลำบากใจในการเข้าพบอาจารย์ รู้สึกว่าสถานที่พักอาจารย์ไม่เป็นสัดส่วนทำให้ไม่กล้าเข้าไปปรึกษา เพราะอาจารย์หลายคนนั่งรวมกันอยู่

2.1.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

คุนและคุน (Kuehn and Kuehn. 1978 : 1207-1209) ได้รวบรวมข้อมูลของนักศึกษามหาวิทยาลัยเปิดแห่งหนึ่งที่มาปรึกษากับศูนย์แนะแนวและบริการด้านสุขภาพจิตของมหาวิทยาลัย พบว่า เป็นนักศึกษาปีที่ 1 (Freshmen) ถึงร้อยละ 30 โดยร้อยละ 90 มาด้วย

ปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาด้านจิตใจ มีเพียงร้อยละ 9 เท่านั้นที่มาด้วยปัญหาด้านการเรียน นักศึกษาเหล่านี้มาด้วยอารมณ์เศร้าซึ่งมักเป็นแบบปฏิกิริยาการปรับตัว หรือจากการมีปัญหาชีวิตเกิดขึ้น เช่น มีความผิดหวัง หรือสูญเสียอย่างรุนแรง มีข้อขัดข้องใจในชีวิต

ฮอปเนอร์, รोजер และมัวร์ (Huebner, Rogers and Moor. 1981 : 547-558) ทำการสำรวจปัญหาที่ก่อให้เกิดความเครียดในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนแพทย์ มหาวิทยาลัยมิสซูรี วิทยาเขตโคลัมเบีย (University of missouri columbia campus) โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสำรวจปัญหาความเครียดในสภาพแวดล้อมของโรงเรียนแพทย์ (Medical school environment stress inventory : MSES) โดยวิธีการรวบรวมปัญหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและใช้การระดมสมอง (Brainstorming) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่น ศูนย์ให้คำปรึกษา อาจารย์ตัวนักศึกษาเอง หลังจากนั้นได้นำแบบสำรวจปัญหาไปทดสอบกับนักศึกษาแพทย์ทุกชั้นปี จำนวน 220 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาความเครียดเพิ่มขึ้นตามจำนวนชั้นปี จากชั้นปีที่ 1-4 โดยเฉพาะความเครียดของนักศึกษาแพทย์จากปีที่ 3 ขึ้นปีที่ 4 มีมากกว่านักศึกษาแพทย์ปีที่ 1 ขึ้นปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาแพทย์ชั้นที่ยังไม่ได้ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย (Preclinic) มีปัญหาน้อยกว่านักศึกษาชั้นที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยแล้ว (Clinic) อย่างมีนัยสำคัญ

รอยด์และการ์เรล (Lloyd and Gartrell. 1983 : 964-966) ทำการศึกษาเพื่อประเมินปัญหาความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ในมหาวิทยาลัยแพทย์แห่งรัฐเท็กซัส จำนวน 285 คน ประเมินปัญหาโดยใช้แบบสำรวจปัญหาที่สร้างขึ้นเอง โดยบรรจุรายการปัญหาด้านต่าง ๆ แล้วให้นักศึกษาเลือกตอบตามระดับความมากน้อยของปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงมีคะแนนรวมของปัญหาความเครียดสูงกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับคะแนนรวมของปัญหาเป็นไปในทางบวก คือ นักศึกษาในชั้นเรียนสูงขึ้นจะมีปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะปี 1-3 ยกเว้นในชั้นปีสุดท้าย คะแนนของความเป็นปัญหาจะลดลง โดยที่ปัญหาของชั้นปีที่ 3 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการเรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป และกำลังจะขึ้นเรียนในชั้นคลินิก จึงมีปัญหามากในเรื่องความกังวลในการที่จะเป็นแพทย์ มีบทบาทในการรักษา ขาดบทบาทตัวอย่างของการเป็นแพทย์ มีความสงสัย ไม่มั่นใจในงานอาชีพ

2.2 ภูมิลำเนาเดิม

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

พวงสร้อย วรกุล (2522 : 284) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนในเขต

กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2521 จำนวน 678 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีปัญหาในด้านการปรับตัว โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนา ยัญทิพย์ (2522 : 136) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการตอบสนองระหว่างบุคคลและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กในกรุงเทพมหานครและเด็กในจังหวัดนครสวรรค์มีการปรับตัวไม่ต่างกัน

จิตรา วสุวานิส มุกดา ศรียงค์ และสมพักตร์ อัญญะสิทธิ์ (2523 : 32) สำนวจสภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ในเรื่องเกี่ยวกับการย้ายถิ่นกับปัญหาสุขภาพจิต พบว่า นักศึกษาที่ย้ายจากถิ่นกำเนิดหรือภูมิลำเนาเดิมแล้วไปศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในถิ่นอื่น จะมีปัญหาการปรับตัวมากกว่านักศึกษากลุ่มที่ไม่ย้ายถิ่น โดยจะมีปัญหาด้านการดำรงชีวิต ปัญหาด้านอารมณ์ และปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เบอร์ไคโนล และคนอื่น ๆ (Burchinal and others. 1962 : 406-415) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กในเมืองแฮมมิลตัน ไอโอวา จำนวน 642 คน เด็กในเมืองมาร์แชลทาวน์ และกับเด็กจากเมืองอื่น ๆ อีก 4 เมือง ผลปรากฏว่า เด็กชาวนา เด็กชนบทที่ไม่ใช่ชาวนา และเด็กที่อยู่ในเมืองมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาเด็กในเมืองแฮมมิลตัน ไอโอวา พบแนวโน้มว่าเด็กในเมืองจะมีการปรับตัวในด้านส่วนตัวมากกว่าเด็กในชนบท ส่วนการศึกษาเด็กในเมืองมาร์แชลทาวน์ พบแนวโน้มว่าเด็กในเมืองจะมีการปรับตัวทั้งในด้านส่วนตัวและด้านสังคมมากกว่าเด็กในชนบท และจากการศึกษาจากเมืองอื่น ๆ อีก 4 เมือง พบว่า เด็กชาวนาและเด็กชนบทที่ไม่ใช่ชาวนาจะมีปมด้อยมากกว่าเด็กในเมือง

แมนกัส (Mangus. 1962) ได้ทำการศึกษาพบว่า เด็กชาวนาโดยส่วนรวมจะมีการปรับตัวในด้านส่วนตัวและสังคมมากกว่าเด็กในเมือง ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของเบอร์ไคโนลและคนอื่น ๆ

2.3 บุคลิกภาพ

2.3.1 ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

สรวงศ์ โค้วตระกูล และคณะ (2509 : 58) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะส่วนรวมของพฤติกรรมของบุคคลมีความสำคัญต่อบุคคลทั้งในด้านการงาน ชีวิตส่วนตัว และในสังคมทั่วไป

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2539 : 5) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน

ออลพอร์ท (Allport. 1961 : 593) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะส่วนรวมที่เปลี่ยนแปลงได้ในตัวบุคคลแต่ละบุคคล ซึ่งมีระบบทางกายจิตกำหนดให้บุคคลมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างไปจากบุคคลอื่น

แฮดเลอร์ (Hall and Lindzey. 1957 : อ้างอิงจาก Adler : 1935 : 159-166 *Theories of personality.*) กล่าวว่า การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพจะช่วยให้เราเข้าใจหรือคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลในอนาคต บุคคลใดจะมีบุคลิกภาพ หรือพฤติกรรมอย่างไรในอนาคตนั้นย่อมมีผลสืบเนื่องมาจากบุคลิกภาพในปัจจุบันของบุคคลนั้น

จุง (Hall and Lindzey. 1957 : อ้างอิงจาก Jung : 1971 : 118-140 *Theories of personality.*) ให้ความเห็นว่าบุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือ มิติที่มักจะแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เรียกว่า การแสดงตัว (Extroversion) นอกจากนี้จุง (ทศพร ประเสริฐสุข. 2508 : 67) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง แสดงตัว (Extrovert) และ เก็บตัว (Introvert) เพื่อจะได้มองเห็นความแตกต่างได้ชัดเจนดังต่อไปนี้

Extrovert = บุคคลที่มีลักษณะเด่น ดังนี้	Introvert = บุคคลที่มีลักษณะเด่น ดังนี้
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม 2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม 3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ 4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก 5. การปรับปรุงมักเป็นไปในรูปการชดเชย 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria	1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นหลัก 2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน 3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย 4. พะวงถึงตัวเองมากเป็นพิเศษ 5. การปรับปรุงมักจะเป็นในรูปการหลบหนี 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety

จากการศึกษาบุคลิกภาพของจุ ยังพบอีกว่าคนเรามีใช้มีแต่บุคลิกภาพเก็บตัวและแสดงตัวเท่านั้น เรายังมีบุคลิกภาพกลาง ๆ ไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวจนเกินไป ซึ่งเรียกว่าพวกแอมไบเวอร์ต (Ambivert) อีก ซึ่งคนส่วนใหญ่จะมีบุคลิกภาพประเภทนี้

ไอเซนค์ (Eysenck, 1970 : 253) กล่าวว่า เราอาจจะพิจารณาบุคลิกภาพได้

2 มิติ คือ

1. ด้านการแสดงตัวกับเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมหรือไม่ร่วมมือ (Participation-Withdrawal)

1.2 การเข้าสังคมหรือแยกตัว (Sociable-Isolated)

1.3 การเข้าใกล้หรือถอยหนี (Approach-Withdrawn)

1.4 กระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา (Active-Inactive)

2. ลักษณะด้านอารมณ์ ได้แก่ การเป็นคนแข็งแกร่งหรืออ่อนแอ มั่นคงหรือไม่มั่นคง และลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น วิตกกังวลและอื่น ๆ

2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

นพมาศ อำนวยการ (พนิดา สุจริตกุลธร . 2538 : 20 ; อ้างอิงจาก นพมาศ อำนวยการ. 2536 ปัจจัยที่มีอิทธิพลของลูกจ้างที่ประสบอันตราย.) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางจิตของลูกจ้างที่ประสบอันตราย โดยศึกษาเฉพาะศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน สำนักประกันสังคม พบว่า ลูกจ้างที่ประสบอันตรายที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ระยะเวลาหลังจากประสบอันตราย ระยะเวลาเข้าฟื้นฟูสติปัญญา และการสนับสนุนทางสังคมที่แตกต่างกัน มีการปรับตัวทางจิตแตกต่างกัน ส่วนเพศ สถานภาพสมรส และบุคลิกภาพแตกต่างกันมีการปรับตัวทางจิตใจไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ สติปัญญา บุคลิกภาพ และการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมทำนายการปรับตัวทางจิตใจได้

ชนิษฐา ปรัชญนันท์ (พนิดา สุจริตกุลธร . 2538 : 20 ; อ้างอิงจาก ชนิษฐา ปรัชญนันท์. 2538 การปรับตัวในการทำงานของนักศึกษาหญิงที่แต่งงานแล้ว.) ได้ทำการศึกษาวิจัยการปรับตัวในการทำงานของพนักงานหญิงที่แต่งงานแล้ว พบว่า ประสิทธิภาพของการสื่อสารในครอบครัว ความขัดแย้งทางบทบาท และตำแหน่งงาน เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวในการทำงานของพนักงานหญิงที่แต่งงานแล้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทางสถิติ พบว่า พนักงานหญิงที่แต่งงานแล้วที่มีบุคลิกภาพที่แสดงออก (Extrovert) มีแนวโน้มปรับตัวเข้ากับงาน ที่ทำ และปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชาได้ดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) ส่วนในด้านการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงานและกฎระเบียบข้อบังคับ พบว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) มีแนวโน้มปรับตัวได้ดีกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพที่แสดงตัว (Extrovert)

พินดา สุจริตกุลธร (ดวงรัตน์ พิทักษ์. 2540 ; อ้างอิงจาก พินดา สุจริตกุลธร . 2538 : 20 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวในการทำงานของพนักงานสายอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ในบริษัทสื่อสารโทรคมนาคม.) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวในการทำงานของพนักงานสายอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ในบริษัทสื่อสารคมนาคม พบว่า เพศ ลักษณะงาน ความรู้สึก มั่นคงในงาน ความขัดแย้งในตนเอง และบุคลิกภาพของพนักงานที่แตกต่างกันทำให้มีการปรับตัวในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอายุ ระดับการศึกษา อายุงาน ในองค์กรและตำแหน่งงานของพนักงานที่แตกต่างกันไม่ทำให้มีการปรับตัวในการทำงานที่แตกต่างกัน

2.3.3 งานวิจัยในต่างประเทศ

เอนท์วิสเทิล (Entwistle. 1970 : 132-143) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับวิธีเรียน และผลการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัย 257 คน โดยใช้แบบสอบถามวิธีเรียนและศึกษาบุคลิกภาพจากแบบสำรวจ บุคลิกภาพของไอเซนค (Eysenck Personality Inventory) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะเก็บตัวมีวิธีเรียนที่ดีกว่าผู้ที่มีลักษณะแสดงตัว แต่ลักษณะเช่นนี้มีเฉพาะกลุ่มที่เรียนดีเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่เรียนดีมีแนวโน้มที่จะมีอารมณ์มั่นคง และมีลักษณะเก็บตัว ผลการวิจัยนี้ตรงกับของชาลด์ที่พบว่า เด็กเรียนดีมีลักษณะเก็บตัว

ซิลวาคอน และเวลล์ (Sivadon and Veil. 1965) ศึกษาโดยสำรวจสภาวะการทำงานของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต พบว่า องค์ประกอบที่กระทบกระเทือนต่อสุขภาพจิตในการทำงาน ได้แก่ กลุ่มทำงาน ชนิดของงาน บุคลิกภาพของบุคคล ชั่วโมงการทำงาน ระยะทางที่เดินทางมาทำงาน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องจักร ผู้ปฏิบัติงานที่มีปัญหาสุขภาพจิตจะแสดงอาการต่าง ๆ เช่น อาการเหนื่อยล้า อาการเจ็บป่วยทางกาย อารมณ์ฉุนเฉียว ขาดความอดทน และมีความวิตกกังวลสูง

เฮาส์ เอ็ด ออล (House, et al .1979) ศึกษาความเครียดจากการทำงานของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรม ประชากรเป็นคนงานในโรงงานยางรถยนต์ ยางพลาสติกและโรงงานผลิตสารเคมีขนาดใหญ่ จำนวน 1,809 คน ใช้แบบ สอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และใช้แบบวัดความเครียด เอช โอเอส พบว่า อาการ ทางประสาทของคนงานเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความกดดันจากการทำงาน (ความรับผิดชอบ คุณภาพงาน ความขัดแย้งในบทบาท ปัญหาครอบครัว งานหนักเกินไป และบุคลิกภาพ) และการไม่ได้รับความพึงพอใจในการทำงาน (งานที่น่าสนใจ การจ่ายค่าตอบแทน สิ่งแวดล้อมในที่ทำงานดี ความสำคัญของงาน การควบคุมในการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และความภาคภูมิใจในอาชีพ) ซึ่งให้เห็นว่า การรับรู้ความเครียดทางด้านจิตสังคมในการทำงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความผิดปกติทางด้านจิตใจ และอาการเจ็บป่วยทางกายอันเนื่องมาจากจิตใจ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษานุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลตามแนวคิดของจุง (Jung. 1971 : 118-140) ที่แบ่งบุคลิกภาพเป็น 2 มิติ คือ แสดงตัว (Extrovert) และ เก็บตัว (Introvert)

2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.4.1 เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

พัยคัม เมตดา (1969 : 201-202) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อาจแสดงได้ อย่างใดอย่างหนึ่งตามลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. ความต้องการที่ให้งานที่ตนเองทำมีความสำเร็จในระดับสูง หรือมีมาตรฐานสูง (Standard of Excellence)

2. งานที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ (Unique of Characteristic) เป็นงานที่ได้ทำให้สำเร็จอย่างดีและมีลักษณะเป็นของตนเอง ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของบุคคล เช่น ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในด้านศิลปะ และงานอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากธรรมดา

3. งานที่ต้องใช้เวลานาน (Long Term of Work) ลักษณะหนึ่งของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ก็คือ ต้องการความตั้งใจที่ยาวนานในจุดมุ่งหมายของงานนั้น และเป็นงานที่จะสามารถทำได้สำเร็จในชีวิต เช่น ความมุ่งหวังที่จะเป็นวิศวกร แพทย์ นักกฎหมาย นักธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ และอื่น ๆ

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953 : 110-111) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกันด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยมหรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อประสบความล้มเหลว

เมอร์เรย์ (Murray. 1964 : 19) กล่าวว่า เป็นความต้องการที่ได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก ต้องการที่จะควบคุมจัดกระทำหรือจัดระเบียบ วัตถุ บุคคลหรือความคิดโดยกระทำสิ่งเหล่านี้อย่างรวดเร็วและมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่งมีความสามารถในการแข่งขันและเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอัจฉริยะ

นักจิตวิทยาที่เสนอแนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นมีหลายท่าน ที่สำคัญ ๆ มีดังนี้

1. ทฤษฎีจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของเมอร์เรย์ (Murray)

เมอร์เรย์ นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ได้รวบรวมความต้องการทางจิตของมนุษย์ไว้ 28 ชนิดและในจำนวนนี้มีความต้องการเอาชนะและประสบผลสำเร็จ (Need for Achievement) รวมอยู่ด้วยเขาจึงเป็นบุคคลแรกที่ได้นำกล่าวถึงความต้องการผลสัมฤทธิ์

(n-Achievement) ว่าเป็นความต้องการทางจิตที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องการเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีพลังจิต (Will Power) ที่จะเอาชนะอุปสรรค มุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ยากให้ประสบความสำเร็จ

2. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's Achievement Motivation Theory)

แมคเคลแลนด์ ได้เน้นถึงแรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภท คือ

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive) ซึ่งก็คือ ความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อพบกับความล้มเหลว

2. แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliation motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมชมชอบหรือรักใคร่ชอบพอของคนอื่น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลที่เหนือกว่าคนอื่น ๆ ในสังคม ทำให้บุคคลแสวงหาอำนาจ เพราะจะเกิดความรู้สึกว่าหากทำอะไรได้เหนือคนอื่นเป็นความภาคภูมิใจ ผู้มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงจะเป็นผู้ที่พยายามจะควบคุมสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการที่จะมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

แมคเคลแลนด์ เน้นความสำคัญในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจด้านอื่น ๆ เพราะเขาเห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากที่สุดสำหรับความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น แมคเคลแลนด์ได้ใช้วิธีที่เรียกว่า เทคนิคการฉายภาพ (Projective technique) จากแบบทดสอบ TAT (Thematic apperception test) ซึ่งเมอร์เรย์เป็นผู้สร้างขึ้น วิธีวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์โดยวิธีนี้ใช้ภาพที่มีความคลุมเครือ (Ambiguous) แต่มีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ต้องการศึกษาเป็นสิ่งที่เร้าให้บุคคลเกิดการตอบสนอง แล้วนำเอาสิ่งที่บุคคลตอบสนองไปวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ที่แมคเคลแลนด์ได้กำหนดไว้ หลักเกณฑ์นี้เคร่งครัดในการให้คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มาก

3. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Theory of Motivation)

มาสโลว์ ได้เรียงลำดับขั้นความต้องการของบุคคลไว้ 6 ประเภท ลำดับความสำคัญของความต้องการเรียงจากมากไปหาน้อย คือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัยและความมั่นคง
3. ความต้องการทางด้านความรักและการยอมรับ
4. ความต้องการที่จะมีชื่อเสียง (ได้รับการยกย่อง)

5. ความต้องการตระหนักในความสามารถแห่งตน

6. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ

4. ทฤษฎีสององค์ประกอบของเฮิร์ชเบิร์ก (Herzberg's Two

Factors Theory)

จากการวิจัยของเฮิร์ชเบิร์ก และคณะ (Herzberg's and Others. 1959 : 113-119) ซึ่งศึกษาการทำงานของคนในองค์กรต่าง ๆ พบว่า มีองค์ประกอบเกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจในการทำงานอยู่ 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางอนามัย (Hygiene factors) เป็นองค์ประกอบ พื้นฐานจำเป็นที่ทุกคนจะต้องได้รับการตอบสนอง องค์ประกอบเหล่านี้เป็นสิ่งจูงใจให้คนทำงาน มากขึ้น แต่เป็นองค์ประกอบเบื้องต้น เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พอใจในงานที่ทำเท่านั้น เช่น คน ที่ทำงานก็หวังเงินเดือน ต้องการสภาพแวดล้อมในการทำงานดี ต้องการจะมีความสัมพันธ์กับคน อื่น ๆ เป็นต้น

2. องค์ประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจ (Motivator factors) หรือองค์ประกอบที่ กระตุ้นให้บุคคลประกอบกิจกรรมต่าง ๆ บุคคลจะถูกจูงใจให้ทำงานเพิ่มขึ้นกว่าเดิมด้วย องค์ ประกอบประเภทนี้ เช่น ความรู้สึกเกี่ยวกับความสำเร็จของงาน การที่ได้รับความรับผิดชอบ มากขึ้น ได้รับการยกย่องและการมีโอกาสดำเนินงาน เป็นต้น องค์ประกอบทั้งสองประการของ เฮิร์ชเบิร์ก มีลำดับขั้นดังต่อไปนี้

5. ทฤษฎีทางพุทธศาสนา

ในทางพุทธศาสนา แรงผลักดันพฤติกรรมของมนุษย์ ได้แก่ ความอยาก เรียกว่า ตัณหา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. กามตัณหา ความอยากในสิ่งที่น่าใคร่ น่าปรารถนา น่าพอใจ ในรูปปรส กลิ่น เสียง และการสัมผัส
2. ภवादตัณหา ความอยากเป็น เช่น อยากเป็นเศรษฐี เป็นดาราภาพยนตร์ เป็นบัณฑิต ฯลฯ
3. วิภวตัณหา ความอยากที่จะไม่เป็น อยากพ้นไปจากภาวะที่ไม่ ปรารถนา

ตัณหาทั้ง 3 นี้ ทำให้เกิดอุปาทาน คือ ความยึดมั่น ถือมั่น และทำให้เกิดเจตจำนงในการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น อยากเป็นเศรษฐีก็ทำให้ยึดมั่นในความคิด เกี่ยวกับความสุขสบายของเศรษฐี ยึดมั่นที่จะทำให้ตนร่ำรวย จึงมีพฤติกรรมขยันขันแข็งทำมาหากินหรือโกงกิน เพื่อให้เป็นเศรษฐี เป็นต้น (ชัยพร วิชชาวุธ. 2525 : 137)

6. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแอตคินสัน (Atkinson's Achievement Motivation Theory)

แอตคินสัน (Atkinson. 1964 : 240-268) ได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นโมเดลเชิงคณิตศาสตร์ โดยอาศัยพื้นฐานทฤษฎีการตัดสินใจ (Theory of Decision Making) เพื่อทำนายแนวโน้มของพฤติกรรมมุ่งผลสัมฤทธิ์ แอตคินสันเชื่อว่าสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Ta) นั้นขึ้นอยู่กับผลบวกขององค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. แนวโน้มที่จะประสบผลสำเร็จ (Ts)
2. แนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว (Tf)
3. องค์ประกอบซึ่งเป็นอิทธิพลจากภายนอก (Extrinsic Tendency = Text) ซึ่งทำให้บุคคลปรารถนาที่จะกระทำกิจกรรมนั้นหรือไม่

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดตามทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961) ในการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องและปรับปรุงจัดแปลงแบบสอบถาม

2.4.2 ลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1961 : 207-256) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงว่ามีลักษณะดังนี้

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร (Moderate risk-taking)
2. ความกระตือรือร้น (Energetic)
3. ความรับผิดชอบต่อตนเอง (Individual responsibility)
4. ต้องการทราบแน่ชัดในการตัดสินใจ (Knowledge of result of decision)
5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of future possibilities)
6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organizational skill)

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 437-439) กล่าวถึง ลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าประกอบด้วย

1. ความทะเยอทะยานทั่ว ๆ ไป คือ ปรารถนาที่จะทำกิจการนั้นให้สำเร็จ
2. มีความเพียรพยายาม ได้แก่ ทำงานให้เป็นผลสำเร็จ
3. มีความอดทนเต็มใจที่จะลำบากแม้ยากเพียงใดก็ตาม

แกรนดัล (Crandall 1970 : 240) ได้กำหนดลักษณะพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1. เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าประสงค์

2. เป็นพฤติกรรมที่มีเอกลักษณ์ไม่เลียนแบบผู้อื่นทั้งหมด
3. เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ที่มุ่งแข่งขัน กับมาตรฐานอัน

ดีเยี่ยมอย่างใดอย่างหนึ่ง

ซูชีพ อ่อนโคกสูง (2522 : 47-48) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมที่แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีดังนี้

1. ทำสิ่งที่ยาก ๆ มีความมานะพยายาม สนุกสนานและชอบที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ

2. ชอบการแข่งขัน ต้องการชัยชนะ
3. มีความทะเยอทะยาน
4. ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ
5. มีจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมที่เด่นชัดและแน่นอน
6. พฤติกรรมที่แสดงออกจะมีเอกลักษณ์ของตัวเอง

พรณี ซูทัย เชนจิต (2523 : 29) ได้กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง ๆ พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง
2. เป็นผู้ที่ทำงานมีแผน
3. เป็นผู้ตั้งระดับความคาดหวังสูง

2.4.3 งานวิจัยในประเทศ

ดัชนี จรัสโชติพิณิต (2536 : 124) ศึกษาการปรับตัวของแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรม กรณีศึกษาเฉพาะแรงงานในอุตสาหกรรมทอผ้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการปรับตัวของแรงงานในอุตสาหกรรมทอผ้าที่มีต่อสภาพแวดล้อมใหม่ภายในสถานประกอบการ และศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรอิสระบางตัวที่มีผลต่อการปรับตัวของแรงงานระดับผู้ปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้า กลุ่มตัวอย่างเป็นแรงงานระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้าแห่งหนึ่ง ย่านอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี จำนวน 160 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม พบว่า พฤติกรรมการปรับตัวมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวมี 3 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะหัวหน้างาน โดยที่ระดับการศึกษาและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีผลทางบวกต่อการปรับตัว ส่วนลักษณะหัวหน้างานที่มุ่งสัมพันธ์จะมีผลทำให้การปรับตัวของแรงงานดีกว่าหัวหน้างานที่มุ่งงาน สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ อายุ อาชีพเดิมของครอบครัว อายุงาน ระยะเวลาฝึกหัดงาน วิธีการฝึกอบรม ไม่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของแรงงาน

ปนัดดา ชำนาญสุข (2536 : 114) ศึกษาความล้าทางจิตใจของพนักงานใน การทำงานประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาตัวแปรที่สามารถทำนาย ความล้าทางจิตใจได้ โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณและเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปของพนักงาน บุคลิกภาพ ระดับสติปัญญา และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความล้าทางจิตใจของพนักงาน กลุ่มตัว อย่างคือ พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการประกอบ ชิ้น ส่วนอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 94 คน พบว่า พนักงานเป็นเพศหญิงทั้งสิ้น ส่วนใหญ่มีอายุต่ำ กว่า 23 ปี มีอายุงาน 1-2 ปี ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์สูง มี ชั่วโมงนอนก่อนมาทำงานน้อยกว่า 7 ชั่วโมง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบแสดงออก นอกจากนี้ พบว่า พนักงานที่มีอายุงาน สถานภาพสมรส อายุ ระดับสติปัญญา ลักษณะบุคลิกภาพ ระดับ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสภาวะทางจิตใจที่ต่างกัน มีความล้าทางจิตใจแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญที่ระดับ .05 พนักงานที่มีชั่วโมงนอนต่างกันมีความล้าทางจิตใจในช่วงเวลา 4 ชั่วโมงหลัง และช่วงเวลาก่อนทำงานถึงเวลาหลังเลิกงานกะดึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ และ พบว่า ชั่วโมงนอนก่อนทำงานเป็นตัวพยากรณ์ความล้าทางจิต ใจได้ร้อยละ 10.772 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4.4 งานวิจัยในต่างประเทศ

วอสส์ (Voss. 1982 : 5057-A) ได้ทำการทดลองนำเกมส์การแข่งขันใหม่ ๆ เข้าร่วมในการทำงานในโรงงาน เพื่อศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัย (Trait) และแรงจูง ใจใฝ่สัมฤทธิ์ของพนักงาน จำนวน 142 คน เป็นชาย 53 คน เป็นหญิง 89 คน ที่มาจากโรง งานทั่วทุกภาคของสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบทดสอบ Martens' Sport Competition Anxiety Test (SCAT) วัดลักษณะนิสัย (Trait) และ Mehrabian's Motivation to Achieve Test (MAT) วัด แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทำการทดลองเป็นเวลา 2 เดือน ผลการทดลองพบว่า

1. คนงานชาย และหญิงมีคุณลักษณะนิสัย และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ลักษณะนิสัยและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของคนงานก่อนทดลอง และ หลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ลักษณะนิสัยกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ

วิลเลนส์ (Willens. 1982 : 3927-A) ได้ศึกษาผลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจ ความสามารถทางภาษา การควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเพียร พยายามกับผลสัมฤทธิ์ในการเขียนของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 2 ชาวคอเคเซียน จำนวน 44 คน ที่เรียนวิชาซ่อมเสริมภาษาอังกฤษ (Remedial english) หรือเรียนวิชาเรียงความภาษา อังกฤษ (English composition) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ

กับความสามารถทางภาษา ($r = .58$; $P < .01$) การควบคุมตน ($r = .42$; $P < .01$) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($r = .45$; $P < .01$) แต่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและความเพียรพยายาม

2.5 ลักษณะมุ่งอนาคต

2.5.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 35) ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดใจรอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนการรับรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้

รัตนา ประเสริฐสม (2526 : 86) กล่าวว่า การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถที่จะมองการณ์ไกล และวาดภาพอนาคตของตน การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคต และควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้น

นาคยา ปิณฑานนท์ (2526 : 21-23) กล่าวถึง ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตโดยสรุปได้ว่า เป็นพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกโดยมีการคำนึงถึงผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าจะส่งผลร้ายหรือผลดีแก่ตนเองและสังคมอย่างไร ควรประพฤติหรือปฏิบัติอย่างไรจึงจะทำให้ไม่เกิดผลร้ายทั้งในปัจจุบันและอนาคต

มีด (Meade. 1971 : 175) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถของบุคคลที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคต

มิสเชล (Mischel. 1974 : 287) ให้ความหมายว่า ความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นความสำคัญของผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต มีความต้องการได้รับผลในอนาคตที่ดีกว่าหรือมากกว่าผลที่จะได้รับในปัจจุบัน จึงดำเนินการวางแผนเพื่อปฏิบัติต่อจากนั้นจะควบคุมตนเองให้ปฏิบัติเป็นขั้นเป็นตอนตามแผนที่วางไว้ เพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการในอนาคต ซึ่งการดำเนินการปฏิบัติตามแผนนี้เป็นระยะเวลานานกว่าจะบรรลุผลหรือจะต้องทำเป็นจำนวนหลายครั้ง ซึ่งเป็นการควบคุมตนเองให้ละเว้นการกระทำบางอย่างในระยะเวลาหนึ่ง จนกระทั่งได้ผลตามต้องการ

จากความหมายลักษณะมุ่งอนาคตดังกล่าวมา พอสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติในแนวทางที่เกิดผลดี

2.5.2 การวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520 : 102-109) ศึกษา จริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตั้งชาย และหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11-25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน พบว่า

1. ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าชาย ผู้ที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงที่สุด ส่วนผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุดและผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิต จะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

3. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

พนิดา สิ้นสุวรรณ (2527 : 61) ศึกษาเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคมศึกษา ศึกษาเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์มีค่าเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการสอนแบบบรรยายและนักเรียนชายและหญิงที่เรียนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์

สมจิตต์ เพิ่มพูล (2532 : 89-90) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมโดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกัน และลักษณะมุ่งอนาคตหลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง

2.5.3 งานวิจัยในต่างประเทศ

ไคลน์เบอร์ก (Klineberg, 1967 : 185-193) ได้ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตในเด็กชาวฝรั่งเศส 90 คน ซึ่งแบ่งเป็นเด็กปกติและเด็กปรับตัวได้ไม่ดี กลุ่มอายุ 10.5-12.5 ปี กับกลุ่มอายุ 13.5-16.5 ปี รวม 4 กลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์รายบุคคล พบว่า ระดับการมุ่งอนาคตเพิ่มขึ้นจากวัยเด็กถึงวัยรุ่นในเด็กปกติ แต่ลดลงในเด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดี และเด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดีจะมีการมองอนาคตได้ไม่กว้างไกลเท่าเด็กปกติ

ไรท์ (Wright. 1975 : 298) ได้วิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง คือ ผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย จึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย และยังพบอีกว่า ยูวอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

2.6 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

สมทรง สุวรรณเลิศ (2524 : 46) ได้กล่าวว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจน มักจะมีปัญหามากทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ และนำไปสู่ปัญหาความประพฤติซึ่งปัญหาเหล่านี้มีผลเสียต่อการเรียน และต่อปัญหาทางด้านอารมณ์ด้วย

ศิริพร หลิมศิริวงศ์ (2511 : 84) ได้ศึกษาปัญหาครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ผลการศึกษาพบว่า บิดามารดาที่มีฐานะยากจน ชอบทะเลาะกันบ่อย มีความเห็นไม่ตรงกัน ไม่พยายามเข้าใจกัน และเข้มงวดกวดขันลูก ทำให้ลูกเกิดความว้าวุ่น วิดกกังวล มีความรู้สึกไม่ปลอดภัย และนำไปสู่ปัญหาทางอารมณ์

ชีรวัดน์ นิจนตร (2526 : 197) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิตสังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีระดับเศรษฐกิจต่ำ มีมโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า วิดกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตรวมเสื่อมกว่านักเรียนที่ครอบครัวมีระดับเศรษฐกิจปานกลางและสูง

2.6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

สปริงเกอร์ (Springer. 1958 : 321-328) ได้ศึกษาความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กที่มาจากสถานภาพทางสังคมต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำจะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดี และอารมณ์ไม่มั่นคง มีประมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง

เดลฟี (Delph. 1971 : 5029 A) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับการปรับตัวทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนมีการปรับตัวไม่ดี

2.7 สัมพันธภาพในครอบครัว

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

ฝน แสงสิงแก้ว (2525 : 21) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นสถาบันมูลฐานซึ่งทำหน้าที่วางรากฐานให้แก่สถาบันอื่น ๆ ในสังคม

ฟรายด์แมน (Friedman. 1986 : 8) กล่าวว่า ครอบครัวได้เป็นหน่วยของสังคม ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีความผูกพันด้านอารมณ์กับบุคคลที่อยู่ร่วมกันอย่างใกล้ชิด ฟรายด์แมน (Friedman) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหน้าที่ของครอบครัวไว้ว่า หน้า

ที่ของครอบครัวเป็นงานที่ครอบครัวพึงปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ ครอบครัวเป็นแหล่งกำเนิดอัตมโนทัศน์ความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีชีวิตที่มีคุณค่าและเป็นแหล่งของการให้ความรักความอบอุ่น รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านต่าง ๆ โดยครอบครัวต้องมีหน้าที่ในการให้ความรักและความอบอุ่นเป็นหน้าที่หลักพื้นฐาน (Friedman. 1981 : 85 ; Friedman. 1981 : 192)

นอกจากนี้แล้วสิ่งที่เป็หัวใจของสัมพันธภาพในครอบครัวอีกประการหนึ่ง คือ การเข้าใจความรู้สึก (Identification) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความผูกพัน (Bonding) การเข้าใจในความรู้สึก (Identification) หมายถึง ทำที่ที่บุคคลมีการรับรู้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคลอื่นราวกับว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตนเอง และเพื่อที่จะให้มีความผูกพันเกิดขึ้นในสัมพันธภาพในครอบครัวนั้น การเข้าใจในความรู้สึกควรถูกแสดงออกมาก่อนเป็นสิ่งแรก ซึ่งสิ่งนี้จะก่อให้เกิดความผูกพัน เมื่อมีความผูกพันเกิดขึ้นก็จะมีผลให้บุคคลนั้นมีความไวต่อความรู้สึกของบุคคลที่เขามีความผูกพันด้วย ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว อันจะนำไปสู่การดำรงบทบาทของตนเองที่เหมาะสมต่อไป

2.7.2 งานวิจัยในประเทศ

จรงค์ ศุกกิจเจริญ (2527: 128) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและพฤติกรรมการเผชิญภาวะเครียดในผู้สูงอายุ พบว่า การมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีโดยสมาชิกในครอบครัวเป็นผู้ให้ความรัก ความห่วงใย ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล จะทำให้ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมเผชิญความเครียดที่ดี

จรรยา สุวรรณทัต (2513 : 199) ได้ให้ความเห็นว่าสัมพันธภาพในครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่

2.7.3 งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1964 : 661) เห็นว่า พ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือ ให้ความรัก ความสนใจ และสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้าน ผลที่ตามมาคือ ทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง ไร้เรง สามารถเผชิญชีวิต มีความมั่นใจและปรับตัวได้ดี

ออร์ (พนิดา สุจริตกุลธร . 2538 : 22 ;อ้างอิงจาก Orr :1979 *Communication research.*) ได้ศึกษาเด็กที่เรียนชั้น 8-10 จำนวน 110 คน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเด็กวัยรุ่นและการปรับตัวในด้านมโนทัศน์แห่งตน และความมั่นคงทางอารมณ์ ในขณะที่ แซเฟอร์ และเบย์เรย์ (Scheafer and Baylal. 1960 : 1-6) ก็ได้พบข้อมูลที่สนับสนุนอิทธิพลของมารดาที่สนับสนุนพัฒนาการของเด็ก จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็ก พบว่า พฤติกรรมของพ่อแม่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมและอารมณ์ของเด็ก

2.8 การรับรู้ (Perception)

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้

การรับรู้เดิมอาจเรียกว่า สัญฐานหรือการประจักษ์ซึ่งเป็นกระบวนการทางจิตที่ค่อนข้างซับซ้อนพอสมควร เพราะการรับรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีสิ่งเร้า อวัยวะรับสัมผัส อากาสัมผัส และมีการแปลความหมายจากอาการสัมผัส โดยใช้ความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมช่วยแปลความหมาย และหากพิจารณากันในแง่ของพฤติกรรมศาสตร์ การรับรู้จะเป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นเอง (จำเนียร ช่วงโชติ. 2526 : 2)

มาลี สนธิเกษตริณ (2519 : 179) กล่าวว่า การรับรู้ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลได้รู้ เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ซึ่งอยู่รอบตัวเราและในตัวของเราเอง โดยอาศัยประสาทสัมผัส ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การรู้สึก การสัมผัส การลิ้มรส เมื่อได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าจะส่งสัญญาณไปที่สมอง แล้วจึงเกิดการตีความหรือแปลข้อมูลที่ได้จากความรู้สึกรู้สึก (sensation) ในการตีความหรือแปลความนี้ต้องอาศัยประสบการณ์ของบุคคลเป็นเครื่องช่วยในการตีความด้วย สุโทเจริญสุข (2520) ได้ให้ความหมายการรับรู้ว่า “การรับรู้ หรือสัญฐาน คือ การรู้จักสิ่งต่าง ๆ สภาพต่าง ๆ ภาวะต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้ามาทำปฏิกิริยากับตัวเรา เป็นการแปลอาการสัมผัสให้มีความหมายขึ้นเกิดเป็นความรู้ รู้สึกขึ้นเฉพาะตัวสำหรับบุคคลนั้น ๆ”

สมัย จิตหมวด (2538 : 9) ให้คำจำกัดความการรับรู้ไว้ว่า “การรับรู้ คือ อาการสัมผัสที่มีความหมาย และการรับรู้เป็นสิ่งที่รู้จัก และเข้าใจกัน ในการแปลหรือตีความของการสัมผัสนั้นจำเป็นที่อินทรีย์จะต้องใช้ประสบการณ์หรือความรู้เดิมหรือความชัดเจนที่มีแต่หนหลัง”

จำเนียร ช่วงโชติ (2526 : 3) กล่าวว่า กระบวนการรับรู้จะเกิดขึ้นต้องประกอบด้วย

1. การสัมผัสหรืออาการสัมผัส คนเรารับรู้สิ่งเร้าโดยทางหู ตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง อวัยวะเหล่านี้เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำคัญในการรับสัมผัสแล้วส่งต่อไปเป็นประสบการณ์ทางสมอง เพื่อให้เกิดการรับรู้ต่อไป

2. ชนิดและธรรมชาติของสิ่งเร้ากับการรับรู้ ตามปกติบุคคลมักเกิดการรับรู้ได้โดยไม่ต้องสัมผัสกับสิ่งเร้าทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากการรับรู้และเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมสะสมกันเรื่อยมา จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจได้ทันที แม้ว่าจะสัมผัสสิ่งเร้าเพียงบางส่วนหรือส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้การจัดระเบียบของสิ่งเร้าทำให้มองเห็นภาพส่วนรวมได้ชัดเจน

3. การแปลความหมายของการสัมผัสกับการรับรู้ มักดำเนินไปคู่กับการรับสัมผัสเสมอ ถ้าเรารู้จักเร้าด้วยสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อน เราก็มักแปลความหมายโดยเปรียบเทียบกับ สิ่งที่เคยพบเห็นมาแล้ว

4. ประสบการณ์เดิมกับการรับรู้ในการแปลความหมาย หรือตีความหมายของความรู้จากการสัมผัส เพื่อให้เป็นการรับรู้ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น บุคคลจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม หรือความจัดเจนที่เคยมีมาแต่หนหลัง บางทีการขาดความรู้หรือประสบการณ์เดิมก็ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ที่คลาดเคลื่อนไปจากความจริงได้มาก เช่น เด็กที่ไม่เคยเห็นตะขาบมาก่อนอาจไล่จับมันเล่นเพราะไม่ทราบว่ามันเป็นสัตว์ที่มองเห็นจับเล่นนี้จะทำอันตรายแก่ตนได้อย่างไร

ลัดดา วิทยานุกาพยิณ. (2530 : 43) ให้ความหมายของการรับรู้ว่า การรับรู้ คือ การที่บุคคลใช้ระบบภายในของเขารับเอาข้อมูลจากระบบภายนอกเข้ามาอย่างกระตือรือร้น (active) โดยจิตวิสัย (subjective) และมีการสร้างสรรค์ (creative) ซึ่งมีการเกิดกระบวนการ 3 อย่าง คือ การเลือกสิ่งเร้า (selective) การจัดหมู่ให้แก่สิ่งเร้า (organization) และการตีความหรือการประเมินค่า (interpretation or evaluation) หรืออาจกล่าวได้ว่า การรับรู้เป็นเหตุการณ์ภายในจิตของบุคคล หรือประสบการณ์ทางจิตในขณะใดขณะหนึ่ง โดยปลายประสาทสัมผัสรับสิ่งเร้าเข้าสู่ระบบประสาทส่วนกลาง เพื่อผสมผสานให้เกิดความเข้าใจ และความเข้าใจที่เกิดขึ้นโดยการรับรู้อย่างเดียวเกิดจากการใช้สติปัญญา การคิด การรู้ มากกว่าการใช้อารมณ์และแรงจูงใจ

โดยสรุป การรับรู้เป็นกระบวนการภายในที่ประสาทสัมผัสรับสิ่งเร้าเข้ามาแล้วตีความเป็นความรู้ ความเข้าใจ โดยอาศัยประสบการณ์เดิม ความรู้ ความเชื่อของแต่ละบุคคลช่วยในการตีความและแปลความหมายสิ่งเร้านั้น

2.8.2 การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล การรับรู้ระบบคุณภาพในโรงพยาบาล หมายถึง การที่บุคคลได้เรียนรู้และเข้าใจในการแปลหรือตีความหมายมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

2.8.3 งานวิจัยในประเทศ

ประวิณ พัฒนะพงษ์ (2534 : 126) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมแสวงหาข่าวสารและความพึงพอใจต่อข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรรมการหมู่บ้าน” โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อและค่านิยมทันสมัยกับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารและความพึงพอใจต่อข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรรมการหมู่บ้าน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ผลการวิจัยพบว่า กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ ค่านิยมทันสมัยต่างกัน จะมีพฤติกรรมในการแสวงหาข่าวสารที่ต่างกัน เนื่องจากจุดมุ่งหมายในการเปิดรับสื่อแตกต่างกัน

เสมอสุข อุไรสวัสดิ์ (2529 : 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาการเปิดรับข่าวสาร และการแสวงหาข่าวสาร การรับสมัครงานของผู้สมัครเป็นอาสาพัฒนา กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย” โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารการรับสมัครงานอาสาพัฒนาของผู้สมัครเป็นอาสาพัฒนาจากสื่อซึ่งมีวิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อบุคคลกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารการรับสมัครงานอาสาพัฒนา

ผลการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารการรับสมัครงานอาสาพัฒนาจากวิทยุและหนังสือพิมพ์ไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ ส่วนการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารการรับสมัครงานอาสาพัฒนาจากวิทยุไม่มีความสัมพันธ์กับการศึกษา แต่ถ้าจากหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการศึกษา ส่วนรายได้มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทั่วไปและข่าวสารการรับสมัครงานอาสาพัฒนาจากวิทยุ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวทั่วไปและข่าวสารสมัครงานอาสาพัฒนาจากหนังสือพิมพ์

อัทคิน (พนิดา สุจริตกุลธร. 2538 :18 ;อ้างอิงจาก Atkin:1973 *Communication research.*) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากย่อมมีหูตากว้างไกล เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ และมีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมมากกว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย

อัทคิน ยังชี้ให้เห็นอีกว่า คนเรามีความต้องการรู้ข่าวสารเพื่อนำไปปรับตัว ยิ่งคนเราเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดมากเท่าไร ความต้องการข่าวสารข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวมากขึ้น

2.9 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

2.9.1 งานวิจัยในประเทศ

มัทนา ปิยะมาดา (2511 : 98-99) ก็ได้ทำการสำรวจลักษณะต่าง ๆ ของครูในจังหวัดพระนครศรีบุรี และพบว่า คุณลักษณะต่าง ๆ ของครูในด้านที่ดีมี 9 ประการเรียงลำดับจากลักษณะที่สำคัญมากไปหาน้อย ดังนี้

1. การสอนดี
2. มีเหตุผลเป็นประชาธิปไตย
3. มีความเมตตากรุณา
4. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้
5. มีความยุติธรรมซื่อตรง
6. มีบุคลิกภาพดี
7. มีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน
8. ส่งเสริมให้กำลังใจยกย่องนักเรียน
9. ให้ความอุปการะแก่นักเรียน

จะเห็นได้ว่า ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของครูก็คือ การมีสัมพันธภาพอันดีกับนักเรียนนั่นเอง

2.9.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ยี่ (ประครอง ประสิทธิพร. 2519 : 11 ; อ้างอิงจาก Yee. 1971 : 41-42.) การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างครูกับนักเรียนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการประสพผลสำเร็จอย่างไร แต่ได้แบ่งเด็กเป็นสองกลุ่มเท่านั้น คือ

1. กลุ่มที่พบกับครูแบบถือตัวครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ซึ่งจะมีพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตัวเอง แล้วจึงมาถึงตัวปัญหาและเด็ก ปรากฏว่าเด็กพวกนี้จะเกิดความวิตกกังวล ไม่สบายใจ

2. กลุ่มที่พบกับครูแบบถือตัวเด็กเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered) ซึ่งมีพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของตัวเอง แล้วจึงมาถึงปัญหาและตัวครู

การศึกษาครั้งนี้ สรุปว่า พฤติกรรมของครูที่แสดงความจงเกลียดจงชัง ต่ำหั้นเด็ก จะทำให้เด็กเป็นคนถอยหนี (withdrawal) เฉยเมย เฉื่อยชาต่อการแก้ปัญหา มีพฤติกรรมที่ก้าวร้าวเป็นปฏิปักษ์กับนักเรียนอื่น จะเห็นว่าการกระทำของครูมีผลต่อตัวเด็กโดยตรงที่จะทำให้เด็กเป็นคนเช่นไรและมีผลต่อความรู้สึกชอบและไม่ชอบในตัวครูของเด็กด้วย

2.10 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

2.10.1 งานวิจัยในประเทศ

ศรัณยา วรณวงศ์ (2535 : 2-3) กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในวิชาชีพพยาบาล คือ การฝึกทักษะด้านการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับพยาบาลวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาลรุ่นพี่ เพื่อนนักศึกษาพยาบาลผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวที่ดี เพื่อให้เข้ากับผู้ร่วมงานและสิ่งแวดล้อมใหม่ ถ้าสามารถปรับตัวได้ก็จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ด้วยการใช้ความรู้ ความสามารถ ทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติ มาปรับให้เข้ากับบุคลิกภาพของนักศึกษาพยาบาลเอง เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดในการประกอบวิชาชีพพยาบาล

นันทนา น้ำฝน (2538 : 87-88) กลุ่มเพื่อนนักศึกษาพยาบาลร่วมสถาบันเดียวกันมีทั้งที่อยู่ชั้นปีเดียวกันและต่างชั้นปี เพื่อนนักศึกษาพยาบาลเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลบุคลิกภาพของ นักศึกษาพยาบาล เนื่องจากมีการปฏิสัมพันธ์กันในงานต่าง ๆ เช่น กิจกรรมรับน้องใหม่ การส่งรุ่นพี่ การแสดงความยินดีกับบัณฑิต การปรึกษาหารือเรื่องการเรียนกับเพื่อนรุ่นพี่ การช่วยเหลือของรุ่นพี่ต่อรุ่นน้องในการปรับตัวเมื่อเข้าสู่สถาบันการศึกษา การทำงานร่วมกันและ ร่วมมือกันในการเรียนรู้ ลักษณะการปฏิสัมพันธ์กันอาจประกอบไปด้วย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การทำรายงานการศึกษาร่วมกัน การทำงานในโครงการเดียวกันและ

การร่วมฝึกปฏิบัติการพยาบาลร่วมกัน ความสัมพันธ์ในกลุ่มทำให้เกิดความผูกพันเป็นพวกพ้อง รักกันฉันท์ พี่น้อง นอกจากนี้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นการกระทำที่ประสานร่วมมือกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกัน รู้จักเสียสละ มีน้ำใจ สร้างความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม

2.10.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แสดตรงค์ (ธาดา ปุณศรี. 2533 : 16 ; อ้างอิงจาก Strand. 1958 .) ได้ศึกษาการปรับตัวของนิสิตกลุ่มที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีและที่ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวเข้ากับสังคม ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีจะมีอารมณ์ขัน มีความรู้สึกอบอุ่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น ฉลาดและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ไขสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความ ไม่สบายใจ เป็นคนเปิดเผย ซื่อสัตย์ ระลึกในหน้าที่และความรับผิดชอบ ปรับตัวเหมาะสมกับ สิ่งแวดล้อม

ไรซ์ (Rice. 1975 : 7740-A) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม มหาวิทยาลัยเปอร์ดู จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาคณะต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เป้าหมายในการศึกษากิจการต่าง ๆ บุคลิกภาพและความพึงพอใจมีความสัมพันธ์กัน และยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่พอใจในมหาวิทยาลัยของตนและมั่นใจว่าตนจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะนักศึกษหญิงมีความพึงพอใจมากกว่านักศึกษาชาย

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

3.1 ความเป็นมาของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานครแห่งที่ 1 จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2479 มีจุดประสงค์ผลิตพยาบาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนพยาบาลซึ่งปฏิบัติงานในโรงพยาบาล และศูนย์บริการสาธารณสุขของกรุงเทพมหานคร โดยมีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาเป็น 3 ปี 6 เดือน รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5

วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์แห่งที่ 2 เปิดดำเนินการที่โรงพยาบาลกลาง จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2513 โดยมีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อมาในปี พ.ศ. 2515 เปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาเป็น 3 ปี 6 เดือน รับผู้สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 เช่นเดียวกันกับวิทยาลัยพยาบาลแห่งที่ 1

พ.ศ. 2519 คณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าวิทยาลัยพยาบาลทั้งสองแห่งดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเช่นเดียวกันและเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาล

ในสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงได้รวมกิจการเข้าเป็นวิทยาลัยเดียวกันขึ้นตรงต่อสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้ขอพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระราชทานนามว่า “วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์”

พ.ศ. 2526 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ได้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (เทียบเท่าปริญญาตรี) โดยมีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี

พ.ศ. 2531 วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ได้เข้าเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ในราชกิจจานุเบกษาเล่มที่ 106 ตอนที่ 120 ลงวันที่ 1 สิงหาคม 2532 และเปลี่ยนชื่อหลักสูตรเป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และต่อมาภายหลังวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ได้เปลี่ยนเข้าเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหิดลในปี พ.ศ. 2536

3.2 ปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

3.2.1 ปรัชญา

วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์มีความเชื่อว่า การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง สร้างเสริมพฤติกรรมของบุคคลเพื่อให้มีพัฒนาการ 3 ด้าน คือ ความรู้ เจตคติ และทักษะ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนและต้องรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง โดยผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นแนะนำ สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

การพยาบาลเป็นบริการที่จำเป็นต่อสังคม ฉะนั้นสถาบันนี้จึงมุ่งผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพเข้าสู่ทีมสุขภาพ เพื่อรับผิดชอบร่วมกับวิชาชีพสาขาอื่น ๆ ในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัย การเตรียมพยาบาลวิชาชีพที่สามารถปฏิบัติการกิจด้านสุขภาพอนามัยอย่างมีประสิทธิภาพนั้น การศึกษาพยาบาลจะต้องประกอบด้วยความรู้ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ คือ วิชาพื้นฐานทั่วไป วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพ ซึ่งวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์เชื่อว่า ผู้สำเร็จการศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีความรับผิดชอบ ในการที่จะให้บริการพยาบาลที่มีคุณภาพสูงแก่บุคคล ครอบครัวและสังคม เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมจริยธรรม ตระหนักในคุณค่าของชีวิตและเข้าใจถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ยึดมั่นในจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ รู้จักตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนรู้จักพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย

3.2.2 วัตถุประสงค์

หลักสูตรนี้มุ่งหวังที่จะให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถ ดังนี้

1. ให้การส่งเสริมสุขภาพอนามัย การป้องกันโรค การพยาบาล และการรักษาตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพเพื่อยกระดับสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และสังคมทั้งในสถานพยาบาลและชุมชนอย่างถ้วนหน้า
2. ใช้กระบวนการพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล และความต้องการด้านสุขภาพ การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล และการประเมินผลการพยาบาลในการให้บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่บุคคล ทุกเพศ/ ทุกวัย ในครอบครัว และสังคม ทุกรูปแบบ
3. จัดแปลง ปรับปรุง วิธีการปฏิบัติการพยาบาลให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ โดยคงไว้ซึ่งมาตรฐานการพยาบาล
4. แสดงออกถึงการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นให้ความร่วมมือประสานงานในองค์กรพยาบาล และหน่วยงานอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
5. แสดงความสามารถเกี่ยวกับการบริหารเบื้องต้น การนิเทศการปฏิบัติการพยาบาล และสามารถเป็นผู้นำทีมทางการพยาบาลได้
6. สนับสนุนและร่วมมือในการทำวิจัย ตลอดจนนำผลการวิจัยที่เชื่อถือได้ไปใช้ในการพัฒนาการบริการพยาบาล
7. แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการสังคมและวิชาชีพ เคารพต่อสิทธิมนุษยชน ยึดมั่นต่อจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ และร่วมมือในกิจกรรมของสมาคมวิชาชีพพยาบาล
8. แสดงความรับผิดชอบต่อตนเองในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาในด้านส่วนตัว วิชาการ และวิชาชีพ รวมทั้งความเป็นพลเมืองดี

3.2.3 การศึกษาวิชาพยาบาล

ภารกิจหลักของวิทยาลัยพยาบาลคือการธำรง คือ การผลิตพยาบาลที่มีความรู้ความสามารถ รับผิดชอบต่อสังคม เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ในการให้บริการแก่ประชาชน การศึกษาวิชาชีพพยาบาลนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องศึกษาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ต้องฝึกให้การพยาบาลผู้ป่วยในสถานการณ์จริง ต้องเผชิญกับเหตุการณ์ฉุกเฉินเฉพาะหน้าที่ต้องอาศัยการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว ต้องฝึกฝนการทำงานร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพ เช่น แพทย์ นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น การฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลทั้งเวรเช้า บ่าย และดึก ต้องอาศัยความเสียสละ อดทน และมีความรับผิดชอบสูง นักศึกษาพยาบาลต้องปรับตัวเองให้เหมาะสมกับลักษณะของงาน และการสับเปลี่ยนเวรทำงาน บางครั้งต้องอาศัยการตัดสินใจและทักษะเฉพาะต่าง ๆ วิทยาลัยพยาบาลต้องจัด

สภาพการเรียนการสอนที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา เพื่อให้ศึกษามีความพร้อมเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพตามที่วิชาชีพต้องการ

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ใช้เวลาเรียนรวม 4 ปี สถานที่เรียนมี 2 แห่ง คือ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์หลังโรงพยาบาลวชิรพยาบาล และวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์หลังโรงพยาบาลกลาง

การเรียนชั้นปีที่ 1 เป็นการเรียนพื้นฐานทั่วไป ประกอบด้วยวิทยาศาสตร์สาขาต่าง ๆ ได้แก่ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา จุลชีววิทยา ปาราสิตวิทยา เภสัชวิทยา วิธีการสอนเป็นแบบการบรรยาย และการฝึกปฏิบัติในห้องทดลองในปลายปีที่ 1 นักศึกษาพยาบาลจะเริ่มขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยเพื่อฝึกทักษะทางการพยาบาลบางอย่าง เช่น การซักประวัติ การรับผู้ป่วยใหม่ และการเขียนบันทึกทางการพยาบาล เป็นต้น

การเรียนในชั้นปีที่ 2 เป็นชั้นปีที่เรียนเนื้อหาหนักไปทางด้านวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ที่ จำเป็นสำหรับการเป็นพยาบาล ได้แก่ วิชาการพยาบาลพื้นฐาน และด้านการพยาบาลอื่น ๆ วิธีการสอนเป็นแบบการบรรยายในชั้นเรียน มีการสาธิตการฝึกปฏิบัติในห้องทดลองและการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในหอผู้ป่วยควบคู่ไปกับการเรียนภาคทฤษฎี โดยมีนำหน้าภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเท่า ๆ กัน

การเรียนในชั้นปีที่ 3 เป็นการเรียนในเนื้อหาวิชาการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชาชีพ ได้แก่ สาขาด้านอายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ การพยาบาลเด็ก การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลสาธารณสุข การพยาบาลจิตเวช การพยาบาลแม่และเด็ก วิธีการเรียนการสอนเหมือนกับชั้นปีที่ 2 คือ มีทั้งการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจริงบนหอผู้ป่วยควบคู่กันตลอดเวลา

การเรียนในชั้นปีที่ 4 เป็นการเรียนเน้นหนักทางสูติศาสตร์ นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติภายในห้องคลอดต้องมีประสบการณ์ด้านการทำคลอด ศึกษาฝึกซึ่งทางด้านการพยาบาลสาธารณสุข การรักษาเบื้องต้น การสัมมนาทางการพยาบาล นักศึกษาจะต้องออกฝึกปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชน เพื่อเป็นการเตรียมนักศึกษาก่อนจบการศึกษา

นอกจากนี้นักศึกษายังต้องฝึกปฏิบัติงานเพิ่มอีกอย่างน้อย 2 เดือน ในภาคฤดูร้อนเป็นการเสริมทักษะทางด้านการพยาบาลทุกปีการศึกษา จากลักษณะการเรียนการสอนดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักศึกษาพยาบาลต้องเรียนหนักกว่านิสิตนักศึกษาในสาขาอื่น ๆ นักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีการปรับตัวที่ดีและมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้เกิดสุขภาพจิตที่ดี และเป็นบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพในอนาคต

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
ชั้นปีที่ 1,2,3 และ4 จำนวน 712 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อ
การุณย์ ชั้นปีที่ 1,2,3 และ4 จำนวน 355 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified
Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. แบ่งนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ออกเป็น 4 ชั้นปีคือ ชั้นปีที่1 2 3
4 โดยใช้ชั้นปีเป็นชั้น (Strata)
2. ผู้วิจัยศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามตารางของยามาเน (Yamane.
1967 : 886-887) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 355 คน โดยมีค่าระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95
3. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างโดยใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 2 : 1
ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นปี

ระดับชั้น	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ปี 1	190	95
ปี 2	169	84
ปี 3	171	85
ปี 4	182	91
รวม	712	355

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามการปรับตัวในการปฏิบัติงาน
พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ 8 ฉบับดังนี้

ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวและแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 1 ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิลำเนาฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) เพื่อแสดงข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. ท่านศึกษาอยู่ระดับชั้นปี

( ) ปี 1

( ) ปี 2

( ) ปี 3

( ) ปี 4

2. ท่านมีภูมิลำเนา

( ) กรุงเทพฯและปริมณฑล (นนทบุรี, ปทุมธานี และสมุทรปราการ)

( ) ต่างจังหวัด

3. ครอบครัวของท่านมีรายได้ต่อเดือนรวมทั้งหมด

( ) ต่ำกว่า 5,000

( ) 5,000 – 10,000

( ) 10,001 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ ได้แก่ บุคลิกภาพแบบเก็บตัว (Introvert) และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว (Extrovert) โดยดัดแปลงมาจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดย ชูศักดิ์ ขัมภลิขิต (2513) ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแสดงตัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด

จริง

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษา

จริงบ้าง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
 จริงน้อยที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้ สีกของตนเองไว้					
00	ข้าพเจ้าชอบแสดงความ คิดเห็น					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
 ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.00 – 5.00	หมายถึง	บุคลิภาพแสดงตัว
1.00 – 2.99	หมายถึง	บุคลิภาพเก็บตัว

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามบุคลิกภาพ
2. ศึกษาแบบสอบถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 20 ข้อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี กฤหเดช และดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 20 ข้อไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คนที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.25 – 7.58
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 15 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .55

ฉบับที่ 2 ตัวอย่างแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดย สุพจน์ สิ้นสุวงศ์วัฒน์ (2527)

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือข้อใดข้อหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษา
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
000	ข้าพเจ้าคิดเสมอว่าต้องเรียนให้ถึงระดับปริญญาโท-เอก เมื่อจะลงมือปฏิบัติงานใด ข้าพเจ้าจะทำไปแก้ปัญหาไป					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง
1.00 – 2.49	หมายถึง	มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
2. ศึกษาแบบสอบถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี คฤหเดช และดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 15 ข้อไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.37 – 6.28
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 10 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .60

ฉบับที่ 3 ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดย ชาดิชาย หมั่นสมักร (2542)

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษา
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
000	ข้าพเจ้าไม่สามารถทราบได้ว่าทำอะไรจึงจะได้ทำงานตามที่ข้าพเจ้าต้องการ					
00	ความตั้งใจทำงานช่วยให้ข้าพเจ้าได้ในสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเดอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00	หมายถึง	มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง
1.00 – 2.49	หมายถึง	มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

2. ศึกษาแบบสอบถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลักษณะมุ่งอนาคต
3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี คฤหเดช และดร. พาสนา จุรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 15 ข้อไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.28 – 5.31
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 10 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .68

ฉบับที่ 4 ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดย ชาตชาย หมั่นสมัคร (2542)

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
000	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจ คำถามเกี่ยวกับการเรียน ของข้าพเจ้า เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครอง จะพูดคุยเกี่ยวกับ ข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก ในครอบครัวดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก ในครอบครัวพอใช้
1.00 – 2.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก ในครอบครัวไม่ดี

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว
2. ศึกษาแบบสอบถามต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว
3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี คฤหเดช และดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 15 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.86 – 6.41
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 11 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .56

ฉบับที่ 5 ตัวอย่างแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยศึกษาเอกสาร ความหมายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับการรับรู้ของนักศึกษา แบ่งได้ 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับการกระทำของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับการกระทำของนักศึกษามาก
จริงบ้าง	ตรงกับการกระทำของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับการกระทำของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับการกระทำของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
00	HA และ ISO 9000 ไม่มีความแตกต่างกัน รับรู้จากสื่ออื่นภายใน วิทยาลัย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี

2.50 – 3.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลพอใช้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตร

ฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

2. ศึกษาแบบสอบถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลสร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 12 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยล้อมแสง ดร.เปรมวดี ถนอมเดช และดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 12 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.10 – 4.91
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 11 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .57

ฉบับที่ 6 ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดย ชาดิซาย หมั่นสมักร (2542)

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษา
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	1. พฤติกรรมที่อาจารย์ปฏิบัติต่อนักศึกษา อาจารย์ที่สอนรับฟังเหตุผลของนักศึกษา					

00	ข้าพเจ้าไม่ถามปัญหาหรือข้อสงสัย เพราะรู้สึกอาจารย์ไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา					
	2. <u>พฤติกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติต่ออาจารย์</u>					
0	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนตลอดเวลาที่เรียนในห้องเรียน					
00	ข้าพเจ้าไม่ยอมปรึกษาอาจารย์เมื่อมีปัญหาการเรียนหรือปัญหาส่วนตัว					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ดี

2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ

อาจารย์พอใช้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ

อาจารย์ไม่ดี

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์
2. ศึกษาแบบสอบถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์
3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี คฤหเดช และดร. พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 15 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.11 – 6.29
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 15 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81

ฉบับที่ 7 ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ โดยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ สุดใจ พาแก้วมณี (2542)

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความถาม	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
000	พยาบาลประจำการรุ่นพี่ ไม่สนใจที่จะใช้เวลาว่าง กับนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาพยาบาลไ้วว้าง ใจในการปรึกษาปัญหา กับพยาบาลประจำการ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการพอใช้
1.00 – 2.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการไม่ดี

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ
2. ศึกษาแบบสอบถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ
3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 15 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี คฤหเดช และดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 15 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.56 – 8.00
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 11 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87

ฉบับที่ 8 ตัวอย่างแบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร ความหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
2. ด้านการปรับปรุงการทำงาน
3. ด้านการยอมรับการประเมิน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย

จริงน้อยที่สุด ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาที่น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อคำถาม	จริงที่ สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	1. <u>ด้านการหาความรู้ เพิ่มเติม</u> ท่านพยายามเรียนรู้, ฝึก งานในเรื่องมาตรฐาน ระบบคุณภาพในโรง- พยาบาลจากผู้มีประสบ- การณ์หรือจากการค้นคว้า เอกสาร					
00	2. <u>ด้านการปรับปรุงการ ทำงาน</u> ท่านเคยเปลี่ยนแปลงวิธี การปฏิบัติงานของท่าน					
000	3. <u>ด้านยอมรับการ ประเมิน</u> ท่านปฏิบัติตามและรับฟัง ผลการประเมินจากผู้มี ประสบการณ์บนหอผู้ป่วย					

เกณฑ์การให้คะแนน

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน

จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบ้าง	ให้คะแนน	3	คะแนน
จริงน้อย	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน

เกณฑ์การแปลผล การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2524:88)

3.50 – 5.00	หมายถึง	มีการปรับตัวดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการปรับตัวพอใช้
1.00 – 2.49	หมายถึง	มีการปรับตัวไม่ดี

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

โดยมีขั้นตอนสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
2. ศึกษาแบบสอบถามต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
3. สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นจำนวน 22 ข้อ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ดร.เปรมวดี กฤหเดช และดร. พาสนา จุฬรัตน์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปปรับปรุงก่อนนำมาใช้
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 21 ข้อ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาพยาบาล จำนวน 50 คน ที่ศึกษาอยู่วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 1.81 – 6.18
6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้แล้วจำนวน 19 ข้อ ในข้อ 5 โดยนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างเดิมเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ส่งถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยดำเนินการผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาประจำระดับชั้นปี
3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิสำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอนที่ 2 – ฉบับที่ 8
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป โดยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis Of Variance) และถ้ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ ได้แก่
  - 1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-ต่ำ โดยใช้ t-test

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ

n_H , n_L แทน จำนวนนักศึกษาของกลุ่มสูง -- กลุ่มต่ำตามลำดับ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
 n แทน จำนวนข้อแบบสอบถามทั้งฉบับ
 $\sum s_i^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ
 $\sum s_t^2$ แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1.1 ค่าร้อยละ

2.1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.2 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ได้แก่

2.2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่พิจารณาใน t-distribution
 $\bar{X}_1$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
 $\bar{X}_2$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
df	=	$n_1 + n_2 - 2$

2.2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป โดยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis Of Variance) โดยพิจารณาค่า F- test เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติแสดงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป
	MS_b	แทน	ค่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ถ้าพบว่าค่าเฉลี่ยตัวแปรที่ทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

$$S = \sqrt{(k-1) F(\alpha, df_b, df_w) \cdot \frac{2}{n} MS_w}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าวิกฤติแบบเชฟเฟ

$F(\alpha, df_b, df_w)$	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตารางแจกแจงของค่า F ที่นัยสำคัญทางสถิติ = α โดยมีค่า $df_b = k - 1$ $df_w = N - k$
MS_w	แทน	ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้
เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทน
ความหมาย ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-Distribution
df	แทน Degree of Freedom
SS	แทน Sum of Squares
MS	แทน Mean Squares
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบแบบ t-Distribution

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน
โรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปร ระดับชั้นปี ภูมิภาค อำเภอบางนา ฐานะทาง
เศรษฐกิจของครอบครัว โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของ
การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน
ระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรด้าน ภูมิภาค อำเภอบางนา บุคลิกภาพ
ลักษณะม่งอนาคต และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ด้วย t-test
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน
ระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และ
ด้านวิทยาลัยพยาบาลที่แบ่งเป็น 3 กลุ่มขึ้นไปด้วยการวิเคราะห์การแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
(One Way Analysis of Variance) และถ้าพบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะ
ทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้เชฟเฟ (Scheffe)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี ภูมิสำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรด้าน ภูมิสำเนา บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ด้วย t-test

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านวิทยาลัยพยาบาลด้วยการวิเคราะห์การแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้ เชฟเฟ (Scheffe)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี ภูมิสำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นปี ภูมิสำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตัวแปร	ระดับของตัวแปร	n	ร้อยละ	X	S.D	การแปลความหมายการปรับตัว
1.ระดับชั้นปี	ชั้นปีที่ 1	95	26.8	3.37	0.64	พอใช้
	ชั้นปีที่ 2	84	23.7	3.57	0.43	ดี
	ชั้นปีที่ 3	85	23.9	3.45	0.38	พอใช้
	ชั้นปีที่ 4	97	25.6	3.52	0.37	ดี
2. ภูมิสำเนา	กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	41	11.5	3.22	0.64	พอใช้
	ต่างจังหวัด	314	88.5	3.51	0.44	ดี
3. ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำกว่า 5,000 บาท	120	33.8	3.57	0.42	ดี
	5,000 – 10,000 บาท	125	35.2	3.44	0.50	พอใช้
	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	110	31.0	3.40	0.49	พอใช้

จากตาราง 5 จะเห็นได้ว่า คะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลในแต่ละกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้

1. ตัวแปรระดับชั้นปี พบว่า ชั้นปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเท่ากับ 3.37 อยู่ในระดับพอใช้ ชั้นปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเท่ากับ 3.57 อยู่ในระดับดี ชั้นปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเท่ากับ 3.45 อยู่ในระดับพอใช้ ชั้นปีที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเท่ากับ 3.52 อยู่ในระดับดี

3. ตัวแปรฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท มีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 อยู่ในระดับดี นักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัวระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท มีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 อยู่ในระดับพอใช้ นักศึกษาพยาบาลที่มีรายได้ของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป มีคะแนนการปรับตัวเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 อยู่ในระดับพอใช้

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการปรับตัว

ระดับการปรับตัว	จำนวน	ร้อยละ
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม		
ปรับตัวไม่ดี	84	23.7
ปรับตัวพอใช้	220	62.0
ปรับตัวดี	51	14.4
รวม	355	100
ด้านการปรับปรุงการทำงาน		
ปรับตัวไม่ดี	9	2.5
ปรับตัวพอใช้	38	10.7
ปรับตัวดี	308	86.8
รวม	355	100
ด้านการยอมรับการประเมิน		
ปรับตัวไม่ดี	11	3.1
ปรับตัวพอใช้	91	25.6
ปรับตัวดี	253	71.3
รวม	355	100
การปรับตัว		
ปรับตัวไม่ดี	9	2.5
ปรับตัวพอใช้	165	46.5
ปรับตัวดี	181	51.0
รวม	355	100

จากตาราง 6 พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวดีเป็นอันดับแรกคือร้อยละ 51 อันดับสองมีการปรับตัวพอใช้คือร้อยละ 46.5 ส่วนนักศึกษาพยาบาลที่มีการปรับตัวไม่ดีมีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 2.5

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรด้าน ภูมิภาค บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ด้วย t-test

2.1 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรภูมิภาค ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปรภูมิภาค

การปรับตัว	กรุงเทพมหานครและ ปริมณฑล (N =41)		ต่างจังหวัด N =(314)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม	2.62	0.47	2.97	0.55	4.37*	0.00
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	3.68	1.09	3.97	0.56	1.70	0.09
ด้านการยอมรับการประเมิน	3.47	0.77	3.67	0.51	1.67	0.10
การปรับตัวรวม	3.22	0.64	3.50	0.44	2.76*	0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิลำเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถ้าพิจารณาในแต่ละด้านของการปรับตัวพบว่ามีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่นักศึกษาพยาบาลมีภูมิลำเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรบุคลิกภาพ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงการเปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามตัวแปรบุคลิกภาพ

การปรับตัว	เก็บตัว (N=17)		แสดงตัว (N=338)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม	2.68	0.59	2.94	0.55	1.77	0.09
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	3.97	0.53	3.94	0.65	0.25	0.80
ด้านการยอมรับการประเมิน	3.68	0.62	3.65	0.55	0.19	0.85
การปรับตัวรวม	3.40	0.52	3.48	0.47	0.58	0.57

จากตาราง 8 พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกันโดยส่วนรวม และแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามลักษณะมุ่งอนาคต ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบ การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนก ตามลักษณะมุ่งอนาคต

ลักษณะมุ่งอนาคต	ปานกลาง (N=106)		สูง (N=249)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม	2.79	0.55	2.98	0.55	3.08*	0.00
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	3.71	0.59	4.03	0.65	4.59*	0.00
ด้านการยอมรับการประเมิน	3.47	0.51	3.72	0.56	4.19*	0.00
การปรับตัวรวม	3.29	0.43	3.55	0.47	4.93*	0.00

จากตาราง 9 พบว่าไม่พบนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมีการปรับตัวดีกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง

2.4 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบ การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา พยาบาลกับอาจารย์	พอใช้ (N=81)		ดี (N=274)		t	p
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D		
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	2.71	0.53	2.99	0.55	4.07*	0.00
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	3.71	0.69	4.00	0.62	3.41*	0.00
ด้านการยอมรับการประเมิน	3.45	0.57	3.71	0.54	3.58*	0.00
การปรับตัวรวม	3.26	0.49	3.54	0.45	4.47*	0.00

จากตาราง 10 พบว่าไม่พบนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ไม่ดี นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ดี มีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์พอใช้

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านวิทยาลัยพยาบาลด้วยการวิเคราะห์การแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One Way Analysis of Variance) และถ้าพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้เชฟเฟ (Scheffe)

3.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
โรงพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตาม
ระดับชั้นปี ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตาม
ระดับชั้นปี

ระดับชั้นปี	n	$\bar{X}$	S.D
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม	95	3.08	0.52
ชั้นปีที่ 1	84	3.00	0.51
ชั้นปีที่ 2	85	2.70	0.56
ชั้นปีที่ 3	91	2.90	0.57
ชั้นปีที่ 4			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน			
ชั้นปีที่ 1	95	3.59	0.94
ชั้นปีที่ 2	84	4.01	0.46
ชั้นปีที่ 3	85	4.10	0.41
ชั้นปีที่ 4	91	4.08	0.43
ด้านการยอมรับการประเมิน			
ชั้นปีที่ 1	95	3.50	0.73
ชั้นปีที่ 2	84	3.75	0.49
ชั้นปีที่ 3	85	3.68	0.49
ชั้นปีที่ 4	91	3.68	0.41

ตาราง 11 (ต่อ)

ระดับชั้นปี	n	$\bar{X}$	S.D
การปรับตัวรวม			
ชั้นปีที่ 1	95	3.37	0.64
ชั้นปีที่ 2	84	3.56	0.43
ชั้นปีที่ 3	85	3.45	0.38
ชั้นปีที่ 4	91	3.52	0.37

จากตาราง 11 พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการปรับตัวมากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 , 3 และชั้นปีที่ 1 ตามลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนที่แตกต่างกันของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มดังกล่าว มาวิเคราะห์ ความแปรปรวน (One Way Analysis Of Variance) ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ระหว่างกลุ่ม	3	6.92	2.31	7.91*	0.00
ภายในกลุ่ม	351	102.36	0.29		
รวม	354	109.28			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	3	16.41	5.47	14.50*	0.00
ภายในกลุ่ม	351	132.40	0.38		
รวม	354	148.80			
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ระหว่างกลุ่ม	3	3.51	1.05	3.49*	0.02
ภายในกลุ่ม	351	105.88	0.30		
รวม	354	109.33			
การปรับตัวรวม					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.82	0.61	2.72*	0.04
ภายในกลุ่ม	351	78.57	0.22		
รวม	354	80.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มระดับชั้นปี ด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffe

ระดับชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 1
		2.70	2.90	3.00	3.08
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ชั้นปีที่ 3	2.70	-	0.20	0.08*	0.38*
ชั้นปีที่ 4	2.90		-	0.10	0.18
ชั้นปีที่ 2	3.00			-	0.08
ชั้นปีที่ 1	3.08				-
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 3
	$\bar{X}$	3.59	4.01	4.08	4.10
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ชั้นปีที่ 1	3.59	-	4.02*	0.67*	0.51*
ชั้นปีที่ 2	4.01		-	0.58	0.09
ชั้นปีที่ 4	4.08			-	0.02
ชั้นปีที่ 3	4.10				-

ตาราง 13 (ต่อ)

ระดับชั้นปี	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 2
		3.50	3.68	3.68	3.75
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ชั้นปีที่ 1	3.50	-	0.18	0.18	0.25*
ชั้นปีที่ 3	3.68		-	0.00	0.07
ชั้นปีที่ 4	3.68			-	0.07
ชั้นปีที่ 2	3.75				-
	$\bar{X}$	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	ชั้นปีที่ 2
		3.37	3.45	3.52	3.56
การปรับตัวรวม					
ชั้นปีที่ 1	3.37	-	0.08	0.15	0.19
ชั้นปีที่ 3	3.45		-	0.07	0.11
ชั้นปีที่ 4	3.52			-	0.04
ชั้นปีที่ 2	3.56				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 สรุปได้ว่าการปรับตัวโดยส่วนรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีชั้นปีแตกต่างกันไม่พบความแตกต่างเป็นรายคู่ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการปรับปรุงการทำงาน พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการยอมรับการประเมิน พบว่า มีเพียงนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ที่มีการปรับตัวแตกต่างกัน

3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
โรงพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตาม
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
โรงพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนก
ตามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	N	$\bar{X}$	S.D
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม			
ต่ำ	3	1.95	0.08
ปานกลาง	219	2.83	0.54
สูง	133	3.10	0.52
ด้านการปรับปรุงการทำงาน			
ต่ำ	3	3.83	0.29
ปานกลาง	219	3.80	0.60
สูง	133	4.15	0.67
ด้านการยอมรับการประเมิน			
ต่ำ	3	3.22	0.48
ปานกลาง	219	3.55	0.51
สูง	133	3.82	0.58
การปรับตัวรวม			
ต่ำ	3	2.95	0.91
ปานกลาง	219	3.37	0.44
สูง	133	3.66	0.48

จากตาราง 14 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาคือนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ตามลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนที่แตกต่างกันของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มดังกล่าว มาวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis Of Variance) ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ระหว่างกลุ่ม	2	8.63	4.31	15.09*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	100.65	0.28		
รวม	354	109.28			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	2	10.04	5.20	13.23*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	138.40	0.39		
รวม	354	148.80			
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ระหว่างกลุ่ม	2	6.31	3.15	10.81*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	102.72	0.29		
รวม	354	109.03			

ตาราง 15 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การปรับตัวรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	7.91	3.94	19.20*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	72.49	0.20		
รวม	354	80.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 15 พบว่าเมื่อนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีการปรับตัวแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายกลุ่ม ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
 พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่ม
 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffe

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	$\bar{X}$	ต่ำ 1.95	ปานกลาง 2.83	สูง 3.10
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม				
ต่ำ	1.95	-	0.88*	1.15*
ปานกลาง	2.83		-	0.27*
สูง	3.10			-
	$\bar{X}$	ต่ำ 3.83	ปานกลาง 3.80	สูง 4.16
ด้านการปรับปรุงการทำงาน				
ต่ำ	3.83	-	0.03	0.33*
ปานกลาง	3.80		-	0.36
สูง	4.16			-
	$\bar{X}$	ต่ำ 3.22	ปานกลาง 3.55	สูง 3.82
ด้านการยอมรับการประเมิน				
ต่ำ	3.22	-	0.33	0.60
ปานกลาง	3.55		-	0.27*
สูง	3.82			-

ตาราง 16 (ต่อ)

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	$\bar{X}$	ต่ำ 2.95	ปานกลาง 3.37	สูง 3.66
การปรับตัวรวม				
ต่ำ	2.95	-	0.42	0.71*
ปานกลาง	3.37		-	0.29*
สูง	3.66			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 16 สรุปได้ว่าการปรับตัวรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลางมีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการปรับปรุงการทำงาน พบว่า มีเพียงนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ที่มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการยอมรับการประเมิน พบว่า มีเพียงนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง กับนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ที่มีการปรับตัวแตกต่างกัน

3.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
 พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนก
 ตามฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว	N	$\bar{X}$	S.D
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	120	3.04	0.54
5,000 – 10,000 บาท	125	2.91	0.52
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	110	2.81	0.59
ด้านการปรับปรุงการทำงาน			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	120	4.04	0.53
5,000 – 10,000 บาท	125	3.19	0.73
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	110	3.86	0.66
ด้านการยอมรับการประเมิน			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	120	3.71	0.54
5,000 – 10,000 บาท	125	3.60	0.56
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	110	3.64	0.55
การปรับตัวรวม			
ต่ำกว่า 5,000 บาท	120	3.57	0.42
5,000 – 10,000 บาท	125	3.44	0.50
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	110	3.40	0.49

จากตาราง 17 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

5,000 – 10,000 บาท และนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนที่แตกต่างกันของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มดังกล่าว มาวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis Of Variance) ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.32	1.61	5.35*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	106.05	0.30		
รวม	354	109.28			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.10	1.05	2.52	0.08
ภายในกลุ่ม	352	146.70	0.42		
รวม	354	148.80			
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.80	0.40	1.31	0.27
ภายในกลุ่ม	352	108.23	0.30		
รวม	354	109.00			

ตาราง 18 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การปรับตัวรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.77	0.89	3.97*	0.02
ภายในกลุ่ม	352	78.62	0.22		
รวม	354	80.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน อย่างน้อย 1 กลุ่ม มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีเพียงด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้ที่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันอย่างน้อย 1 กลุ่ม มีการปรับตัวแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
 พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่ม
 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffe

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท 3.04	5,000 – 10,000 บาท 2.91	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป 2.81
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.04	-	0.13	0.23*
5,000 – 10,000 บาท	2.91		-	0.10
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	2.81			-
	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท 4.04	5,000 – 10,000 บาท 3.91	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป 3.86
ด้านการปรับปรุงการทำงาน				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	4.04	-	0.13	0.18
5,000 – 10,000 บาท	3.91		-	0.05
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	3.86			-
	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท 3.71	5,000 – 10,000 บาท 3.60	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป 3.64
ด้านการยอมรับการประเมิน				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.71	-	0.11	0.07
5,000 – 10,000 บาท	3.60		-	0.04
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	3.64			-

ตาราง 19 (ต่อ)

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5,000 บาท 3.57	5,000 – 10,000 บาท 3.44	ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป 3.40
การปรับตัวรวม				
ต่ำกว่า 5,000 บาท	3.57	-	0.13	0.23*
5,000 – 10,000 บาท	3.44		-	0.10
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	3.40			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 สรุปได้ว่าการปรับตัวรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท กับนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปมีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท กับนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไปมีการปรับตัวแตกต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนก
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว	N	$\bar{X}$	S.D
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม			
ไม่ดี	3	2.52	0.66
พอใช้	38	2.64	0.57
ดี	314	2.96	0.54
ด้านการปรับปรุงการทำงาน			
ไม่ดี	3	4.11	0.77
พอใช้	38	3.72	0.60
ดี	314	3.96	0.65
ด้านการยอมรับการประเมิน			
ไม่ดี	3	3.83	0.29
พอใช้	38	3.39	0.52
ดี	314	3.68	0.55
การปรับตัวรวม			
ไม่ดี	3	3.44	0.58
พอใช้	38	3.22	0.45
ดี	314	3.50	0.47

จากตาราง 20 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวพอใช้ ตามลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนที่แตกต่างกันของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มดังกล่าว มาวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis Of Variance) ดังแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ระหว่างกลุ่ม	2	4.00	2.00	6.68*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	105.28	0.30		
รวม	354	109.28			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.10	1.05	2.52	0.08
ภายในกลุ่ม	352	146.70	0.42		
รวม	354	148.80			
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.83	1.41	4.69*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	406.20	0.30		
รวม	354	109.30			
การปรับตัวรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	2.76	1.38	6.25*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	77.64	0.22		
รวม	354	80.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเพียงด้านการปรับปรุงการทำงานที่ไม่พบว่ามีสัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 22

ตาราง 22 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่มสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว ด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffe

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.52	พอใช้ 2.64	ดี 2.96
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม				
ไม่ดี	2.52	-	0.12	0.44
พอใช้	2.64		-	0.32*
ดี	2.96			-
	$\bar{X}$	ไม่ดี 4.11	พอใช้ 3.72	ดี 3.96
ด้านการปรับปรุงการทำงาน				
ไม่ดี	4.11	-	0.39	0.15
พอใช้	3.72		-	0.24
ดี	3.96			-

ตาราง 22 (ต่อ)

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา พยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว	$\bar{X}$	ไม่ดี 3.83	พอใช้ 3.39	ดี 3.68
ด้านการยอมรับการประเมิน				
ไม่ดี	3.83	-	0.44	0.15
พอใช้	3.39		-	0.29*
ดี	3.68			-
การปรับตัวรวม	$\bar{X}$	ไม่ดี 3.44	พอใช้ 3.22	ดี 3.50
ไม่ดี	3.44	-	0.22	0.06
พอใช้	3.22		-	0.28*
ดี	3.50			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 22 สรุปได้ว่าการปรับตัวรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดีมีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดีมีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการยอมรับการประเมิน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดีมีการปรับตัวแตกต่างกัน

3.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
งานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตาม
การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ดังแสดงในตาราง 23

ตาราง 23 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนก
ตามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล	N	$\bar{X}$	S.D
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม			
ไม่ดี	2	2.71	0.49
พอใช้	352	2.90	0.32
ดี	354	2.93	0.56
ด้านการปรับปรุงการทำงาน			
ไม่ดี	2	2.33	1.15
พอใช้	352	3.32	1.09
ดี	354	3.97	0.60
ด้านการยอมรับการประเมิน			
ไม่ดี	2	2.55	0.77
พอใช้	352	3.27	0.78
ดี	354	3.67	0.53

ตาราง 23 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล	N	$\bar{X}$	S.D
การปรับตัวรวม			
ไม่ดี	2	2.54	0.79
พอใช้	352	3.14	0.66
ดี	354	3.49	0.45

จากตาราง 23 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวดี รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี ตามลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนที่แตกต่างกันของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มดังกล่าว มาวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis Of Variance) ดังแสดงในตาราง 24

ตาราง 24 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ระหว่างกลุ่ม	2	0.14	0.72	0.23	0.79
ภายในกลุ่ม	352	109.13	0.31		
รวม	354	109.28			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	2	11.94	5.97	15.36*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	136.86	0.39		
รวม	354	148.80			
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ระหว่างกลุ่ม	2	5.20	2.60	8.81*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	103.83	0.29		
รวม	354	109.03			
การปรับตัวรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.77	1.88	8.66*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	76.62	0.21		
รวม	354	80.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับ มาตรฐานระบบคุณภาพ ในโรงพยาบาลแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีเพียงด้านการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมที่ไม่พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับ มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 25

ตาราง 25 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่ม การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ด้วยวิธีการของเชฟเฟ Scheffe

การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.71	พอใช้ 2.90	ดี 2.92
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม				
ไม่ดี	2.71	-	0.19	0.21
พอใช้	2.90		-	0.02
ดี	2.92			-
	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.33	พอใช้ 2.32	ดี 3.97
ด้านการปรับปรุงการทำงาน				
ไม่ดี	2.33	-	0.01	1.64*
พอใช้	2.32		-	1.65*
ดี	3.97			-

ตาราง 25 (ต่อ)

การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐาน ระบบคุณภาพในโรงพยาบาล	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.55	พอใช้ 3.27	ดี 3.67
ด้านการยอมรับการประเมิน				
ไม่ดี	2.55	-	0.72	1.12*
พอใช้	3.27		-	0.40
ดี	3.67			-
การปรับตัวรวม	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.54	พอใช้ 3.15	ดี 3.49
	ไม่ดี	2.54	0.61	0.95*
	พอใช้	3.15	-	0.34
	ดี	3.49		-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 สรุปได้ว่าการปรับตัวรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการปรับปรุงการทำงาน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการยอมรับการประเมิน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน

3.6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ดังแสดงในตาราง 26

ตาราง 26 แสดงคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล จำแนกตามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ	N	$\bar{X}$	S.D
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม			
ไม่ดี	9	2.35	0.30
พอใช้	135	2.77	0.52
ดี	211	3.05	0.55
ด้านการปรับปรุงการทำงาน			
ไม่ดี	9	1.65	1.06
พอใช้	135	3.75	0.54
ดี	211	4.15	0.43
ด้านการยอมรับการประเมิน			
ไม่ดี	9	2.13	0.85
พอใช้	135	3.51	0.47
ดี	211	3.80	0.46
การปรับตัวรวม			
ไม่ดี	9	2.06	0.70
พอใช้	135	3.31	0.38
ดี	211	3.64	0.34

จากตาราง 26 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี ตามลำดับ

เมื่อนำผลคะแนนที่แตกต่างกันของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มดังกล่าว มาวิเคราะห์ความแปรปรวน (One Way Analysis Of Variance) ดังแสดงในตาราง 27

ตาราง 27 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม					
ระหว่างกลุ่ม	2	9.71	4.85	17.16*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	99.57	0.28		
รวม	354	109.28			
ด้านการปรับปรุงการทำงาน					
ระหว่างกลุ่ม	2	61.52	30.76	124.05*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	87.28	0.25		
รวม	354	148.80			
ด้านการยอมรับการประเมิน					
ระหว่างกลุ่ม	2	28.32	14.16	61.74*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	80.71	0.23		
รวม	354	109.03			

ตาราง 27 (ต่อ)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การปรับตัวรวม					
ระหว่างกลุ่ม	2	27.07	13.54	89.36*	0.00
ภายในกลุ่ม	352	53.32	0.15		
รวม	354	80.40			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 27 พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการแตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ มีการปรับตัวแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังแสดงในตาราง 28

ตาราง 28 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
 พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลเป็นรายคู่ ในแต่ละกลุ่ม
 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ
 Scheffe

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการ	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.35	พอใช้ 2.77	ดี 3.06
ด้านการหาความรู้เพิ่มเติม				
ไม่ดี	2.35	-	0.42	0.70*
พอใช้	2.77		-	0.28*
ดี	3.06			-
ด้านการปรับปรุงการทำงาน				
ไม่ดี	1.65	-	2.10*	2.50*
พอใช้	3.75		-	0.40*
ดี	4.15			-
ด้านการยอมรับการประเมิน				
ไม่ดี	2.13	-	1.38*	1.67*
พอใช้	3.51		-	0.29*
ดี	3.80			-

ตาราง 28 (ต่อ)

	$\bar{X}$	ไม่ดี 2.06	พอใช้ 3.31	ดี 3.64
การปรับตัวรวม				
ไม่ดี	2.06	-	1.25*	1.58*
พอใช้	3.31		-	0.33*
ดี	3.64			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 28 สรุปได้ว่าการปรับตัวรวมของนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการปรับปรุงการทำงาน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน

ด้านการยอมรับการประเมิน พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ กับนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวแตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านวิทยาลัยพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

สมมติฐานในการศึกษา

1. นักศึกษาพยาบาลที่มีตัวแปรด้านส่วนตัวต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
2. นักศึกษาพยาบาลที่มีตัวแปรด้านครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน
3. นักศึกษาพยาบาลที่มีตัวแปรด้านวิทยาลัยพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ชั้นปี 1 2 3 และ 4 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 712 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ปี 1 2 3 และ 4 จำนวน 355 คน มีความเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane, 1967 : 886-887) ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรโดยใช้ชั้นปีเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบสอบถามการปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ 8 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิฐานะและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.55

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.60

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.68

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.56

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.57

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.87

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ส่งถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามโดยดำเนินการผ่านอาจารย์ที่ปรึกษาประจำระดับชั้นปี

3. ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิสำเนา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามฉบับที่ 1 ตอน 2 – ฉบับที่ 8
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่มี 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบตัวแปรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป โดยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis Of Variance) และถ้ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจึงทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป จากการปรับตัวของนักศึกษาในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ พบว่า

1.1 จำแนกตามระดับชั้นปี กลุ่มชั้นปีที่ 1 และ 3 มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับพอใช้ กลุ่มชั้นปีที่ 2 และ 4 มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับดี

1.2 จำแนกตามภูมิสำเนา กลุ่มที่มีภูมิสำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับพอใช้ กลุ่มที่มีภูมิสำเนาในต่างจังหวัดมีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับดี

1.3 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับดี กลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว 5,000 – 10,000 บาท และกลุ่มที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับพอใช้

1.4 จำแนกตามระดับการปรับตัว ระดับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวรวมดีเป็นอันดับแรก รองลงมา มีการปรับตัวพอใช้ และมีการปรับตัวไม่ดี ตามลำดับ ซึ่งได้ผลตรงกับด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการยอมรับการประเมิน ยกเว้นด้านการหาความรู้เพิ่มเติมที่ พบว่านักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวพอใช้เป็นอันดับแรก รองลงมาคือมีการปรับตัวไม่ดี และมีการปรับตัวดี ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านวิทยาลัยพยาบาล

2.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว

2.1.1 ระดับชั้นปีกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย

นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 2 มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 4 , 3 และ 1 ตามลำดับ

2.1.2 ภูมิสาเนากับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสาเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสาเนาต่างจังหวัดมีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสาเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสาเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.3 บุคลิกภาพกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3

2.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ตามลำดับ

2.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคตกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ไม่พบนักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงมีการปรับตัวดีกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตปานกลาง

2.2 ตัวแปรด้านครอบครัว

2.2.1 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว 5,000 – 10,000 บาท และนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวกับการปรับตัว พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว

พอใช้ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการปรับปรุงการทำงานที่นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ตัวแปรด้านวิทยาลัยพยาบาล

2.3.1 การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวดี รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่ไม่พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์กับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า ไม่พบนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ไม่ดี นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ดี มีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์พอใช้

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการไม่ดี ตามลำดับ

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็นสำคัญดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการปรับตัวของนักศึกษาในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ของ วิเชียร เกตุสิงห์ พบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวดี พอใช้ และไม่ดี ตาม

ลำดับ ซึ่งได้ผลตรงกับด้านการปรับปรุงการทำงาน และด้านการยอมรับการประเมิน ยกเว้นด้านการหาความรู้เพิ่มเติมที่ พบว่านักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวพอใช้เป็นอันดับแรก รองลงมาคือมีการปรับตัวไม่ดี และมีการปรับตัวดี เนื่องจากการศึกษาวิชาชีพพยาบาลต้องเกี่ยวข้องและรับผิดชอบกับชีวิตมนุษย์ เนื้อหาในการเรียนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ อีกทั้งยังมีข้อค้นพบใหม่ ๆ ในวงการแพทย์ที่ต้องติดตามค้นคว้าอีกจำนวนไม่น้อย ทำให้นักศึกษาต้องมีการเตรียมพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาพยาบาลต้องมีการปรับตัวตลอดเวลา ดังที่เสาวลักษณ์ เจนวิริยะกุล (สุวิริยา สุวรรณโคตร : 2538 ; อ้างอิงจาก เสาวลักษณ์ เจนวิริยะกุล. 2536) ได้ศึกษาความสามารถในการปรับตัวในมหาวิทยาลัย และในการขึ้นฝึกปฏิบัติ ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งนักศึกษาพยาบาลต้องมีการยอมรับในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล เพราะต้องการผลสำเร็จในการศึกษาและการประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้พบว่านักศึกษาพยาบาลมีการปรับตัวดี พอใช้ และไม่ดี ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พทยา วาระดี (2539 : 63) ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคลากรเกิดการปรับตัวเมื่อนำระบบ ISO 9000 มาใช้คือ การยอมรับ เมื่อบุคลากรเกิดการยอมรับ ก็จะเห็นคุณค่าและผลประโยชน์ที่จะได้รับ และ เพลลิตอร์ (Pelletir D. 1995 : 6-14) พบว่า การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ทันสมัยในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิยังเป็นสิ่งที่พยาบาลที่สำเร็จการศึกษาใหม่ต้องการ ช่วยให้สะดวกสบาย รวดเร็ว

2. เปรียบเทียบการปรับตัว ตามตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านวิทยาลัยพยาบาล

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว

2.1.1 ระดับชั้นปีกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 2 มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ระดับชั้นปีที่ 4 , 3 และ 1 เนื่องจากหลักสูตรการศึกษา นักศึกษาพยาบาลจะขึ้นฝึกปฏิบัติงานบนตึกผู้ป่วยอย่างจริงจังโดยเริ่มในชั้นปีที่ 2 ทำให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ต้องเตรียมตัวอย่างมากในทุกด้าน ประกอบกับความรับผิดชอบยังน้อยทำให้บุคลากรทางการแพทย์มักให้อภัย ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ผ่านประสบการณ์การปฏิบัติงานบนตึกผู้ป่วยมาแล้วมีการฝึกการเป็นหัวหน้าทีม (Incharge) ต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้นและกำลังจะไปสู่การสำเร็จเป็นพยาบาลวิชาชีพในอนาคต ทำให้นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ต้องเตรียมตัวอย่างมากเช่นกัน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 ต้องศึกษานามัยชุมชน ทำให้มีการปรับตัวในการเยี่ยมบ้านและเรื่องสัมพันธภาพของบุคคล ส่วนนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จะเรียนภาคปฏิบัติ ยังไม่มีการขึ้นปฏิบัติงานบนตึกผู้ป่วย เป็นแต่เพียงการศึกษาข้อมูลผู้ป่วยเบื้องต้นเท่านั้นและมีการเปลี่ยนแปลงบทบาทจากนักเรียนมัธยมมาเป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฮาปเนอร์, รอเจอร์ และ โมร์ (Huebner, Rogers and Moor. 1981 : 547-558) ทำการสำรวจปัญหาที่ก่อให้เกิด

ความเครียดในสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนแพทย์ มหาวิทยาลัยมิสซูรี วิทยาเขตโคลัมเบีย พบว่า นักศึกษาแพทย์ชั้นที่ยังไม่ได้ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย (Preclinic) มีปัญหาน้อยกว่านักศึกษาชั้นที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยแล้ว (Clinic) อย่างมีนัยสำคัญ และ วารุณี แจ่มกระจาย (2540 : 119) ได้ศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 และ 4 มีคะแนนการปรับตัวอยู่ในระดับดีกว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และ 3

2.1.2 ภูมิสำเนากับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสำเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสำเนาต่างจังหวัดมีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่นักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสำเนาต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสำเนาต่างจังหวัดมีความอดทนต่อความยากลำบากดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีภูมิสำเนาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งสอดคล้องกับ พวงสร้อย วรกุล (2522 : 284) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดสงขลา พบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการปรับตัว โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ แมนกัส (นิเทศน์ . 2543 : 44 ; อ้างอิงจาก Mangus. 1962) ได้ทำการศึกษากการปรับตัวของเด็กชวนาและเด็กในเมือง พบว่า เด็กชวนาโดยส่วนรวมจะมีการปรับตัวในด้านส่วนตัวและสังคมมากกว่าเด็กในเมือง

2.1.3 บุคลิกภาพกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่กล่าวว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการปรับตัวมีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลแตกต่างกัน สอดคล้องกับ นพมาศ อำนวยการ (พินิตา สุจริตกุลธร . 2538 : 20 ; อ้างอิงจาก นพมาศ อำนวยการ. 2536) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางจิตของลูกจ้างที่ประสบอันตราย พบว่าบุคลิกภาพแตกต่างกันมีการปรับตัวทางจิตใจไม่แตกต่างกัน และอาจเนื่องมาจากนักศึกษาพยาบาลต้องปฏิบัติงานตามมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องผ่านเกณฑ์การศึกษาที่ทางวิทยาลัยกำหนด จึงสามารถสำเร็จการศึกษาได้ และการเรียนพยาบาลเป็นงานที่ต้องสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นในการให้บริการ ทำให้นักศึกษาพยาบาลทุกคนต้องพยายามปรับตัวให้ดีที่สุดเพื่อให้สามารถเป็นบุคลากรในทีมสุขภาพที่มีคุณภาพได้ต่อไป การปรับตัวจึงเป็นกระบวนการปรับและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดความสอดคล้องกลมกลืนเข้ากับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเองเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมและสภาพแวดล้อมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่อย่างมีความสุข จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

2.1.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง และต่ำ ตามลำดับ ดังที่ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1953 : 110-111) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันกันด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยมหรือทำให้ดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงพยายามที่จะผ่านเกณฑ์ที่ทางวิทยาลัย หรือทางสภาพแวดล้อมทางการแพทย์และสาธารณสุข ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับ เมอร์เรย์ (Murray, 1964 : 19) กล่าวว่า เป็นความต้องการที่ได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก ต้องการที่จะควบคุมจัดกระทำหรือจัดระเบียบ วัตถุ บุคคลหรือความคิดโดยกระทำสิ่งเหล่านั้นอย่างรวดเร็วและมีความเป็นอิสระให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงมาตรฐานอันดีเลิศ ต้องการเป็นคนเก่งมีความสามารถในการแข่งขัน และเอาชนะคนอื่น ๆ ต้องการเพิ่มการยอมรับตนเองโดยการบรรลุความสำเร็จในกิจกรรมที่เป็นอิสระ และสอดคล้องกับ ดัชนี จรัสโชคพิณิต (2536 : 124) ที่ศึกษาการปรับตัวของแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรม พบว่า ปัจจัยหรือตัวแปรอิสระบางตัวที่มีผลต่อการปรับตัวของแรงงานระดับผู้ปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมทอผ้า คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยที่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีผลทางบวกต่อการปรับตัว

2.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคตกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะนักศึกษาพยาบาลต้องการไปสู่เป้าหมายและเป็นที่ยอมรับของสภาพสังคมปัจจุบันที่ให้ความสำคัญในเรื่องของมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล จึงคาดการณ์ผลดีและผลเสียที่จะเกิดในอนาคต และวางแผนปฏิบัติตามเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดใจรอได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ยิ่งใหญ่ในอนาคตแทนการรับรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตนเอง เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ . 2520 : 35) และสอดคล้องกับ ไคลน์เบิร์ก (Klineberg, 1967 : 185-193) ได้ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคตระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่นพบว่า ระดับการมุ่งอนาคตเพิ่มขึ้นจากวัยเด็กถึงวัยรุ่นในเด็กปกติ แต่ลดลงในเด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดี และเด็กที่ปรับตัวได้ไม่ดีจะมีการมองอนาคตได้ไม่กว้างไกลเท่าเด็กปกติ

2.2 ตัวแปรด้านครอบครัว

2.2.1 **ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวกับการปรับตัว** พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำมีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง และนักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงไปของสังคมในปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันในทุกด้าน นักศึกษาพยาบาลต้องแข่งขันเพื่อให้ได้โอกาสและผลสำเร็จในการดำรงชีวิตที่ดี ทำให้ผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำต้องดิ้นรนเพื่อให้มีการดำรงชีวิตที่ดี ประกอบกับความเจริญทางด้านเทคโนโลยี และความรวดเร็วของข้อมูลข่าวสาร ทำให้ผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำสามารถมีสิ่งช่วยเหลือสนับสนุนบางอย่างได้เท่าเทียมกับผู้ที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูงอาจทำให้นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูงมีความดิ้นรนเพื่อให้มีการดำรงชีวิตที่ดี น้อยกว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จึงทำให้มีระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่น้อยกว่า

2.2.2 **สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวกับการปรับตัว** พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการปรับปรุงการทำงานที่นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัวต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นสถาบันมูลฐานซึ่งทำหน้าที่วางรากฐานให้แก่สถาบันอื่น ๆ ในสังคม สัมพันธภาพในครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ พ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือ ให้ความรัก ความสนใจ และสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้าน ผลที่ตามมาคือ ทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง สามารถเผชิญชีวิต มีความมั่นใจและปรับตัวได้ดี

2.3 ตัวแปรด้านวิทยาลัยพยาบาล

2.3.1 **การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลกับการปรับตัว** พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักศึกษาพยาบาลที่มี

การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดี มีการปรับตัวดี รองลงมาได้แก่นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลไม่ดี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียงด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมที่ไม่พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องจากนักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลดีก็จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล จึงพยายามปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลมากกว่านักศึกษาพยาบาลที่ไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล ดังที่ พิทยา วาระดี (2539 : 63) ศึกษาการปรับตัวของบุคลากรเมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ พบว่า ปัญหาในการปรับตัวของบุคลากร คือ ความรู้ ความเข้าใจ ในข้อกำหนดมาตรฐาน ISO 9000 และการจัดทำเอกสารคุณภาพ และสอดคล้องกับ ชาร์ลส์ เค. อัทคิน (พนิดา สุจริตกุลธร . 2538 : 18 อ้างจาก Charles K. Atkin. : 1973) กล่าวว่า บุคคลที่เปิดรับข่าวสารมากย่อมมีหูตากว้างไกล เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ และมีความรู้ความเข้าใจในสภาพแวดล้อมมากกว่าบุคคลที่เปิดรับข่าวสารน้อย คนเรามีความต้องการรู้ข่าวสารเพื่อนำไปปรับตัว ยิ่งคนเราเกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดมากเท่าไร ความต้องการข่าวสารข้อมูลเพื่อนำไปใช้ในการปรับตัวมากขึ้น

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์กับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ดี มีการปรับตัวดีกว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์พอใช้ อาจเนื่องจากสภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยพยาบาลในการให้นักศึกษาพยาบาลพักอยู่ในหอพักของวิทยาลัยพยาบาลขณะที่ยังศึกษาอยู่ ประกอบกับการให้ความเคารพผู้ที่มีอาวุโสกว่าตามวัฒนธรรมของการศึกษาวิชาชีพพยาบาลในการศึกษาผู้ที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ก็คือ อาจารย์ผู้ให้ความรู้และความช่วยเหลือ นักศึกษาพยาบาล เมื่อนักศึกษาพยาบาลมีสัมพันธภาพที่ดีกับอาจารย์ทำให้กล้าซักถามปัญหาต่าง ๆ ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ดี ย่อมส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับตัวที่ดีด้วย

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการกับการปรับตัว พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการต่างกันมีการปรับตัวแตกต่างกันในทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี มีการปรับตัวดีที่สุด รองลงมาได้แก่ ว่านักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการพอใช้ และนักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาล

ประจำการไม่ดี ในการศึกษาภาคปฏิบัติ พยาบาลประจำการเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการดูแลนักศึกษาพยาบาลเมื่อขึ้นปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วย รองลงมานอกจากอาจารย์ ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการดี ก็จะมีผลให้มีการปรับตัวในการปฏิบัติงานที่ดีด้วย เนื่องจากกลไกชักถามปัญหาต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจที่มากขึ้น ดังที่ ศรีธยา วรรณวงศ์ (2535 : 2-3) กล่าวว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในวิชาชีพพยาบาล คือ การฝึกทักษะด้านการพยาบาลบนหอผู้ป่วย ซึ่งนักศึกษาพยาบาลจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับพยาบาลวิชาชีพ อาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาลรุ่นพี่ เพื่อนนักศึกษาพยาบาล ผู้ป่วยและญาติของผู้ป่วย ดังนั้นนักศึกษาจึงต้องมีการปรับตัวที่ดี เพื่อให้เข้ากับผู้ร่วมงานและสิ่งแวดล้อมใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการสนับสนุนให้นาตัวแปรในด้านต่างๆ เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ เป็นต้น มาพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาพยาบาลเพื่อให้มีการปรับตัวที่ดีขึ้น โดยการนำเทคนิคทางจิตวิทยามาใช้ เช่น กิจกรรมกลุ่ม การวิเคราะห์สัมพันธภาพระหว่างบุคคล เป็นต้น
2. ควรใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการประกอบการวางนโยบายในการรับสมัครนักศึกษาพยาบาล การปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาในเรื่องการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล กับบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องทางด้านการแพทย์และสาธารณสุขให้กว้างขวางขึ้น เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบ และเข้าใจสถานการณ์เกี่ยวกับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง โดยนำเทคนิคทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลในตัวแปร และด้านการปรับตัวที่อยู่ในระดับต่ำ และพอใช้
3. ควรมีศึกษาเพิ่มเติมโดยการเพิ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว ต่อการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลให้มากขึ้น เช่น ลำดับการเกิด การอบรมเลี้ยงดู ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ . (2524). สุขภาพจิตในโรงเรียน . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์หามงกุฎราชวิทยาลัย.
- การรับรองคุณภาพตามอนุกรรมการมาตรฐาน มอก. 9000 . (2536, มิถุนายน- กรกฎาคม). หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่.
- กุลธิดา พานิชกุล . (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ การสนับสนุนทางสังคมกับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย . วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาลศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- เกื้อการุณย์, วิทยาลัยพยาบาล . (2537). รายงานการประเมินตนเองเพื่อรับรองสถาบันการศึกษา . กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์.
- จงรักษ์ ศุกกิจเจริญ . (2527). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับตนเอง สัมพันธภาพในครอบครัวและพฤติกรรมเผชิญภาวะเครียดในผู้สูงอายุ . วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาลศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต . (2523, มิถุนายน) "การสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว", *คุรุปริทัศน์* . 5 (6) : 52-57.
- จันทร์จิรา ภูทองเกษ . (2537). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม . วิทยานิพนธ์ ศศ. ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่างโชติ . (2526). จิตวิทยาการเรียนรู้และรับรู้ . กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- จิตรา วสุวานิช , มุกดา ศรียงค์ และสมพักตร์ ัญญูสิทธิ . (2522-2523). "การสำรวจสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง , " *รายงานวิจัย* . กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม . (2533). "พยาบาลกับการพัฒนาสุขภาพจิต" การพยาบาลกับสุขภาพ . กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชนิษฐา ปรัชญนันท์ . (2538). การปรับตัวในการทำงานของพนักงานหญิงที่แต่งงานแล้ว . วิทยานิพนธ์. ศศ. ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชาวุธ . (2525). *มูลสารจิตวิทยา* . กรุงเทพฯ : หน่วยผลิตเอกสาร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชาติชาย หมั่นสมัคร . (2542). การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____ . (2542). การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชีรวณ์ นิจนตร . (2526). สภาพเชิงจิต – สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง . (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นใน ตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____ . (2522). จิตวิทยาการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ . (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย . พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ชูศักดิ์ ชัมภลขิต . (2513). การสร้างแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบแสดงตัว – เก็บตัว . งานวิจัยประกอบการศึกษาวิชา Foundation of Measurement มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐพล แนวจำปา . (2540). การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน . (2520). “ จริยธรรมของเยาวชนไทย , ” รายงานวิจัย ฉบับที่ 21 . กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.
- _____ . (2524). ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมนักเรียนวัยรุ่น . กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .
- ดวงรัตน์ พิทักษ์ . (2540). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปรับตัวในการทำงานของพนักงานสายอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์ในบริษัทสื่อสารโทรคมนาคม . วิทยานิพนธ์ ศศ. ม (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดัชนี จรัสโชติพิณ . (2536). การปรับตัวของแรงงานไทยในภาคอุตสาหกรรม : กรณีศึกษาเฉพาะแรงงานในอุตสาหกรรมทอผ้า . วิทยานิพนธ์ ศศ. ม (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- เตชา สุขารมณ . (2542, 23 กุมภาพันธ์). "สิ่งแวดล้อม-สาธารณสุข" กรุงเทพฯ : มติชนรายวัน.
- เต็มศักดิ์ คทวณิช . (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและวิธีเผชิญปัญหาทางการเรียนของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทศพร ประเสริฐสุข . (2508). คู่มือวิชาการศึกษา 3 . จิตวิทยาการศึกษา หน้า 91 . วิทยาลัยครูนครสวรรค์.
- ธาดา ปุณศรี . (2533). การปรับตัวทางสังคมในสถานศึกษาของนักเรียนพลตำรวจ สังกัดกองกำกับการตำรวจภูธร 7 จังหวัดนครปฐม . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา และแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธารี เกษะสุด . (2511). ปัญหาการเรียนพยาบาลของนักเรียนพยาบาล โรงพยาบาลสมภาพาชาดไทย . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (อุดมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพมาศ อำนวยการ . (2536). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวทางจิตใจของลูกจ้างที่ประสบอันตราย : ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักปลัดนายกรัฐมนตรี . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา น้ำฝน . (2538). เอกลักษณ์ของพยาบาลวิชาชีพ . กรุงเทพฯ : เทมการพิมพ์.
- นาคยา บิลันธนาพันธ์ . (2526). อนาคตศาสตร์ . กรุงเทพฯ : พีรพัฒนา.
- นิเทศ เจริญภักดิ์ . (2543). ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนต่อสภาพการเรียนวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตร (ปวช) วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม (อุตสาหกรรมศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา นิธยาน . (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนส์ไตร์.
- ปนัดดา ชำนาญสุข . (2536). ความกล้าทางจิตใจของพนักงานในการทำงานประกอบชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม (จิตวิทยาอุตสาหกรรม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ประคอง กรรณสูตร . (2525). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ . กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประคอง ประสิทธิพร . (2519). ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน . ปรินูญานิพนธ์. คศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ประวิณ พัฒนะพงษ์. (2534). พฤติกรรมการแสวงหาข่าวและความพึงพอใจต่อข่าวสาร เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรรมการหมู่บ้าน. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. (สื่อสารมวลชน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธน์ ปิ่นทังกูร. (2516). ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และการคิดแบบบอเนกนัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสาธน์ อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- ปัญญากรณ์ ชูตั้งกร และศุภลักษณ์ จารุรัตน์จามร. (2519). “ปัญหานักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น”, รายงานการวิจัย. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยฯ.
- ฝน แสงสิงแก้ว. (2525, มกราคม). “ความผูกพันรักใคร่ในครอบครัว”. การศึกษาเอกชน. 7 (4) : 21-26.
- พนิดา สินสุวรรณ. (2527). การเปรียบเทียบลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในวิชาสังคม เรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยการสอน โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับการสอนแบบบรรยาย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา สุจริตกุลธร. (2538). การปรับตัวของแรงงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี : ศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมปั่นด้าย-ทอผ้า และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ชูทัยเจนจิต. (2523). “ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม” จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว. สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย : 2-30.
- พวงสร้อย วรกุล. (2522). การเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม วงศ์สารศรี. (2526). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พิทยา วาระดี. (2539). การปรับตัวของบุคลากรเมื่อนำระบบ ISO 9000 มาปฏิบัติ : กรณีศึกษาบริษัท ไมโครโพลิส คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำกัด. ปรินญาณิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- พิมพ์ สมพงษ์ และคนอื่น ๆ . (2523). การศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติ .
กรุงเทพฯ : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มาลี สนิทเกษตริณ . (2519, กรกฎาคม). การรับรู้ (Perception) . วารสารพยาบาล : 179-183.
- เมธี โพธิพัฒน์ . (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และ
ความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- โยธิน ศันสนยุทธ์ และสุภาพรรณ โคตรจรัส . (2533). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตนา ประเสริฐสม . (2526). การสร้างจิตลักษณะส่งเสริมอนามัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา .
ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ยัญทิพย์ . (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูพฤติกรรมตอบสนองระหว่าง
บุคคลและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา ศิริพานิช . (2530). "ปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาไทยศูนย์รังสิต มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์," รายงานวิจัย . กรุงเทพฯ : สาขาวิชาจิตวิทยา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรณู แสงสุวรรณ . (2537). ภาวะสุขภาพจิตของคนงานในโรงงานอุตสาหกรรมกระจกสยาม
อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาองค์กร)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน – อังคณา สายยศ . (2528). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- ละออ หุตางกูร . (2535). หลักพื้นฐานเพื่อการพยาบาล ชีว-จิต-สังคม . กรุงเทพฯ : ศูนย์
เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ละเอียด แจ่มจันทร์ . (2540). อนาคตของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์สำหรับพยาบาลวิชาชีพของ
วิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข . ปรินญาณิพนธ์ กศ.ด. (ศึกษาศาสตร์)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลัดดา วิทยานุกาญจน์ . (2530). การรับรู้ความเป็นจริงในภาพยนตร์ชุดทางโทรทัศน์ ขบวนการ
การไปโอแมนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์
นศ.ม. (สื่อสารมวลชน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

- วารุณี แจ่มกระจ่าง . (2540). การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
 สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา) กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ อายุการ . (2512). การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดง
 ออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว หรือแสดงตัวกับการยอมรับตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการ
 เรียน ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดธนบุรี . ปรินิพนธ์ กศ.ม.
 (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
 ถ่ายเอกสาร.
- วิภาวรรณ ศิริรัตนสิทธิ์ . (2516). การศึกษาการเปรียบเทียบการเรียนภาคปฏิบัติของนักเรียน
 พยาบาล โรงพยาบาลมิชชั่น . วิทยานิพนธ์ พย.ม. (พยาบาลศาสตร์) กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์ . (2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย . กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์เรืองอักษร.
- วีระ อิงคภาสกร . (2542, 9 กุมภาพันธ์). “สิ่งแวดล้อม-สาธารณสุข” มติชนรายวัน .
- ศรัณยา วรณวงศ์ . (2535). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับผลงานภาคปฏิบัติของนัก
 ศึกษาพยาบาลและผดุงครรภ์ . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล . (2518). จิตวิทยาพัฒนาการ . กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา.
- ศิริพร หลิมศิริวงศ์ . (2511). ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้ม
 ครองเด็กกลาง . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร อัมรินทร์ . (2536, 7 พฤศจิกายน). “ได้อะไรจาก ISO 9000 และได้มาอย่างไร,”
 สมอ.สาร. 21 (221).
- สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล . (2543). มาตรฐาน HA และเกณฑ์การ
 พิจารณา : บุคลากรภาพรวมระดับโรงพยาบาล . กรุงเทพฯ : สถาบันฯ.
- สมจิตต์ เพิ่มพูล . (2532). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและลักษณะมุ่งอนาคตของ
 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้เทคนิคการพยากรณ์กับ
 การสอนตาม คู่มือครู . ปรินิพนธ์ กศ.ม. (มัธยมศึกษา) กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมทรง สุวรรณเลิศ . (2524, ธันวาคม). “ปัญหาทางการเรียนในเด็ก,” วารสารจิตวิทยาคลินิก .
 3 : 1-4.
- สมัย จิตหมวก . (2520). “การสัมผัสและการรับรู้,” จิตวิทยาทั่วไป มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สำนักงานการแพทย์กรุงเทพมหานคร . (2540) . รายงานประจำปีงบประมาณ 2540 . กรุงเทพฯ :
สำนักงานการแพทย์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ . (2542) . สถิติรายปีแห่งประเทศไทย 2541 . กรุงเทพฯ : ศุภสภา.
- สิทธิศักดิ์ พุกกะปิติกุล . (2542) . ISO 9002 สำหรับโรงพยาบาล . พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ :
สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- สิริชัย ประทีปฉาย . (2533) . การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว . จันทบุรี :
วิทยาลัยรำไพพรรณี.
- สุดใจ พาแก้วมณี . (2542) . การศึกษาเกณฑ์ปกติของบุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาลสี่เหล่า
ทัพ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิรัตน์ พิมพ์พงษ์ . (2518) . การศึกษาองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนภาคปฏิบัติของนัก
ศึกษาพยาบาลมหิดล . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิ สมุทรประภูต . (2540) . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมาตรฐาน ISO 9000 ของ
พนักงานโรงงาน อุตสาหกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานผลิตชิ้นส่วน ตัวถังรถยนต์
บริษัท สยามกลการและนิสสัน จำกัด . วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรม)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา แพนพรหม . (2540) . ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี . วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุพจน์ สิงสุวงศ์วัฒน์ . (2527) . การสร้างแบบทดสอบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับชั้นมัธยม
ศึกษาชั้นปีที่ 3 ในจังหวัดบุรีรัมย์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ จันทน์เอม . (2527) . สุขวิทยาจิต . กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต. ✓
- สุวิริยา สุวรรณโคตร . (2538) . ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ ผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน กับ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข . วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมสุข อุไรสวัสดิ์ . (2529) . การศึกษาการเปิดรับข่าวสารและการแสวงหาข่าวสาร การรับ
สมัครงานของผู้สมัครเป็นอาสาพัฒนากรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย .
วิทยานิพนธ์ ศศ. ม (สื่อสารมวลชน) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- เสาวลักษณ์ เจนวนิธิกุล . (2536). การศึกษาความสามารถในการปรับตัวของนักศึกษา
พยาบาล มหาวิทยาลัยขอนแก่น . ปรินธิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนุวัฒน์ ศุภชติกุล . (2541). *Hospital Accreditation* บทเรียนจากแคนาดา . พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- อรพรรณ ลือบุญราชชัย . (2518). “ การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
โดยการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม,” รายงานวิจัย กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสหประชาชาติไทย .
- อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ . (2532). องค์ประกอบที่สำคัญกับการปรับตัวของนัก
เรียนวัยรุ่น . สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Allport , Gordon W. (1961). *Pattern and Growth in Personality* . New York : Holt,
Rinehart and Winston.
- Atkin , C.K. (1973). *New Model for Mass. Communication Research*. New York : The
Free Press.
- Atkison . John W. (1964). *An Introduction to Motivation*. P 335. Princeton : D. Van
Nostrand Co.
- Brown , Julic , S. Obermen , Mary and Swift Yonne Badder . (1974, January February)
Baccalaureate Student's Image of Nursing. Nursing Research 250.
- Burchinal . L.G. and others. (1962). *Adjustment Characteristics of Rural and Urban
Children , Society and Self* . New York : The Free Press.
- Dawis , R.V. & Lofquist , L.H. (1984) . *A Psychological Theory of work adjustment* .
Minneapolis , MN : University of Minnesota press.
- Delph , Donna Josn . (1971, April). “*The Relationship of Personal and Social Adjustment
and Academically Related Interest to the School Success of Sixth-Grade Children
for low Income Homes*, ” *Dessertation Abstract*. 31 : 5028 A .
- Donald , M.B. and others . (1989). *Exploring Choices The Psychology of Adjustment* .
London : Scoff Foresman and company.
- Friedman , Marilyn M. (1981). *Family Nursing : Theory & Assessment* . New York :
Appleton – Century – Crofts.
- Friedman , Marilyn M. (1986). *Family Nursing : Theory & Assessment* . New York :
Appleton – Century – Crofts.
- Gilmer , B. Van – Hall and other . (1971). *Industrial and Organizational Psychology* .
New York : McGraw-Hill.
- Grsilford , J.P. (1959). *Personality*. New York : McGraw – Hall Book Company.

- Hall , Calvin S., and Lindzey , Gardner. (1957). *Theories of Personality*.
New York : John Wikly & Sons , Inc.
- Havighurst , Robert J. (1953). *Human Development and Education* . New York : Mckay
Company.
- Herzberg , Frederick . Maugner B. and Snyderman , Barbara Blods . (1959). *The
motivation to work* . 2nd ed. p 157. John Willey and Sons , Inc.
- Huebner , L.A. , J.A. Roger and J. Moor. (1981, July). "The Assesment And
Remediation of Dysfunctional Stress in Medical School," . *Journal of Medical
Education* . 56 : 547 – 558.
- Kaplan , L. (1959). *Mental Health and Human Relation Education* . New York : Harper
and Brother .
- Klineberg , S.L. (1967). "Wchanges in Outlook of The Future between Childhood and
Adolescence," . *Journal of Personality and Social Psychology* . 49(7) : 185-153.
- Kuekn , J.K. and J.L. Kuehn . (1978). "Conspiracy of Silence ; *Psychiatric Counseling
with Students at High Risk for A cademic Failure* ," *American Journal Psychiatry*.
132(11) : 1207-1209.
- Lazarus , S.R. (1967). *Patterns of adjustment and Human Effectiveness* . Tokyo :
McGraw – Hill.
- Lloyd , C. and N.K. Gartrell . (1983, December). "A Further Assessment of Medical
School Stress," *Journal of Medical Education* . 58 (9) : 964 – 966.
- Marx , Melvin H. (1970). *Learning : interactions* . New York : Macmillan.
- Mc Clelland , David C. and others. (1953). *The Achievement Motive* . New York :
Applenton – Century Crofts , Inc.
- Meade , Bober D. (1971). "Future Time Perfective of College Students in American and
Indian," *Journal of Social Psychology* . 60 (68) : 564-568
- ✓ Mischel , W. (1974). "Processy in Delay of Gratification in L. Berkowitz (ed.)," *Advance
in Experimental Social Psychology*. Vol. 7. New York : Academic Press.
- Murray , Henry H. (1964). *Motivation and Emotion* . Engle wood Cliffs : Prentice Hall.
- Nicholson , N. (1984) "A Theory of work Role Transitions," *Administative Science
Quarterly* . 29 (12) : 172 –191.
- Pelletier , D. (1996, January). " Diploma – Prepared nurses' use of technological
equipment in clinical practice ," (CD-ROM) . *Journal of Advanced Nursing*.
21 : 6-14. Abstract from : Database : CINAHL.

- Rice , Janet Carol . (1975, August). "Relationship Among Major Education Goals Perception of Campus Environment and Personality for Junior College ," *Dissertation Abstracts International* . 36 (2). 111-119
- Roger . (1967). *Client-Centered Therapy* . Boston Houghton Mifflin.
- ✓ Roy , S.C. and Andrews H.A. (1986). *Essentials of Roy Adaptation Model* : Connecticut : Appleton Century – Crofts.
- ✓ Roy , Sister C. (1976). *Introduction to Nursing : Adaptation Mode*. New Jersey : Practice-Hall Inc.
- Salzer , Linda Mitchell . (1993, April). " *Nursing Students Perception their learning Environment , Mood States and Self-Efficacy Beliefs Implications for Professional Practice,*" *Dissertation Abstract*. DAI-A53/10 : 3481.
- Springer , N.N. (1958 , May). "The Influence of General Social Status on the Emotional Stability of Children ," *Pedagog Scan* . 4 : 321-328.
- Voss , Rodney Robert . (1982, June). " *The Effect of Participation in New Gannes Workspops on Competitive A – Trait and Achievement M. Tivation of Adults,*" *Dissertation Abstracts International* .42(12) : 5057 A .
- Willen , Jeffrey Bruce . (1982, March). "The Effect of Souoconomle Status , Verbal Ability , Locus Control , Achievement Motivation and Persistence on the Writing Achievement of Two Year College Students , " *Dissertation Abstracts* 42(9) : 3927 – A.
- Williamson , E.G. (1950). *How to Counsel Students* . New York : McGraw-Hill Book Company.
- Worchel , S. and George R.G. (1985). *Adjustment Path Way to Personal Growth* . Englewood Cliffs : Prentice Halls.
- Wright , D. (1975). *The Psychology of Moral Behavior* . Middlesex , London : Penquin Books Ltd.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistic ; An Introductory analysis*. New York : Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ที่ ทม 1012/3944

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๒ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวภาวิณี สุทธิพิเชษฐภณช์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการปรับตัวในการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนตุลาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภาวิณี สุทธิพิเชษฐภณช์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เทรมศักดิ์ วิสาธกรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5664

โทรสาร, 258-4119

ที่ ทม 1012/ ๒๔๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ ตุลาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวภาวิณี สุทธิพิเชษฐภณช์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การปรับตัวในการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ จำนวน 355 คน ตอบแบบสอบถามการปรับตัวในการปฏิบัติงาน พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนตุลาคม 2544

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวภาวิณี สุทธิพิเชษฐภณช์ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เทรมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5664

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

เรื่อง การปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน
โรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 8 ฉบับ

ฉบับที่ 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามการปรับตัวในการปฏิบัติงานพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบ
คุณภาพในโรงพยาบาล

แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและลักษณะนิสัยทั่วไปที่
นักศึกษาเคยประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน คำตอบที่ได้จะไม่กระทบกระเทือนต่อผลการเรียน
ของนักศึกษา คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับและจะนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนัก
ศึกษามากที่สุด จึงขอความกรุณาให้นักศึกษาตอบให้ตรงกับสภาพความจริงของนักศึกษามากที่
สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อด้วย

ขอบคุณที่ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ภาวิณี สุทธิพิเชฐภักดิ์

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวและแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปี ภูมิลำเนา ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) เพื่อแสดงข้อมูลของนักศึกษาตามความเป็นจริง

1. ท่านศึกษาอยู่ระดับชั้นปี

( ) ปี 1

( ) ปี 2

( ) ปี 3

( ) ปี 4

2. ท่านมีภูมิลำเนา

( ) กรุงเทพมหานครและปริมณฑล (นนทบุรี, ปทุมธานี และสมุทรปราการ)

( ) ต่างจังหวัด

3. ครอบครัวของท่านมีรายได้ต่อเดือนรวมทั้งหมด

( ) ต่ำกว่า 5,000

( ) 5,000 – 10,000

( ) 10,001 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด

จริง

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก

จริงบ้าง

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง

จริงน้อย

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย

จริงน้อยที่สุด

ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้ามักจะไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้าชอบการผจญภัย หรือเรื่องที่ตื่นเต้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ระหว่างฝ่ายนำและฝ่ายตามข้าพเจ้าเลือกเป็นฝ่ายนำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ข้าพเจ้าไม่เชื่อใครง่าย ๆ นอกจากเพื่อนที่สนิท.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ในการแสดงความรู้สึก ข้าพเจ้าเลือกเอาการ- เขียนมากกว่าการพูด.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ข้าพเจ้ามักใจลอยและฝันกลางวัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ข้าพเจ้าชอบทำตัวเด่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ข้าพเจ้ามักจะถามเพื่อนหรือคนอื่นเมื่อมีปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ข้าพเจ้าไม่สบายใจเมื่อทำผิดในที่ชุมนุมชน.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	เมื่อมีเรื่องร้ายแรงที่ข้าพเจ้าเข้าไปเกี่ยวข้อง ข้าพ- เจ้ามักโทษตนเองก่อนผู้อื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการถกเถียง.....	.....	.....	.....	.....	.....
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะหาเรื่องมาพูดคุยเมื่อ- อยู่ในกลุ่มคนมาก ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
13.	ข้าพเจ้ามักอยู่ในกลุ่มคนที่เข้าหาแยกกันสนุกสนาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
14.	ข้าพเจ้ารังเกียจความสกปรกและความ- ไม่เป็นระเบียบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
15.	ข้าพเจ้าทำงานอย่างมีจุดหมาย.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ

ข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษา
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เมื่อทำงานง่ายชิ้นหนึ่งเสร็จแล้วข้าพเจ้า- อยากทำงานที่ยากขึ้นกว่าเดิม.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้าอยากเรียนต่อในสถาบันที่ไม่มีการสอบ- แข่งขัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายเป็นประจำเมื่ออ่านหนังสือ- ประเภทตำราเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานข้าพเจ้ามักจะรีบ- ทำทันทีที่ว่าง.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือเพราะต้องการให้ตนเอง- ประสบความสำเร็จ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	เมื่อถูกตำหนิว่าสละเพราในการทำงานข้าพเจ้า- มีความรู้สึกที่ต้องปรับปรุงตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ- เมื่อให้เพื่อนช่วยแก้.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8.	นอกจากตารางเรียนตามปกติแล้วข้าพเจ้า- มีตารางการทำงานอื่น ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	เมื่อเพื่อนที่เรียนเก่งอธิบายอะไรให้ข้าพเจ้า- ฟัง ข้าพเจ้าจะเชื่อทันที.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	เมื่อมีงานที่ยาก ๆ ข้าพเจ้ามักจะดูแบบหรือ- ลอกเพื่อน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
 จริง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
 จริงบ้าง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
 จริงน้อยที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าคิดอยากลาออกจากวิทยาลัยพยาบาล- เพราะเบื่อการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้าไม่ชอบวางแผนการทำงานเพราะเหตุ- การณ์มักไม่เป็นตามแผน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้าอดทนต่อการเรียนไม่ว่าจะยากลำบาก- เพียงใดเพื่อความสำเร็จ.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เมื่อข้าพเจ้าทำงาน ข้าพเจ้าจะวางแผนทุกอย่าง- ไว้ล่วงหน้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้าหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน แม้ว่า- ผลการเรียนยังไม่ดีพอ.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	แม้ว่าข้าพเจ้าไม่ชอบวิชาใด ข้าพเจ้าก็ตั้งใจเรียน- เพื่อให้ได้คะแนนดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ข้าพเจ้าไม่สามารถทราบได้ว่าทำอะไรถึงจะได้- สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8.	ก่อนที่จะทำอะไร ข้าพเจ้าคิดถึงสิ่งที่จะเกิดในอนาคต	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ข้าพเจ้าเห็นของที่อยากได้และมีราคาแพง ข้าพเจ้า- จะตัดสินใจซื้อทันที.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดแต่ต้องรอคอย ข้าพเจ้า- จะหมดความอดทน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ

ข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

- จริงที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
 จริง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
 จริงบ้าง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย   ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อย
 จริงน้อยที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองจะพูดคุยกับข้าพเจ้าในเรื่องต่างๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ผู้ปกครองช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเมื่อข้าพเจ้าแก้ปัญหาเองไม่ได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ข้าพเจ้าทำคะแนนสอบไม่ดีผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองแสดงความห่วงใย.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ข้าพเจ้าสอบตก ผู้ปกครองลงโทษข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	ข้าพเจ้าปรึกษาผู้ปกครองเมื่อมีปัญหาการเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทุกครั้งเมื่อกลับถึงบ้าน.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ข้าพเจ้าปรนนิบัติผู้ปกครองเมื่อท่านไม่สบาย.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	ข้าพเจ้าไม่บอกให้ผู้ปกครองทราบเมื่อข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงเวลากลับบ้าน.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	เมื่อมีเวลาว่าง ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับผู้ปกครอง.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับการรับรู้ของนักศึกษา แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด ตรงกับการรับรู้ของนักศึกษามากที่สุด
 จริง ตรงกับการรับรู้ของนักศึกษามาก
 จริงบ้าง ตรงกับการรับรู้ของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย ตรงกับการรับรู้ของศึกษาน้อย
 จริงน้อยที่สุด ตรงกับการรับรู้ของศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลสามารถทำได้ทั้ง HA และ ISO 9000.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	HA และ ISO 9000 มีความแตกต่างกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	กิจกรรม 5 ส เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการนำเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลได้.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	HA เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้าสังเกตเห็นความแตกต่างของบันทึกการพยาบาลก่อนและหลังการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	พยาบาลต้องอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลแต่ละครั้งให้ผู้ป่วยรับทราบมากขึ้น.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
7.	ในการปฏิบัติการพยาบาลนอกจากทฤษฎีแล้วยัง- ต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยเพื่อให้- เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	โรงพยาบาลต้องประชาสัมพันธ์วิธีปฏิบัติงาน- เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล- ให้บุคลากรทุกคนรับทราบ.....	.....	.....	.....	.....	.....
9.	ในฐานะพยาบาลข้าพเจ้าต้องให้ข้อมูลย้อนกลับ- แก่ผู้ป่วย.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	วิธีที่พยาบาลปฏิบัติบนหอผู้ป่วยต้องได้มาตรฐาน- ตามระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
11.	การประเมินผลการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจำเป็น- ต้องมีเกณฑ์ที่แน่นอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ

ข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
 จริง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
 จริงบ้าง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
 จริงน้อยที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกหมดกำลังใจในการเรียนเพราะ- อาจารย์สนใจแต่นักศึกษาที่เก่ง.....	...	...	.....	.....	.....
2.	อาจารย์รับฟังเหตุผลของนักศึกษาเสมอ.....	...	...	.....	.....	.....
3.	อาจารย์ไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	อาจารย์แสดงความรู้สึกเป็นห่วงเมื่อมีนักศึกษา- หายไป.....	...	...	.....	.....	.....
5.	อาจารย์ตำหนินักศึกษาเมื่อนักศึกษาปฏิบัติไม่ถูกใจ..	....	...	.....	.....	.....
6.	อาจารย์ไม่มีเวลาให้นักศึกษา.....	.....	...	.....	.....	.....
7.	อาจารย์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาการ- เรียนเท่านั้น.....	...	...	.....	.....	.....
8.	อาจารย์สอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปเสมอ...	...	...	.....	.....	.....
9.	ข้าพเจ้าส่งงานตรงตามเวลาที่อาจารย์กำหนดเสมอ...	...	...	.....	.....	.....
10.	ข้าพเจ้าไม่อยากปรึกษาอาจารย์เมื่อมีปัญหา- การเรียนหรือส่วนตัว.....	...	...	.....	.....	.....
11.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนตลอดเวลาที่เรียนในห้องเรียน....	...	....	.....	.....	.....
12.	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ....	...	.....	.....	.....	.....
13.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามสิ่งที่อาจารย์สอน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
14.	ข้าพเจ้าทำความเคารพอาจารย์ทุกครั้งที่พบ.....	...	...	.....	.....	.....
15.	ข้าพเจ้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
 จริง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามาก
 จริงบ้าง   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อย
 จริงน้อยที่สุด   ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกไว้วางใจในการปรึกษากับ- พยาบาลประจำการ.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้าเชื่อฟังสิ่งที่พยาบาลประจำการแนะนำ.....	...	...	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้าเสนอเข้าช่วยเหลือเมื่อพบว่าพยาบาล- ประจำการมีงานมาก.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	พยาบาลประจำการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติ- งานบนหอผู้ป่วย.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	พยาบาลประจำการให้กำลังใจเมื่อข้าพเจ้ามี- ความกังวลในการปฏิบัติงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	พยาบาลประจำการให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้า- เมื่อขึ้นปฏิบัติงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....
7.	พยาบาลประจำการไม่สนใจที่จะใช้เวลาว่างใน- การสังสรรค์กับนักศึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....
8.	พยาบาลประจำการไม่สนใจเมื่อข้าพเจ้าไปขอ- คำปรึกษา.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
9.	พยาบาลประจำการควบคุมการปฏิบัติงาน- ของข้าพเจ้าด้วยความเต็มใจ.....	.....	.....	.....	.....	.....
10.	พยาบาลประจำการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา.	.....	.....	.....	.....	.....
11	ข้าพเจ้าชอบที่จะทำกิจกรรมกับพยาบาลประจำการ.	.....	.....	.....	.....	.....

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
2. ด้านการปรับปรุงการทำงาน
3. ด้านการยอมรับการประเมิน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษามากที่สุด
จริง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษา
จริงบ้าง	ตรงกับข้อเท็จจริงของนักศึกษาบ้างและไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อย
จริงน้อยที่สุด	ตรงกับข้อเท็จจริงของศึกษาน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม					
1.	ข้าพเจ้าศึกษาค้นคว้าเรื่องมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลด้วยตนเอง.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้าสนใจอ่านเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้าเข้าร่วมฟังเมื่อมีการจัดการบรรยายเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เมื่อข้าพเจ้าเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลข้าพเจ้าจะซักถามอาจารย์หรือผู้รู้ท่านอื่น.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้าไม่สนใจการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ข้าพเจ้าเสนอตัวช่วยเหลือเมื่อมีกิจกรรมเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
7.	ข้าพเจ้าสนใจที่จะรับข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานระบบ- คุณภาพในโรงพยาบาลจากวิทยาลัยเท่านั้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ด้านการปรับปรุงการทำงาน</u>					
1.	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของข้าพเจ้าเพื่อ- ให้สอดคล้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง- พยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
2.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกิจกรรม 5 ส บนหอผู้ป่วย.....	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำแนะนำของพยาบาลประจำ- การตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานระบบคุณภาพ- ในโรงพยาบาลของทุกตึก.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	ข้าพเจ้าวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงานพยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	เมื่อข้าพเจ้าเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน- พยาบาล ข้าพเจ้าจะวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นก่อน- การแก้ปัญหา.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	ข้าพเจ้าตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อยภาย- หลังปฏิบัติงานพยาบาลทุกครั้ง.....	.....	.....	.....	.....	.....
	<u>ด้านการยอมรับการประเมิน</u>					
1.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามผลการประเมินจากผู้มีประสบ- การณ์เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง- พยาบาล.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่ สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
2.	ข้าพเจ้านัดใจที่จะรับฟังผลการประเมินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล..	.....	.....	.....	.....	.....
3.	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เห็นด้วยกับผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าพเจ้า.....	.....	.....	.....	.....	.....
4.	เมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินการปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าจะขอคำแนะนำทันที.....	.....	.....	.....	.....	.....
5.	ข้าพเจ้าสามารถเปลี่ยนแนวคิดของข้าพเจ้าเพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การประเมิน.....	.....	.....	.....	.....	.....
6.	เมื่อผลการประเมินไม่เป็นที่พอใจ ข้าพเจ้าจะค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รับผลการประเมินที่ดีขึ้นในครั้งต่อไป.....	.....	.....	.....	.....	.....

ตาราง 29 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	1.81
2	3.44
3	1.83
4	2.33
5	2.72
6	2.82
7	7.58
8	2.41
9	3.23
10	2.69
11	1.73
12	1.74
13	1.62
14	1.25
15	1.39

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.55

ตาราง 30 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.28
2	3.23
3	4.58
4	6.09
5	2.83
6	2.37
7	2.75
8	3.02
9	4.16
10	5.22

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.60

ตาราง 31 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.78
2	4.04
3	5.00
4	2.93
5	3.40
6	3.19
7	5.22
8	2.28
9	3.32
10	5.31

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.68

ตาราง 32 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา
พยาบาลกับสมาชิกในครอบครัว

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.41
2	5.26
3	3.42
4	4.21
5	2.64
6	2.40
7	4.50
8	2.47
9	1.86
10	2.37
11	5.00

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.56

ตาราง 33 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบ
คุณภาพในโรงพยาบาล

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.27
2	4.24
3	3.07
4	4.91
5	3.44
6	2.13
7	1.87
8	3.66
9	2.56
10	2.10
11	2.28

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.57

ตาราง 34 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา
พยาบาลกับอาจารย์

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.88
2	3.12
3	5.00
4	6.29
5	3.63
6	5.25
7	3.66
8	4.42
9	2.64
10	2.95
11	2.11
12	3.05
13	2.56
14	2.86
15	4.92

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.81

ตาราง 35 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา
พยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	3.46
2	4.30
3	2.56
4	4.02
5	6.39
6	3.63
7	6.54
8	7.32
9	8.00
10	6.82
11	5.40

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.87

ตาราง 36 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงาน
พยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ลำดับข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	
1	5.47
2	6.18
3	3.54
4	4.26
5	1.86
6	3.14
7	1.81
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	
1	3.62
2	2.00
3	2.18
4	2.33
5	2.11
6	2.93
ด้านยอมรับการประเมิน	
1	2.36
2	3.14
3	2.39
4	2.61
5	1.94
6	2.11

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.83

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายข้อจากแบบสอบถาม

ฉบับที่ 1 (ตอนที่ 2) แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตาราง 37 แสดงบุคลิกภาพ

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย บุคลิกภาพ
1.	ข้าพเจ้ามักจะไปไหนมาไหนเป็นกลุ่ม.....	3.63	0.93	แสดงตัว
2.	ข้าพเจ้าชอบการผจญภัย หรือเรื่องที่ตื่นเต้น.....	3.85	0.88	แสดงตัว
3.	ระหว่างฝ่ายนำและฝ่ายตามข้าพเจ้าเลือกเป็นฝ่ายนำ	3.38	0.81	แสดงตัว
4.	ข้าพเจ้าไม่เชื่อใครง่าย ๆ นอกจากเพื่อนที่สนิท.....	3.32	0.86	แสดงตัว
5.	ในการแสดงความรู้สึก ข้าพเจ้าเลือกเอาการ- เขียนมากกว่าการพูด.....	3.28	1.25	แสดงตัว
6.	ข้าพเจ้ามักใจลอยและฝันกลางวัน.....	2.54	1.04	เก็บตัว
7.	ข้าพเจ้าชอบทำตัวเด่น.....	2.11	0.86	เก็บตัว
8.	ข้าพเจ้ามักจะถามเพื่อนหรือคนอื่นเมื่อมีปัญหา.....	3.63	0.81	แสดงตัว
9.	ข้าพเจ้าไม่สบายใจเมื่อทำผิดในที่ชุมนุมชน.....	4.15	0.69	แสดงตัว
10.	เมื่อมีเรื่องร้ายแรงที่ข้าพเจ้าเข้าไปเกี่ยวข้อง ข้าพ- เจ้ามักโทษตนเองก่อนผู้อื่น.....	3.38	0.84	แสดงตัว
11.	ข้าพเจ้าชอบแสดงความคิดเห็นเมื่อมีการถกเถียง.....	3.56	0.85	แสดงตัว
12.	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะหาเรื่องมาพูดคุยเมื่อ- อยู่ในกลุ่มคนมาก ๆ.....	2.84	1.06	เก็บตัว
13.	ข้าพเจ้ามักอยู่ในกลุ่มคนที่เข้าหาหยอกกันสนุกสนาน.....	4.13	0.80	แสดงตัว
14.	ข้าพเจ้ารังเกียจความสกปรกและความ- ไม่เป็นระเบียบ.....	3.95	0.82	แสดงตัว
15.	ข้าพเจ้าทำงานอย่างมีจุดหมาย.....	4.01	0.67	แสดงตัว
คะแนนเฉลี่ยรวมบุคลิกภาพ		3.45	0.31	แสดงตัว

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.00 – 5.00 = แสดงตัว

1.0 – 2.99 = เก็บตัว

ตาราง 38 แสดงระดับบุคลิกภาพ

ระดับบุคลิกภาพ	n	ร้อยละ
เก็บตัว	17	4.8
แสดงตัว	338	95.2
$\bar{X}$	3.45	
S.D.	0.31	

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ตาราง 39 แสดงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย แรงจูงใจใฝ่ สัมฤทธิ์
1.	เมื่อทำงานง่ายชิ้นหนึ่งเสร็จแล้วข้าพเจ้า- อยากทำงานที่ยากขึ้นกว่าเดิม.....	3.68	0.80	สูง
2.*	ข้าพเจ้าอยากเรียนต่อในสถาบันที่ไม่มีการสอบ- แข่งขัน.....	2.88	1.17	ปานกลาง
3.*	ข้าพเจ้าเบื่อหน่ายเป็นประจำเมื่ออ่านหนังสือ- ประเภทตำราเรียน.....	2.80	0.82	ปานกลาง
4.	เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานข้าพเจ้ามักจะรีบ- ทำทันทีที่ว่าง.....	3.32	0.88	สูง
5.	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือเพราะต้องการให้ตนเอง- ประสบความสำเร็จ.....	4.54	0.65	สูง
6.	เมื่อถูกตำหนิว่าสะเพร่าในการทำงานข้าพเจ้า- มีความรู้สึกที่ต้องปรับปรุงตนเอง.....	4.46	0.61	สูง
7.*	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้ารู้สึกสบายใจ- เมื่อให้เพื่อนช่วยแก้.....	2.88	0.87	ปานกลาง
8.	นอกจากตารางเรียนตามปกติแล้วข้าพเจ้า- มีตารางการทำงานอื่น ๆ.....	2.93	1.03	ปานกลาง
9.*	เมื่อเพื่อนที่เรียนเก่งอธิบายอะไรให้ข้าพเจ้า- ฟัง ข้าพเจ้าจะเชื่อทันที.....	3.02	0.68	ปานกลาง
10.*	เมื่อมีงานที่ยาก ๆ ข้าพเจ้ามักจะดูแบบหรือ- ลอกเพื่อน.....	3.11	0.85	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยรวมแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		3.36	0.38	ปานกลาง

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

2.50 – 3.49 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ปานกลาง

1.00 – 2.49 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 40 แสดงระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	n	ร้อยละ
ต่ำ	3	0.8
ปานกลาง	219	61.7
สูง	133	37.5
$\bar{X}$	3.36	
S.D.	0.38	

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต

ตาราง 41 แสดงลักษณะมุ่งอนาคต

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความ หมายลักษณะ มุ่งอนาคต
1.*	ข้าพเจ้าคิดอยากลาออกจากวิทยาลัยพยาบาล- เพราะเบื่อการเรียน.....	3.88	1.02	สูง
2.*	ข้าพเจ้าไม่ชอบวางแผนการทำงานเพราะเหตุ- การณ์มักไม่เป็นตามแผน.....	3.37	0.94	ปานกลาง
3.	ข้าพเจ้าอดทนต่อการเรียนไม่ว่าจะยากลำบาก- เพียงใดเพื่อความสำเร็จ.....	4.21	0.74	สูง
4.	เมื่อข้าพเจ้าทำงาน ข้าพเจ้าจะวางแผนทุกอย่าง- ไว้ล่วงหน้า.....	3.52	0.79	สูง
5.	ข้าพเจ้าหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน แม้ว่า- ผลการเรียนยังไม่ดีพอ.....	3.92	0.79	สูง
6.	แม้ว่าข้าพเจ้าไม่ชอบวิชาใด ข้าพเจ้าก็ตั้งใจเรียน- เพื่อให้ได้คะแนนดี.....	3.61	0.90	สูง
7.*	ข้าพเจ้าไม่สามารถทราบได้ว่าทำอะไรถึงจะได้- สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ.....	3.34	1.07	ปานกลาง
8.	ก่อนที่จะทำอะไร ข้าพเจ้าคิดถึงสิ่งที่จะเกิดในอนาคต	3.99	0.77	สูง
9.*	ข้าพเจ้าเห็นของที่อยากได้และมีราคาแพง ข้าพเจ้า- จะตัดสินใจซื้อทันที.....	3.79	0.91	สูง
10.*	ถ้าข้าพเจ้าอยากได้สิ่งใดแต่ต้องรอคอย ข้าพเจ้า- จะหมดความอดทน.....	3.53	1.04	สูง
คะแนนเฉลี่ยลักษณะมุ่งอนาคต		3.72	0.45	สูง

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

2.50 – 3.49 หมายถึง มีลักษณะมุงอนาคตปานกลาง

1.00 – 2.49 หมายถึง มีลักษณะมุงอนาคตต่ำ

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 42 แสดงระดับลักษณะมุงอนาคต

ระดับลักษณะมุงอนาคต	n	ร้อยละ
ต่ำ	-	-
ปานกลาง	106	29.9
สูง	249	70.10
$\bar{X}$	3.72	
S.D.	0.45	

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว

ตาราง 43 แสดงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย สัมพันธภาพระหว่างนัก ศึกษาพยาบาลและ สมาชิกในครอบครัว
1.*	ผู้ปกครองไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับเรื่องการ- เรียนของข้าพเจ้า.....	4.72	0.98	ดี
2.	เมื่อมีเวลาว่างผู้ปกครองจะพูดคุยกับข้าพเจ้าใน- เรื่องต่างๆ.....	4.31	0.82	ดี
3.	ผู้ปกครองช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน- เมื่อข้าพเจ้าแก้ปัญหาเองไม่ได้.....	3.27	1.15	พอใช้
4.	ข้าพเจ้าทำคะแนนสอบไม่ดีผู้ปกครองให้กำลังใจ ข้าพเจ้า.....	4.32	0.89	ดี
5.	ข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา ผู้ปกครองแสดงความ- ห่วงใย.....	4.60	0.69	ดี
6.*	ข้าพเจ้าสอบตก ผู้ปกครองลงโทษข้าพเจ้า.....	4.67	0.64	ดี
7.	ข้าพเจ้าปรึกษาผู้ปกครองเมื่อมีปัญหาการเรียน.....	3.62	1.21	ดี
8.	ข้าพเจ้าทำความเคารพผู้ปกครองทุกครั้งเมื่อกลับ- ถึงบ้าน.....	4.49	0.88	ดี
9.	ข้าพเจ้าปรนนิบัติผู้ปกครองเมื่อท่านไม่สบาย.....	4.47	0.72	ดี
10.*	ข้าพเจ้าไม่บอกให้ผู้ปกครองทราบเมื่อข้าพเจ้า- เปลี่ยนแปลงเวลากลับบ้าน.....	4.03	1.04	ดี
11.	เมื่อมีเวลาว่าง ข้าพเจ้าจะพูดคุยกับผู้ปกครอง.....	4.36	0.83	ดี
คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาล และสมาชิกในครอบครัว		4.22	0.55	ดี

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก
ในครอบครัวดี

2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก
ในครอบครัวพอใช้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิก
ในครอบครัวไม่ดี

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 44 แสดงระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว

ระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลและสมาชิกในครอบครัว	n	ร้อยละ
ไม่ดี	3	0.8
พอใช้	38	10.7
ไม่ดี	314	88.5
$\bar{X}$	4.22	
S.D.	0.55	

ฉบับที่ 5 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ตาราง 45 แสดงการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมายการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
1.	มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลสามารถทำได้ทั้ง HA และ ISO 9000.....	4.00	0.83	ดี
2.	HA และ ISO 9000 มีความแตกต่างกัน.....	3.64	0.86	ดี
3.	กิจกรรม 5 ส เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการนำเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลได้.....	4.51	0.69	ดี
4.	HA เป็นมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลที่เน้นผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง.....	4.14	0.76	ดี
5.	ข้าพเจ้าสังเกตเห็นความแตกต่างของบันทึกการพยาบาลก่อนและหลังการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	4.00	0.87	ดี
6.	พยาบาลต้องอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลแต่ละครั้งให้ผู้ป่วยรับทราบมากขึ้น.....	4.52	0.69	ดี

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมายการ รับรู้เกี่ยวกับมาตร ฐานระบบคุณภาพ ในโรงพยาบาล
7.	ในการปฏิบัติการพยาบาลนอกจากทฤษฎีแล้วยัง- ต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ป่วยเพื่อให้- เหมาะสมกับผู้ป่วยแต่ละราย.....	4.65	0.59	ดี
8.	โรงพยาบาลต้องประชาสัมพันธ์วิธีปฏิบัติงาน- เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล- ให้บุคลากรทุกคนรับทราบ.....	4.54	0.72	ดี
9.	ในฐานะพยาบาลข้าพเจ้าต้องให้ข้อมูลย้อนกลับ- แก่ผู้ป่วย.....	4.55	0.66	ดี
10.	วิธีที่พยาบาลปฏิบัติบนหอผู้ป่วยต้องได้มาตรฐาน- ตามระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	4.48	0.72	ดี
11.	การประเมินผลการปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยจำเป็น- ต้องมีเกณฑ์ที่แน่นอน.....	4.45	0.77	ดี
คะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณ ภาพในโรงพยาบาล		4.32	0.46	ดี

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง
พยาบาลดี

2.50 – 3.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง
พยาบาลพอใช้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง
พยาบาลไม่ดี

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 46 แสดงระดับการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ระดับการรับรู้เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล	N	ร้อยละ
ไม่ดี	3	0.8
พอใช้	10	2.8
ดี	142	96.3
$\bar{X}$	4.32	
S.D.	0.46	

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

ตาราง 47 แสดงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย สัมพันธภาพ ระหว่างนักศึกษา พยาบาลกับ อาจารย์
1.*	ข้าพเจ้ารู้สึกหมดกำลังใจในการเรียนเพราะ- อาจารย์สนใจแต่นักศึกษาที่เก่ง.....	3.54	1.08	ดี
2.	อาจารย์รับฟังเหตุผลของนักศึกษาเสมอ.....	3.89	0.82	ดี
3.*	อาจารย์ไม่เป็นกันเองกับนักศึกษา.....	3.96	0.82	ดี
4.	อาจารย์แสดงความรู้สึกเป็นห่วงเมื่อนักศึกษา- หายไป.....	4.43	0.73	ดี
5.	อาจารย์ตำหนินักศึกษาเมื่อนักศึกษาปฏิบัติไม่ถูกใจ..	3.14	0.96	พอใช้
6.*	อาจารย์ไม่มีเวลาให้นักศึกษา.....	3.88	0.81	ดี
7.*	อาจารย์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาการ- เรียนเท่านั้น.....	4.15	0.84	ดี
8.	อาจารย์สอบถามนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปเสมอ...	3.99	0.87	ดี
9.	ข้าพเจ้าส่งงานตรงตามเวลาที่อาจารย์กำหนดเสมอ...	4.05	0.80	ดี
10.	ข้าพเจ้าไม่ชอบปรึกษาอาจารย์เมื่อมีปัญหา- การเรียนหรือส่วนตัว.....	3.05	0.98	พอใช้
11.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนตลอดเวลาที่เรียนในห้องเรียน....	3.36	0.78	พอใช้
12.	ข้าพเจ้าเต็มใจทำงานที่อาจารย์มอบหมายให้ทำ....	3.87	0.78	ดี
13.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามสิ่งที่อาจารย์สอน.....	3.88	0.69	ดี
14.	ข้าพเจ้าทำความเคารพอาจารย์ทุกครั้งที่พบ.....	4.38	0.69	ดี
15.	ข้าพเจ้าซักถามอาจารย์เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน.....	3.10	0.87	พอใช้
คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาล กับอาจารย์		3.78	0.40	ดี

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ อาจารย์ดี
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ อาจารย์พอใช้
1.00 – 2.49	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับ อาจารย์ไม่ดี

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 48 แสดงระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์

ระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์	n	ร้อยละ
ไม่ดี	-	-
พอใช้	81	22.8
ดี	274	77.2
$\bar{X}$	3.78	
S.D.	0.40	

ฉบับที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ตาราง 49 แสดงสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย สัมพันธภาพระหว่าง นักศึกษาพยาบาลกับ พยาบาลประจำการ
1.	ข้าพเจ้ารู้สึกไว้วางใจในการปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับ- พยาบาลประจำการ.....	3.16	0.95	พอใช้
2.	ข้าพเจ้าเชื่อฟังสิ่งที่พยาบาลประจำการแนะนำ.....	3.75	0.67	ดี
3.	ข้าพเจ้าเสนอเข้าช่วยเหลือเมื่อพบว่าพยาบาล- ประจำการมีงานมาก.....	3.90	0.77	ดี
4.	พยาบาลประจำการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติ- งานบนหอผู้ป่วย.....	3.97	0.74	ดี
5.	พยาบาลประจำการให้กำลังใจเมื่อข้าพเจ้ามี- ความกังวลในการปฏิบัติงาน.....	3.35	0.91	พอใช้
6.	พยาบาลประจำการให้ความช่วยเหลือข้าพเจ้า- เมื่อขึ้นปฏิบัติงาน.....	3.77	0.87	ดี
7.*	พยาบาลประจำการไม่สนใจที่จะใช้เวลาว่างใน- การสังสรรค์กับนักศึกษา.....	3.12	0.99	พอใช้
8.*	พยาบาลประจำการไม่สนใจเมื่อข้าพเจ้าไปขอ- คำปรึกษา.....	3.71	0.82	ดี
9.	พยาบาลประจำการควบคุมการปฏิบัติงาน- ของข้าพเจ้าด้วยความเต็มใจ.....	3.69	0.87	ดี
10.	พยาบาลประจำการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา.....	3.55	0.84	ดี
11	ข้าพเจ้าชอบที่จะทำกิจกรรมกับพยาบาลประจำการ	3.39	0.88	
คะแนนเฉลี่ยสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาล กับพยาบาลประจำการ		3.58	0.53	ดี

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาล
ประจำการดี

2.50 – 3.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาล
ประจำการพอใช้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาล
ประจำการไม่ดี

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 50 แสดงระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ

ระดับสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับพยาบาลประจำการ	n	ร้อยละ
ไม่ดี	9	2.5
พอใช้	135	38.0
ดี	211	59.4
$\bar{X}$	3.58	
S.D.	0.53	

ฉบับที่ 8 แบบสอบถามการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
2. ด้านการปรับปรุงการทำงาน
3. ด้านการยอมรับการประเมิน

ตาราง 51 แสดงการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล
	<u>ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม</u>			
1.	ข้าพเจ้าศึกษาค้นคว้าเรื่องมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลด้วยตนเอง.....	2.54	0.89	พอใช้
2.	ข้าพเจ้าสนใจอ่านเอกสารเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	2.96	0.93	พอใช้
3.	ข้าพเจ้าเข้าร่วมฟังเมื่อมีการจัดการบรรยายเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	2.32	1.01	พอใช้
4.	เมื่อข้าพเจ้าเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาลข้าพเจ้าจะซักถามอาจารย์หรือผู้รู้ท่านอื่น.....	2.90	1.05	พอใช้
5.*	ข้าพเจ้าไม่สนใจการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	3.57	0.88	ดี
6.	ข้าพเจ้าเสนอตัวช่วยเหลือเมื่อมีกิจกรรมเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล.....	2.89	0.94	พอใช้

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย การปรับตัวต่อการปฏิบัติ งานพยาบาล เพื่อเข้าสู่ มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาล
7.*	ข้าพเจ้าสนใจที่จะรับข้อมูลเกี่ยวกับมาตรฐานระบบ- คุณภาพในโรงพยาบาลจากวิทยาลัยเท่านั้น.....	3.30	1.00	ดี
	<u>ด้านการปรับปรุงการทำงาน</u>			
1.	ข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานของข้าพเจ้าเพื่อ- ให้สอดคล้องกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง- พยาบาล.....	3.74	0.87	ดี
2.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกิจกรรม 5 ส บนหอผู้ป่วย.....	4.08	0.81	ดี
3.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำแนะนำของพยาบาลประจำ- การตามหลักเกณฑ์ของมาตรฐานระบบคุณภาพ- ในโรงพยาบาลของทุกตึก.....	4.11	0.82	ดี
4.	ข้าพเจ้าวางแผนงานก่อนการปฏิบัติงานพยาบาล.....	4.04	0.80	ดี
5.	เมื่อข้าพเจ้าเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน- พยาบาล ข้าพเจ้าจะวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นก่อน- การแก้ปัญหา.....	3.75	0.79	ดี
6.	ข้าพเจ้าตรวจสอบความถูกต้อง ความเรียบร้อยภาย- หลังปฏิบัติงานพยาบาลทุกครั้ง.....	3.91	0.79	ดี
	<u>ด้านการยอมรับการประเมิน</u>			
1.	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามผลการประเมินจากผู้มีประส- พการณ์เกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรง- พยาบาล.....	3.78	0.80	ดี

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D	แปลความหมาย การปรับตัวต่อการปฏิบัติ งานพยาบาล เพื่อเข้าสู่ มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาล
2.	ข้าพเจ้าตั้งใจที่จะรับฟังผลการประเมินการปฏิบัติงานเกี่ยวกับมาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล..	3.83	0.87	ดี
3.*	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่เห็นด้วยกับผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าพเจ้า.....	3.55	0.89	ดี
4.	เมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับผลการประเมินการปฏิบัติงาน ข้าพเจ้าจะขอคำแนะนำทันที.....	3.42	0.93	พอใช้
5.	ข้าพเจ้าสามารถเปลี่ยนแนวคิดของข้าพเจ้าเพื่อให้ตรงกับจุดประสงค์การประเมิน.....	3.53	0.78	ดี
6.	เมื่อผลการประเมินไม่เป็นที่พอใจ ข้าพเจ้าจะค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อให้ได้รับผลการประเมินที่ดีขึ้นในครั้งต่อไป.....	3.78	0.94	ดี
คะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาล		3.47	0.48	พอใช้
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม		2.93	0.56	พอใช้
ด้านการปรับปรุงการทำงาน		3.94	0.65	ดี
ด้านการยอมรับการประเมิน		3.65	0.55	ดี

หมายเหตุ 1. ความหมายคะแนนเฉลี่ย

3.50 – 5.00 หมายถึง มีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลดี

2.50 – 3.49 หมายถึง มีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลพอใช้

1.00 – 2.49 หมายถึง มีการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลไม่ดี

2. ข้อคำถามที่มีเครื่องหมาย * เชิงลบ ได้กลับคะแนนก่อนคิดคะแนนเฉลี่ย

ตาราง 52 แสดงระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล

ระดับการปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพในโรงพยาบาล	n	ร้อยละ
การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาล		
ไม่ดี	9	2.5
พอใช้	165	46.5
ดี	181	51.0
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม		
ไม่ดี	84	23.7
พอใช้	220	62.0
ดี	51	14.4
ด้านการปรับปรุงการทำงาน		
ไม่ดี	9	2.5
พอใช้	38	10.7
ดี	308	86.8
ด้านการยอมรับการประเมิน		
ไม่ดี	11	3.1
พอใช้	91	25.6
ดี	253	71.3

ตาราง 52 (ต่อ)

$\bar{X}$	
การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาล	3.47
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	2.93
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	3.94
ด้านการยอมรับการประเมิน	3.65
S.D.	
การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาล เพื่อเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาล	0.48
ด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม	0.56
ด้านการปรับปรุงการทำงาน	0.65
ด้านการยอมรับการประเมิน	0.55

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวภาวิณี สุทธิพิเชฐภักดิ์
วันเดือนปีเกิด	17 กันยายน 2508
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	131-135 ตรอกนาวา ถ.บำรุงเมือง แขวงเสาชิงช้า เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเบญจมราชาลัย
พ.ศ. 2531	พยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
พ.ศ. 2545	การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต(จิตวิทยาการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร